

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 2

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERRIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILESE.

**KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 915**

TELEFONY: KRÓLHUTA 636-640 I KATOWICE 972

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZAMONU
Z KOPALNÍ KRÓL BIELSZOWICE, KNURÓW

ADR. TELEGR. SKARBOFERME KRÓL. HUTA.

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK WYDAWANY PRZEZ MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU
PRZY WSPÓŁDZIAŁE MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA ORAZ KOMUNIKACJI

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
MORZE — NOWY POLSKI ELEMENT GOSPO- DARCZY — C. P.	983	ZMIANY KAPITAŁÓW ZAKŁADOWYCH W SP. AKC.	997
UKŁADY HANDLOWE POLSKO-FRANCUSKIE — Ł. T.	985	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH.	997
ŻYCIE GOSPODARCZE:		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
Działalność spółek akcyjnych — Sz.		PODATKI I OPŁATY	997
GÓRNICZTWO I PRZEMYSŁ:		MONOPOLE.	998
GÓRNICZTWO WĘGLOWE	989	Uprawa tytoniu — Wł. O.	
PRZEMYSŁ NAFTOWY	991	Obrót solą — Wł. O.	
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	991	KREDYT	1000
ROLNICTWO.	992	RYNEK DEWIZ I DAPIŚCÓW PROCENTOWYCH	1001
Normalizacja przemiału żyta — G.		Z BANKU POLSKIEGO	1002
HANDEL:		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	993	TRUDNOŚCI FINANSOWE I GOSPODARCZE FRANCJI—	
RYNEK AKCYJNY	994	DR. ROMAN BATTAGLIA	1003
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	994	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
Uruchomienie komunikacji lotniczej między Warszawą, Wilnem, Rygą i Tallinem		OGÓLNE	1005
ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	995	JUGOSŁAWJA	1005
POCZTA I TELEGRAF	996	TURCJA	1005
KRONIKA BIEŻĄCA:		WIADOMOŚCI BIEŻĄCE	1006
PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	996	SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ- NEGO W PAŃSTWACH ZAGRANICZNYCH	1006
NOWE SPÓŁKI AKCYJNE	996	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1006
		BIBLIOGRAFJA	1008

MORZE—NOWY POLSKI ELEMENT GOSPODARCZY

TRADYCJE polskiego handlu międzynarodowego są czysto lądowe. Przez Polskę bowiem, jako kraj, leżący między Wschodem i Zachodem, biegły drogi, które się tutaj krzyżowały, łącząc ze sobą te dwa olbrzymie światy, to sobie wrogie i walczące ze sobą, to wiodące handlową wymianę i wzajemnie dla siebie produkujące towary. Niepodległa Polska nauczyła się szybko cenić korzyści, płynące z traktu handlowego, idącego przez jej rozległe ziemie z Europy do Azji, a królowie baczili pilnie na bezpieczeństwo kupców zagranicznych.

Lecz interesy polityczne, wojenne i gospodarcze, jakie Polska miała ówczas na wschodnich rubieżach, jak również ten handel lądowy, który tranzytowo rozwijał się przez Rzeczpospolitą — odwróciły uwagę społeczeństwa szlacheckiego od dróg handlowych wodnych i drogi te całkowicie w psychice

gospodarczej polskiej zaprzepaścili. Częściowo dla handlu drzewem i zbożem wyzyskana była Wisła, lecz przedsiębiorczość ta kończyła się u wrót Gdańska, który był opanowany przez niemiecki żywioł mieszczański, jakkolwiek zawsze lojalny Polsce, lecz mimo wszystko tylko własny interes mający na oku i monopolizujący w swem ręku cały polski handel morski — i tak zazdrośnie swego monopolu strzegący.

Morze, jako środek ogólnogospodarczej ekspansji polskiej, zostało w psychice polskiej zatracone i nie mogły temu zapobiec żadne zabiegi światlejszych jednostek w narodzie, ani wysiłki praktyczne królów. Wszelkie próby tworzenia własnej marynarki handlowej czy wojennej kończyły się zawsze fiaskiem, bo nie znajdowały żadnego głębszego oddźwięku w całej społeczności polskiej.

Potężna na lądzie Rzeczpospolita Polska ciężko odpokutowała swój grzech śmiertelny przeciwko morzu, które korzystających zeń bogaci i czyni potężnymi, a lekceważących osłabia i zuboża. Kto — jak Anglja — trzymał się twardo morza, ten wyrósł na olbrzyma; kto się — jak Polska — od morza odwrócił, ten odsunięty został od potężnego nurtu cywilizacyjnego postępu, międzynarodowej wymiany dóbr i myśli, ożruczony został od możności umacniania swej niezależności politycznej i gospodarczej — aż wreszcie przypłacił swą obojętność dla morza utratą niepodległości i niewolą zaborczą.

Dzięki takiemu stosunkowi do morza nie utrwaliło się ono w psychice polskiej, jako potężny element walki gospodarczej i niespożytej aktywności, co najwyżej stało się ono symbolem bohaterskiego zmagania się z żywiołami przyrody lub przezwyższenia dla celów wojennych. Z tego zaś zrodził się w społeczeństwie polskim stosunek poetycki do morza, które szumiało nam utraconą wielkością i tęsknotą za czemś nieznanem. „Gdańsk, miasto niegdyś nasze — będzie znowu nasze” — oto cały testament morski, jaki trwał w świadomości polskiej w okresie zaborów.

Kiedy wraz z odzyskaniem niepodległości odzyskałyśmy i własny, niczem nieskrępowany dostęp do morza — ów — tak boleśnie zlekceważony przez Po'skę szlachecką — problemat morski stanął przed Polską odrodzoną w całej pełni. Początkowo problemat ten wkroczył na drogę nieco egzaltowanej emanacji, był on bowiem widomym znakiem uzyskania niepodległości państwowej, miernikiem jej terytorjalnej wielkości i realizacją ideałów tyłu minionych pokoleń. Nie było wszakże zrazu poczucia sprawy morskiej, jako źródła rozległych interesów gospodarczych.

Dopiero rzetelna praca twórcza na wybrzeżu morskiem, budowa własnego, wielkiego portu morskiego w Gdyni, rozwój tego portu i niebywały wzrost w ciągu kilku lat małej rybackiej wioski gdyńskiej do rozmiarów dużego portowego miasta — sprawiły, że ożywczy wiatr od morza powiał na całe społeczeństwo polskie i odmienił pod tym względem duszę jego: zrozumiało ono, że morze — to potężny instrument gospodarczy, o który — pod grozą utraty samodzielności gospodarczej, a w konsekwencji i politycznej — dbać należy, jak o źrenicę oka własnego.

I rzuciło się — za przykładem Rządu i pod jego przewodnictwem — co aktywniejsze i więcej przedsiębiorcze w społeczeństwie do „pracy na morzu”.

W miarę, jak rósł port gdyński, jak powstawały jego liczne i wielkie baseny i nabrzeża, mnożyły się na nich dźwigi, magazyny, chłodnie, urządzenia przeładownicze, domy towarowe i powstawał przemysł ściśle portowy. A obok portu wyrastało w prawdziwie amerykańskim tempie miasto Gdynia, przystosowane całkowicie do potrzeb handlu morskiego.

W miarę zaś rozwoju portu i przedsiębiorstw morskich powstawały organizacje gospodarcze, mające na celu rozwój i obronę handlowych interesów morskich — z „Radą Interesantów Portu Gdyńskiego” na czele.

Kupiec polski coraz dobitniej przekonywa się, że handel morski jest źródłem prawdziwego interesu i zysku i kto się o ten handel bezpośredniego „sąsiedzkiego” kontaktu z całym światem oprze, ten buduje trwałe podstawy swej pomyślności gospodarczej.

Dzisiaj Gdynia związana jest z całą Polską tysiącami nici — i stała się w rozwoju naszych stosunków gospodarczych realną cyfrą, której już lekceważyc nie wolno.

Obok zaś Gdyni wykorzystujemy w całej pełni port gdański, który w stosunku do okresu przedwojennego kilkakrotnie powiększył swe obroty towarowe — mimo to, że port gdyński posiada już miliony tonn obrotu rocznie. Czterdzieści procent obrotów handlowych zagranicznych odbywa się dzisiaj przez nasze oba porty — Gdynię i Gdańsk.

W miarę posiadanych środków rośnie nasza marynarka handlowa i — co jest charakterystyczne — angażują się tutaj także kapitały prywatne, jakkolwiek w mierze jeszcze niedostatecznej. Na tej drodze mamy jeszcze dużo do zrobienia.

Lecz — co jest najważniejsze — psychika polska została przełamana i do jej kompleksu wprowadzony został — miejmy tę głęboką nadzieję — że nazawsze — pierwiastek morski, pierwiastek poczucia interesu morskiego, dającego bogactwo poszczególnemu przedsiębiorcy, a niezależność gospodarczą całemu Państwu.

Z dnia na dzień powstaje u nas typ biznesmena morskiego, który swoje osobiste powołanie wiąże z interesem morskim i widzi w nim normalny warsztat pracy.

Okres obojętności polskiej na sprawy morza ustąpił miejsca zainteresowaniu i czujności. Morze weszło w polską psychikę i polską krew. I to jest największe może zwycięstwo dnia dzisiejszego nad bezwładem minionego okresu, tryumf rodzącego się w Polsce nowego życia, czynnego patriotyzmu i aktywności nad frazeologią i egzaltacją.

„Święto Morza” i ostatni Zjazd Legionistów w Gdyni były dokumentem przenikającej całą społeczność polską żywej prawdy, że posiadanie przez Polskę nieskrępowanego dostępu do morza — to „być albo nie być” jej samodzielnej egzystencji — tak gospodarczej, jak i politycznej.

Morze stało się trwałym składnikiem naszej świadomości narodowej i skutecznym narzędziem w walce gospodarczej o lepsze jutro.

C. P.

UKŁADY HANDLOWE POLSKO-FRANCUSKIE

PODPISANIE w dn. 12 sierpnia r. b. dwóch układów polsko-francuskich, regulujących wzajemne obroty handlowe obu krajów, posiada niewątpliwie dość ważne znaczenie dla całokształtu stosunków gospodarczych, łączących Polskę i Francję. Stwierdzić, mianowicie, wypada, iż stosunki te w ciągu ostatnich kilku lat przedstawiały się niezbyt zadowalająco, i że układy z dn. 12 b. m. stanowią bardzo znaczny krok naprzód ku doprowadzeniu ich do właściwego stanu.

Zacznijmy od sytuacji traktatowej. Pod tym względem do obecnej chwili położenie nie zostało jeszcze wyjaśnione dostatecznie. Wiadomo, iż po pierwszej konwencji handlowej polsko-francuskiej z lutego 1922 r., zawartej pod wybitnym wpływem warunków politycznych, w jakich znajdowali się podówczas obaj kontrahenci, przyszła do skutku nowa konwencja z dn. 9/XII 1924 r., która zainicjowała już w pewnej mierze stosunki bardziej normalne. Konwencja ta uległa na początku 1929 r. nowej rewizji, dając miejsce doskonale pod każdym względem zbudowanej konwencji z dn. 24/IV 1929 r., podpisanej jednocześnie z konwencją weterynaryjną, której do owego czasu nie było wogóle. Zdawałoby się więc, iż stosunki traktatowe pomiędzy obu krajami nie powinny pozostawiać już nic do życzenia. Konwencja z 1929 r. nosiła, mianowicie, cechy wszystkich większych europejskich traktatów handlowych owego okresu względnego liberalizmu polityczno-handlowego na naszym kontynencie, opierała się (po raz pierwszy w stosunkach polsko-francuskich) na obustronnej klauzuli największego uprzywilejowania, zawierała szeroko uwzględnione działy: osiedleńczy i nawigacyjny, a w dziedzinie wymiany towarowej wyznawała zasady możliwie daleko posuniętego liberalizmu, wyrażającego się po stronie francuskiej w stwierdzeniu nieposiadania żadnych administracyjnych ograniczeń, krępujących ową wymianę, po stronie polskiej zaś — wobec niemożności zniesienia reglamentacji przywozu (ze względu na wojnę celną z Niemcami) — w szeroko zakreślonych kontyngentach przywozowych dla produktów francuskich, zakazanych do przywozu do Polski.

Konwencja z dn. 24/IV 1929 r. nie weszła dotąd jeszcze w życie. Jakkolwiek paradoksalny wydawać się może ten fakt, jest on niemniej jednak prawdziwy. Niewątpliwie, początkową przyczyną opóźnienia się jej ratyfikacji były wewnętrzne przeszkody w Polsce, potem jednak, gdy została ona już u nas ratyfikowana, powstały przeszkody po stronie francuskiej. Nie wchodząc w szczegóły, skonsta ować musimy fakt dość niezwykły w stosunkach polityczno-handlowych pomiędzy dwoma państwami, a mianowicie obowiązywanie w chwili obecnej pomiędzy Polską i Francją dwóch naraz umów, „zachodzących” niejako jedna na drugą. W dn. 15/X 1929 r., mianowicie, weszły w życie niektóre postanowienia konwencji z dn. 24/IV 1929 r., zmieniając, oczywiście, tem samem odpowiednie postanowienia konwencji z 1924 r., podczas gdy co do reszty obowiązuje nadal ta ostatnia. Tak np. udzielona nam w konwencji z 1929 r. pełna taryfa minimalna przy przywozie do Francji stosuje się do produktów, pochodzących

z Polski, mimo iż konwencja cała w życie nie weszła, i że np. obowiązuje jednocześnie lista naszych zniżek, udzielonych Francji, nie według brzmienia z 1929 r., ale z 1924 r. W analogiczny sposób powiedzieć można o całym szeregu innych postanowień obu tych układów, jakkolwiek — niewątpliwie — przewagę mają jeszcze dotychczas postanowienia dawnej konwencji z 1924 r., która zresztą z punktu widzenia formalnego pozostaje nadal jako jedyny traktat handlowy, regulujący całokształt stosunków wymiennych pomiędzy obu krajami.

W tych warunkach podpisanie w dn. 12 b. m. protokołu dodatkowego do konwencji handlowej z dn. 24/IV 1929 r. jest interesującym „novum” technicznym w dziedzinie polityki traktatowej, jako uzupełnienie układu, który częściowo tylko wprowadzony został w życie. O tej stronie zagadnienia mówi ostatni artykuł protokołu, głoszący, iż „protokół będzie ratyfikowany wraz z konwencją handlową z dn. 24/IV 1929 r. i w zasadzie dzielić z nią będzie losy” (a więc może ulec wypowiedzeniu z chwilą wypowiedzenia samej konwencji). Niemniej jednak z uwagi na fakt, iż został on zawarty w łączności z układem kontyngentowym, o którym mówi się nawet w „préambule” protokołu, może być on również wypowiedziany już po roku.

Merytorycznie treść protokołu nie zawiera zbyt ważnych postanowień. Chodzi w nim z jednej strony o wykładnię działania KNU w okresie kryzysu (stosuje się to do kontyngentów celnych na chmiel i ozokeryt), z drugiej o kilka wyjaśnień i uzupełnień taryfikacyjnych, które z tych czy innych względów nie znalazły uwzględnienia w konwencji z 1929 r. To też główna waga, naszym zdaniem, polega w układzie tym na kwestji formalnej. Fakt, iż będzie on ratyfikowany wraz z konwencją handlową, wskazuje, iż mimo wszelkich utrudnień wejdzie ona w życie bez dalszych rewizyj i zastąpi częściowo już tylko działającą konwencję z 1924 r. — całkowicie. W ten sposób w formalnej dziedzinie stosunków handlowych polsko-francuskich następuje znaczne wyjaśnienie sytuacji, zwłaszcza iż już od połowy lipca działa również została opóźnione przez warunki uboczne. Pod tym względem zatem nawrót jest wysoce korzystny.

O ile protokół dodatkowy do konwencji handlowej z 1929 r. posiada zatem raczej znaczenie formalne, o tyle — z natury rzeczy — układ kontyngentowy, zawarty z nim jednocześnie, ma na celu znalezienie możliwości faktycznych, jeśli nie rozwoju, to przynajmniej utrzymania na dotychczasowym poziomie obrotów handlowych pomiędzy obu krajami w okresie kryzysu. Obroty te nigdy nie były w stosunku do całokształtu obrotów zagranicznych Polski (nie mówiąc już o obrotach Francji) zbyt wielkie, ale w chwili obecnej posiadają one na kontynencie europejskim pewien szczególny walor, a mianowicie ten, iż odbywają się pomiędzy krajami, z których żaden nie ogranicza sztucznie obrotu dewizowego, nie mówiąc już o tem, iż waluty ich obu nie uległy deprecjacji. Pielęgnowanie i rozwój takich właśnie stosunków pomiędzy krajami europejskimi stanowi

niewątpliwie podstawę dla dalszej celowej akcji ku uzdrowieniu handlu międzynarodowego na naszym kontynencie.

Bilans handlowy polsko-francuski od długiego szeregu lat zamykał się saldem dodatniem na rzecz Francji. W 1924 r. przywóz z Francji wynosił ok. zł 125 miljn., wywóz nasz do Francji — zł 91 miljn. W 1929 r. rozpiętość powiększyła się: zł 214 miljn. w przywozie — wobec zł 60 miljn. w wywozie. Na takie ukształtowanie się bilansu wpłynął cały szereg przyczyn. W zasadzie niewątpliwie odległość, dzieląca oba rynki, wpływa bardziej utrudniająco na wywóz polski do Francji, który składa się przede wszystkim z produktów masowych i o względnie kosztownym transporcie, niż na wywóz francuski do Polski, który, jako składający się w znakomitej przewadze z produktów gotowych, łatwiejszy jest dla transportu nawet na dalsze odległości. W okresie wysokiej konjunktury do tej zasadniczej przyczyny dołączyły się i inne. Rozwijający się wywóz polski szedł, jak to wiemy już obecnie dokładnie, drogą najmniejszego oporu, opanowując przede wszystkim (jeśli chodzi o produkty rolnictwa i hodowli, stanowiące wówczas 60% jego ogólnej wartości) rynki, najbliższe położone terytorjalnie, a więc przede wszystkim 3 państwa Europy Środkowej: Austrię, Niemcy i Czechosłowację. Toż samo dotyczy się i wywozu węgla, który wobec zamknięcia rynku niemieckiego rozwijał się ku północy — na rynki skandynawskie. Wreszcie umowa drzewna z Niemcami absorbowała najznaczniejszą część naszego wywozu drewna zarówno nieobrobionego jak i tarcicy, pozwalając na sporadyczne tylko „wypadki” na rynek francuski.

Naodwrot — wywóz francuski do Polski w miarę zbliżania się ran, zadanych naszemu gospodarstwu narodowemu przez wojnę, krzepnięcia całego organizmu gospodarczego kraju, wzrostu poziomu życiowego ludności i, co za tem idzie, siły nabywczej szerokich mas, rozwijał się w okresie wysokiej konjunktury bardzo pomyślnie. Spójrzmy na kilka liczb. Maszyn elektrycznych przywieźliśmy z Francji w 1924 r. 634 q, w 1929 r. 2.483 q, wełny w 1924 r. 23.784 q, w 1927 r. 51.256 q, przędzy jedwabnej w 1924 r. 110 q, w 1928 r. 2.206 q, tkanin jedwabnych w 1924 r. 812 q, w 1928 r. 1.229 q, samochodów w 1924 r. 9.493 q, w 1929 r. 21.103 q i t. d. i t. d.

Z natury rzeczy zatem, jak mówiliśmy już poprzednio, bilans handlowy polsko-francuski kształtował się wybitnie korzystnie dla Francji. Bywały lata (jak np. rok 1928), kiedy saldo ujemne dla nas wynosiło przeszło zł 200 miljn. Z punktu widzenia ogólnogospodarczego nie było to rzeczą zbyt groźną, zważywszy, iż Polska w okresach tych była krajem, silnie importującym kapitał zagraniczny, w którym kapitał francuski zajmował poczesne miejsce.

Ten stan rzeczy począł się zmieniać w okresie kryzysu. Począwszy już od 1929 r., wywóz francuski do Polski zaczyna ulegać zmniejszeniu, podczas gdy wywóz polski do Francji wzrasta. W miarę rozwoju wypadków w Europie Środkowej ruch ten akcentuje się po stronie polskiego wywozu na rynek francuski coraz to wyraźniej. Wypierany przez protekcyjizm niemiecki, austriacki i czechosłowacki, polski wywóz rolniczy zaczyna szukać ujścia na rynku francuskim. Spadek wywozu drewna do Niemiec, a wreszcie wypowiedzenie przez Berlin polsko-niemieckiej umowy drzewnej przerzuca zainteresowanie eksportu drewna

dalej na zachód. Wreszcie — last but not least — na rynku francuskim zjawia się coraz to w znaczniejszych ilościach nasz węgiel. Bilans obrotów handlowych pomiędzy obu krajami poczyna zdradzać tendencje do wyrównywania się, zwłaszcza iż skutki kryzysu w Polsce ograniczają zdolność penetracyjną wywozu francuskiego na nasz rynek. Działalność produkcyjna u nas słabnie, zmniejsza się przywóz zagranicznych surowców przemysłowych (z Francji zwłaszcza wełny) i środków produkcji (maszyny), a siła nabywcza ludności maleje, co oddziałuje na spadek wywozu wysokocennych produktów konsumpcyjnych. To też w 1930 r. saldo ujemne w obrotach z Francją wynosiło już tylko zł 75 miljn., a w I połowie 1931 r. wyraźnie grawitowało już ku zeru.

Że tak się nie stało — dobrze wiemy, gdzie należy szukać przyczyny. Późny względnie okres, w jakim Francja weszła w kryzys światowy, wysoka chłonność rynku francuskiego, a przede wszystkim wysoki poziom cen tego rynku, wywołany znacznym obiegami pieniężnymi — wszystko to zadecydowało o bardzo silnym wzroście przywozu zagranicznego do Francji. Czy dążenie do sztucznego zahamowania tego skądinąd zupełnie wytłomaczalnego gospodarczo zjawiska było słuszne — o tem w tej chwili dyskutować nie będziemy, ale faktem jest, iż pod presją czynników produkcji krajowej Rząd francuski wszedł w II połowie r. ub. na drogę szerokiego kontyngentowania przywozu. Co więcej, wychodząc z założenia, iż przywóz w ciągu ostatnich lat kryzysowych wykazywał wogóle tendencje „anormalne”, oparł się w podziale kontyngentów przywozowych pomiędzy poszczególne państwa importujące na kluczu udziału tych państw w przywozie produktów kontyngentowanych nie w chwili wprowadzenia kontyngentów, ale w latach ubiegłych, które, jego zdaniem, były „normalne” z punktu widzenia importowego. W rezultacie wywóz polski na rynek francuski odczuł nie tylko ogólne niekorzystne skutki kontyngentowania przez Francję przywozu, ale na dobitkę wtłoczony został w niezwykle wąskie ramy liczbowe, wynikające właśnie z owej podstawy obliczeniowej udziału polskiego wywozu w ogólnym przywozie do Francji w latach „normalnych”, kiedy to — jak wspomnieliśmy już — „gros” polskiego wywozu szło na rynki, terytorjalnie nam bliższe.

Podpisana dn. 12 b. m. umowa kontyngentowa usiłuje w pewnej mierze zaradzić temu stanowi rzeczy. Nie może ona, rzecz prosta, w całym szeregu dziedzin zdziałać zbyt wiele, gdyż Francja trzyma się nadal ściśle zasady największego uprzywilejowania w określaniu liczebnych kontyngentów tak, iż państwo A nie może nawet za rekompensatą uzyskać we Francji kontyngentu wyższego wobec państwa B niż stosunek, w jakim przywóz z tych państw znajdował się nawzajem w którymś z okresów „normalnych”, przyjętych za podstawę obliczeniową dla danego kontyngentu. Niemniej jednak, jak wiemy, zdołano w ważnej dziedzinie węglowej uzyskać zapewnienie, że zostanie przyznany specjalny kontyngent dla potrzeb portów francuskich w wysokości 100 tys. t miesięcznie, który nie będzie dzielony pomiędzy poszczególne kraje w myśl zwykłego systemu, opartego o procent udziału danego kraju w „normalnym” przywozie, ale podlegać będzie działaniu wolnej konkurencji. Normalnie bowiem węgiel polski, idący do Francji, posiada kontyngent,

wynoszący (jak to ma miejsce i co do węgla, przywożonego z innych krajów) 70% przeciętnej przywozu węgla polskiego w latach: 1928, 1929 i 1930. Wynosi to dla nas nieco powyżej 40.000 t miesięcznie. Obecnie w ramach ogólnego kontyngentu francuskiego na przywóz węgla zagranicznego (wynoszącego właśnie owe 70% przeciętnej ogólnej przywozu węgla do Francji w latach: 1928, 1929 i 1930) wydzielone zostanie 1,200.000 t rocznie (t. j. 100 tys. t miesięcznie) jako ów „kontyngent portowy”. Zmniejszy to wprawdzie procent przeciętnej ogólnej, który będzie wynosił obecnie już nie 70%, ale około 65%, ale daje zato możliwość wykorzystania przez węgiel polski, konkurencyjny pod względem ceny wobec węgla z innych krajów, importujących do Francji — znacznej części owego „kontyngentu portowego”, a przez to rozszerzenie możliwości zbytu węgla polskiego na rynek francuski w ogóle.

Spodziewać się należy zatem, iż przez cały szereg innych jeszcze kontyngentów, jakie zdołaliśmy

uzyskać od Francji, umowa kontyngentowa, podpisana dn. 12 b. m., zdoła powiększyć nieco nasz wywóz na rynek francuski, a przez to zaradzić temu niekorzystnemu stanowi rzeczy, jakim jest niewątpliwie w chwili obecnej dość znaczne saldo ujemne w naszych obrotach z Francją, dochodzące według statystyk francuskich do zł 10 miljn. za I półrocze r. b. Jest rzeczą charakterystyczną, iż wywóz francuski do Polski w tem półroczu wykazuje zaledwie 3% spadku w stosunku do swego poziomu za I półrocze 1931 r., podczas gdy wywóz polski do Francji spadł w tymże okresie niemal o połowę. Widać z tego, iż Polska stanowi w dalszym ciągu pewien, jakkolwiek nieznaczny, rynek zbytu dla produktów francuskich, podczas gdy polityka kontyngentowa Francji zadała naszemu wywozowi poważne straty. Spodziewać się należy, iż nowa umowa kontyngentowa przywróci choć w pewnej mierze zachwianą w ten sposób równowagę.

Ł. T.

ŻYCIE GOSPODARCZE

DZIAŁALNOŚĆ SPÓŁEK AKCYJNYCH. — Główny Urząd Statystyczny opublikował dane, dotyczące bilansu łącznego oraz zysków i strat spółek akcyjnych, zaledwie za 1929 r.

Sprawozdania spółek akcyjnych, na których podstawie bilans łączny jest sporządzony, nadchodzą bowiem z ogromnym opóźnieniem, tak, że nawet do dn. 1/X 1931 r. część spółek nie nadesłała dokładnych danych za 1929 r., i wskutek tego G. U. S. mógł uwzględnić tylko 964 spółki. Nie posiadamy więc jeszcze danych, dotyczących działalności spółek akcyjnych w okresie kryzysowym, choć już rok 1929 wykazuje pewne znamiona załamania się koniunktury, pewne oznaki występującej już recesji koniunkturalnej.

Różnorodność w sporządzaniu bilansów, ich częsta nieprzejrzystość powodują, że sumowanie tych bilansów i wyprowadzanie z nich ogólnych wniosków natrafia na bardzo duże trudności. Dlatego też różniczkowanie czyto aktywów, czyto pasywów nie mogło być dalej posunięte, a przez to obraz stanu gospodarczego i działalności spółek otrzymujemy mocno zaciemniony.

Wreszcie pamiętać jeszcze należy, że bilanse sporządzane są w dużej mierze pod kątem widzenia fiskalnym, tak, aby stworzyć jak najmniej podstaw do opodatkowania, i ten charakter tych zestawień działalności spółek odbija się na ich wartości statystycznej, zwłaszcza jeśli chodzi o kwestję rentowności.

Mimo jednak, że dzięki powyższym trudnościom bilans łączny spółek akcyjnych wymagałby właściwie wielu uzupełnień i dużych korekt — i to, co posiadamy, przedstawia dużą wartość dla badań nad naszym życiem gospodarczym, gdyż daje ogólne pojęcie o stanie i pracy spółek akcyjnych, w której to formie prowadzona jest ogromna większość najpoważniejszych przedsiębiorstw.

Jeśli chodzi o majątek spółek akcyjnych, to ze względu na różne specyfikowanie go w bilansach spółek mógł on być podzielony w bilansie łącznym tylko na 4 pozycje: 1) kasa, 2) towary i surowce, 3) dłużnicy, 4) nieruchomości i ruchomości.

Ta ostatnia pozycja oczywiście nie daje obrazu, jak właściwie przedstawia się kapitał stały naszych spółek akcyjnych, co można uzyskać dopiero przez podział tej pozycji na grunty, budynki fabryczne, mieszkalne, maszyny i urządzenia i t. p. Poza tem i szacunek tej pozycji nasuwa wątpliwości, gdyż częściowo jest tu uwzględniona wartość majątku nieruchomego i ruchomego, zmniejszona o kwotę amortyzacji, częściowo zaś pełna wartość pierwotna (amortyzacja w pasywach w formie kapitału amortyzacyjnego).

Łączny kapitał stały naszych spółek akcyjnych wynosił zł 5.260 miljn. dla 964 spółek (w 1928 r. dla 909 spółek zł 4.281 miljn.). W stosunku do ogółu majątku (suma bilansowa mniej

straty) wynosił kapitał stały na ultimo 1929 r. 49%, czyli prawie połowę, na ultimo zaś 1928 r. 47%.

Największy kapitał stały reprezentuje górnictwo (43 spółki) mianowicie zł 959 miljn., następnie przemysł włókienniczy (98 spółek) — zł 812 miljn., hutniczy (13 spółek) — zł 760 miljn., spożywczy (136 spółek) — zł 575 miljn.; znacznie mniejszy już kapitał reprezentują spółki w przemyśle maszynowo-elektrotechnicznym (70 spółek) — zł 297 miljn., chemicznym (70 spółek) — zł 248 miljn., mineralnym (54 spółki) — zł 176 miljn., metalowym (49 spółek) — zł 134 miljn., papierniczym (20 spółek) — zł 128 miljn. Poza grupą rolniczo-górniczo-przemysłową najpoważniejszy kapitał stały posiadają przedsiębiorstwa komunikacyjne (31 spółek) — zł 387 miljn., przedsiębiorstwa użyteczności publicznej — gazownie, wodociągi, elektrownie (20 spółek) — zł 325 miljn., oraz banki (50 spółek) — zł 123 miljn.

Pozycja „surowce i towary” z konieczności łączy i surowce i materiały w fazie produkcji i wyroby gotowe. Wartość ich łączna na ultimo 1929 r. dla 964 spółek wyniosła zł 1.403 miljn., gdy na ultimo 1928 r. dla 901 spółek zł 1.175 miljn.; to porównanie wskazuje na proces narastania zapasów. Prawie że cała suma „surowców i towarów” przypada na grupę rolniczo-górniczo-przemysłową, mianowicie zł 1.302 miljn.; największe remanenty posiadały przemysły: włókienniczy (zł 299 miljn.), spożywczy (zł 233 miljn.), hutniczy (zł 169 miljn.), maszynowo-elektrotechniczny (zł 163 miljn.), górniczy (zł 137 miljn.), chemiczny (zł 108 miljn.). Poza grupą „produkcyjną” największe remanenty wykazuje oczywiście handel towarowy; na 110 spółek przypada tu towarów za zł 67 miljn.; na wzrost zapasów wskazuje porównanie z ultimo 1927 r., gdzie 87 spółek handlowych posiadało remanent towarowy tylko zł 39 miljn.

Pozycja „dłużników”, która mieści zarówno odbiorców, jak i dostawców z tytułu zadatków, pracowników z tytułu pożyczek lub zaliczek, banki i t. p., wykazuje na ultimo 1929 r. sumę zł 3.381 miljn. (dla 964 spółek), gdy na ultimo 1928 r. stanowiła zł 2.938 miljn. (dla 909 spółek), a na ultimo 1927 r. zł 2.122 miljn. (dla 849 spółek); mamy tu wyraźną tendencję zwyżkową, która niewątpliwie w dużym stopniu pochodzi z rozwoju działalności kredytowej banków, odgrywającej w tej pozycji rolę dominującą. Na ogólna, mianowicie, sumę zł 3.381 miljn. banki reprezentują więcej niż połowę — zł 1.778 miljn. (50 spółek); na ultimo 1928 r. wierzytelności banków stanowiły tylko zł 1.526 mil n. (51 spółek). Wierzytelności handlu towarowego skurczyły się w 1929 r. — z zł 164 miljn. (104 spółki) do zł 138 miljn. (110 spółek). W grupie rolniczo-górniczo-przemysłowej nastąpił pewien wzrost wierzytelności: wynosiły one w końcu 1929 r. zł 1.301 miljn. w 698 spółkach, gdy w końcu 1928 r. zł 1.110 miljn. w 653 spółkach.

Pozycja „kasy” w bilansie łącznym na dz. 31/XII 1929 r. wykazuje zł 293 miljn. (964 spółek), na dz. 31/XII 1928 r. —

z 279 miljn. (909 spółek), na dz. 31/XII 1927 r. — z 273 m ljn. (849 spółek). Rezerwy kasowe pozostają więc na stałym poziomie. Rezerwy kasowe banków wykazują spadek w 1928 r. — z z 169 miljn. do z 120 miljn. i na tym poziomie utrzymują się w 1929 r. (z 122 miljn.). Silnie skurczyły się w 1929 r. zapasy gotówkowe handlu towarowego — z z 11·4 miljn. (104 spółki) do z 5·7 miljn. (110 spółek), natomiast wzrosły zapasy grupy wytwórczej — z z 127 miljn. (653 spółki) do z 145 miljn. (698 spółek).

Bierna strona bilansu łącznego spółek akcyjnych — wobec większej jednolitości w układzie jej w poszczególnych bilansach — mogła być więcej zróżniczkowana. Dotyczy to właściwie kapitałów własnych, gdyż kapitały obce zos'ały, niestety, podane w jednej sumie, co uniemożliwia zorientowanie się w ich strukturze i charakterze. W pozycji kapitałów obcych („wierzyciele”) znalazły się jednak kredyty długoterminowe (obligacyjne, hipoteczne i in.), jak i kredyty krótkoterminowe (zadatki odbiorców, długi wobec dostawców, pożyczki bankowe, zaległości poborów pracowników i t. p.) — gdyż większość bilansów spółek nie wyodrębniła tych szczegółów w pozycjach lub wyodrębniła tylko częściowo.

Ogólna suma tego zadłużenia stanowiła na ultimo 1929 r. z 5.541 miljn. (dla 964 spółek), gdy na ultimo 1928 r. z 4.555 miljn. (dla 909 spółek) i na ultimo 1927 r. z 3.371 miljn. (dla 849 spółek). Nastąpiło więc silne zwiększenie zadłużenia, dla tylko częściowo pochodzi od wzrostu wkładów w bankach — z z 1.542 miljn. na ultimo 1928 r. (51 spółek) do z 1.744 miljn. na ultimo 1929 r. (50 spółek), a najsilniej zaznaczyło się w spółkach grupy wytwórczej (z z 2.522 miljn. w dn. 31/XII 1928 r. w 653 spółkach do z 3.187 miljn. w dn. 31/XII 1929 r. w 698 spółkach); ten wzrost wiąże się niewątpliwie z akcją inwestycyjną i zwiększonym zaciąganiem kredytów na te cele. Najsilniejszy wzrost pozycji „wierzycieli” w 1929 r. widzimy w przemyśle: hutniczym, mineralnym, maszynowym, budowlanym, drzewnym, a z konsumpcyjnych — w spożywczym i poligraficznym. Poza tem bardzo gwałtownie wzrosło zadłużenie w przedsiębiorstwach użyteczności publicznej (gazowniach, wodociągach i elektrowniach) oraz komunikacyjno-telefonicznych. Natomiast w handlu nastąpiło zmniejszenie zadłużenia (z z 235 miljn. w 104 spółkach do z 119 miljn. w 110 spółkach).

Stosunek kapitałów obcych („wierzyciele”) do ogółu funduszy do dyspozycji (suma bilansowa mniej zyski) wyniósł na ultimo 1929 r. 52%, gdy na ultimo 1928 r. nieco mniej, bo 51%, a na ultimo 1927 r. nieznacznie więcej, mianowicie 53%. Kapitały obce w spółkach grupy górniczo-przemysłowo-rolniczej wynosiły na ultimo 1929 r. 44% ogółu funduszy do dyspozycji, kapitały zaś obce w grupie pozostałych spółek stanowiły 68% ogółu funduszy. Największy udział w ogólnych funduszach spółek miały kapitały obce w bankach (81%) oraz w handlu towarowym (68%), co jest naturalne ze względu na charakter tych kategorii spółek.

Kapitały własne stanowią w spółkach akcyjnych niespełna połowę ogółu funduszy spółek (46%), przyczem w grupie wytwórczej wynoszą one więcej niż połowę, w grupie pozostałych zaś tylko 28%. Kapitały własne wynosiły mianowicie na ultimo 1929 r. z 4.907 miljn., z czego na grupę rolniczo-górniczo-przemysłową przypadło z 3.946 miljn., a na grupę pozostałych spółek z 961 miljn. Kapitał akcyjny wynosił z 2.963 miljn., ustawowy względnie statutowy kapitał rezerwowy — z 403 miljn., nadzwyczajne i specjalne kapitały rezerwowe — z 424 miljn. Uwzględniony w ogólnej sumie kapitałów własnych (w szerszym znaczeniu — jako nie należących do osób trzecich) kapitał amortyzacyjny stanowił z 1.117 miljn., nie może być on jednak zaliczony do kapitałów własnych w ścisłym znaczeniu, ponieważ stanowi odpowiednik zmniejszenia wartości majątku, w którym są ulokowane kapitały zakładowe względnie rezerwowe. Oddzielnie wymienione są w bilansie łącznym spółek fundusze emerytalne i dobroczynne, które na ultimo 1929 r. stanowiły z 24 miljn., gdy na ultimo 1929 r. tylko z 6·9 miljn.

Kapitały rezerwowe spółek stanowiły w dn. 31/XII 1929 r. 28% kapitału akcyjnego. Jest to odsetek dość poważny, przyczem w grupie spółek rolniczo-górniczo-przemysłowych wynosi on 29%, a w grupie pozostałych spółek — 25%. Kapitał amortyzacyjny stanowił w dn. 31/XII 1929 r. 38% kapitału ak-

cyjnego; odsetek ten jest — ze względu na to, że znacznie poważniejsza część majątku umieszczono w przedmiotach, podlegających amortyzacji, w spółkach grupy wytwórczej niż pozostałych — o wiele większy w grupie wytwórczej: 43% wobec 19%.

Rachunki zysków i strat, dające obraz wyników działalności spółek, wobec ich wielkiej różnorodności nie mogły być zestawione w sposób zróżniczkowany i Główny Urząd Statystyczny ograniczył się do zestawienia tylko zysków i strat netto.

W 1927 r. na ogólną liczbę 849 spółek — 653 spółki, t. j. 77%, wykazało zysk, a 196 spółek, t. j. 23% — stratę; w 1928 r. na 909 spółek — 691, t. j. 76%, wykazało zysk, a 218, t. j. 24% — stratę; w 1929 r. na 964 spółki — tylko 618, t. j. 64%, dało zysk, a 346, t. j. 36% — stratę. Lata 1927 i 1928 wykazują więc maksimum rentowności, od 1929 r. zaczyna się już spadek, związany ze zjawiającą się już recesją konjunktury.

Łączny zysk netto 853 spółek, uwzględnionych przez G. U. S. w 1927 r., wynosi z 167 miljn., łączny zysk 691 spółek w 1928 r. wyniósł z 208 miljn., łączny zysk 618 spółek w 1929 r. wyniósł z 185 miljn. Łączna strata wyniosła w 1927 r. z 26 miljn. (196 spółek), w 1928 r. z 45 miljn. (218 spółek), w 1929 r. z 106 miljn. (346 spółek); wzrost sumy strat jest większy niż liczby spółek, które okazały się nierentownymi. W wyniku swej działalności spółki, uwzględnione przez G. U. S. w 1927 r., wykazały zysk z 141 miljn., uwzględnione w 1928 r. — zysk z 163 miljn., uwzględnione w 1929 r. — zysk zaledwie z 79·1 miljn.

Liczbę spółek rentownych (wykazujących zysk) mniejszą niż liczbę spółek nierentownych wykazuje w 1929 r. tylko górnictwo (24 wobec 19) oraz przemysł: włókienniczy (61 wobec 37), skórzany (5 wobec 2), odzieżowo-galanteryjny (10 wobec 6). Stratę łączną, wyższą niż zysk łączny, mamy w 1929 r. w przemyśle: metalowym, maszynowo-elektrotechnicznym, włókienniczym, skórzanym, drzewnym, odzieżowo-galanteryjnym, budowlanym. Te przemysły pracują więc najmniej rentownie.

Przeciętny kapitał własny spółek, które wykazały zysk, wyniósł w 1928 r. z 5.078 tys. i w 1929 r. z 5.828 tys., przeciętny kapitał spółek, które wykazały stratę, wyniósł w 1928 r. z 3.110 tys. i w 1929 r. z 3.773 tys. Jak widzimy, spółki, które miały mniejsze kapitały własne, dały gorsze wyniki działalności.

Spółki, które dały zysk, wykazywały stosunek kapitałów własnych do sumy bilansowej w wysokości 46% w 1928 r. i mniej więcej taki sam w 1929 r.; spółki zaś, które dały stratę, wykazywały ten stosunek w wysokości 46% w 1928 r. i 43% w 1929 r. A więc w 1929 r. udział kapitałów własnych w funduszach do dyspozycji spółek ogółem wziętych był dla spółek rentownych większy niż dla dających stratę.

Odsetek łącznych zysków w stosunku do kapitałów własnych wyniósł w 1927 r. 6·9%, w 1928 r. 5·9% i w 1930 r. 5·1%. Rentowność więc stopniowo pogarszała się. W niektórych grupach odsetek zysków był w 1929 r. znacznie większy od przeciętnego; dotyczy to zwłaszcza przemysłów: mineralnego (8·4%), metalowego (6·6%), chemicznego (7·4%), papierniczego (9·7%), spożywczego (7·9%), poligraficznego (7·8%), budowlanego (13·0%), oraz handlu towarowego (7·5%), banków (9·5%), składów towarowych (13·5%) i ubezpieczeń (11·6%).

Łączna strata spółek stanowiła w 1927 r. 6·9% kapitałów, w 1928 r. 6·6% i w 1929 r. 8·1%. I tu widzimy pogorszenie w 1929 r. Najwyższy odsetek strat wykazały przemysły: mineralny (10·7%), metalowy (11·5%), maszynowy (40·9%), skórzany (12·8%), drzewny (83·2%), budowlany (22·7%) oraz banki (16·6%), składki towarowe (13·6%), ubezpieczenia (32·7%) i przedsiębiorstwa transportowe (39·2%).

Należy zauważyć, że rentowność, wykazana przez czyste zyski lub straty, nie daje jeszcze obrazu właściwej rentowności spółek, bo zyski z nich ciążące są nie tylko z udziałów, ale i z kapitałów, zainwestowanych w formie kredytów, oraz przez pobieranie pensji, tantjem i t. p.

Znaczna część zysków była przelewana na rezerwy, tak, że dywidendę w 1928 r. wypłaciło tylko 420 spółek na sumę z 118 miljn., a w 1929 r. 346 spółek na z 106 miljn. Najczęstsza była dywidenda w wysokości ponad 10% — 24% ogółu spółek wypłacających dywidendę; dywidendę w wysokości 4 — 6% wypłaciło 22·3% spółek, w wys. 6 — 8% — 17·3% spółek, w wys. 8 — 10% — 17% spółek, 2 — 4% — 13%, do 2% — 6·4%.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICCTWO WĘGLOWE

PRZEMYSŁ WĘGLOWY W CZERWCU 1932 R.—Wydobycie węgla kamiennego w czerwcu 1932 r. przedstawiało się następująco:

Tabl. I **Wydobycie węgla kamiennego — w czerwcu 1932 r.**

Rejony węglowe	Czerwiec		Styczeń — czerwiec				
	1	9 3 2	1	9 3 2	1 9 3 1		
	tonn	1913= 100	tonn	1913= 100	tonn		
Śląski	1,599.851	59'65	10,333.721	64'22	13,414.894		
przec. dzienna	63.994	59'21	70.297	65'09	91.258		
Dąbrowski	397.930	70'03	2,431.426	71'32	3,187.745		
przec. dzienna	15.917	68'86	16.540	71'55	21.685		
Krakowski	129.240	78'69	820.386	83'25	993.040		
przec. dzienna	5.170	78'18	5.581	84'39	6.755		
Ogółem:	2,127.021	62'30	13,585.533	66'32	17,595.679		
przec. dzienna	85.081	61'78	92.418	67'10	119.698		

Spadek (—) wzgl. wzrost (+) wydobywania w czerwcu r. b. w porównaniu z miesiącem poprzednim oraz tym samym miesiącem w r. ub. wykazuje poniższe zestawienie:

W stosunku:

Rejony	do maja 1932		do czerwca 1931	
	tonn	%	tonn	%
Śląski	+ 135.629	9'26	— 563.216	26'04
Dąbrowski	+ 15.498	4'05	— 63.662	13'79
Krakowski	+ 7.162	5'87	— 21.206	14'10
Ogółem:	+ 158.289	8'04	— 648.084	23'35

Jak widzimy, wydobywanie w czerwcu w porównaniu do maja wzrosło o 158.289 t, czyli o 8'04%, chociaż przeciętne dzienne

wydobywanie — przy 25 dniach roboczych w czerwcu, wobec 22 dni w maju — spadło o 4 407 t. W porównaniu do czerwca r. ub. wydobywanie węgla kamiennego spadło w r. b. — wskutek znacznie gorszej ogólnej konjunktury gospodarczej tak w kraju jak również na rynkach obcych — bardzo poważnie, bo aż o 23'35%, co razem z poprzednimi miesiącami daje spadek wydobywania w I półroczu 1932 r. w porównaniu do I półroczu 1931 r. o 4.010.146 t, czyli o 22'79%.

Powodująca wzrost wydobywania zwyżka ogólnego zbytu węgla kamiennego wyniosła w czerwcu w stosunku do maja 236.137 t, a nastąpiła naskutek zwiększenia się zarówno zbytu krajowego, jak również — chociaż w stopniu mniejszym — i eksportu. Udział w zbyciu ogólnym zbytu krajowego wynosił w czerwcu 57'81%, eksportu zaś 42'19%. Wzrost (+) wzgl. spadek (—) zbytu krajowego oraz eksportu w czerwcu w stosunku do maja ilustruje poniższe zestawienie:

Rejony	Zbyt w kraju		Eksport	
	tonn	%	tonn	%
Śląski	+ 121.805	18'74	+ 60.164	9'50
Dąbrowski	+ 27.529	12'86	+ 15.611	14'22
Krakowski	+ 11.098	11'29	— 70	12'07
Ogółem:	+ 160.432	16'67	+ 75.705	10'18

Jak widać z tablicy II, zbyt krajowy węgla kamiennego zwiększył się w czerwcu w porównaniu z majem naskutek zwiększenia się zbytu dla celów przemysłowych o 107.760 t do 610.278 t, oraz dla innych odbiorców o 52.672 t do 512.656 t. Szczególnie silnie wzrosły wysyłki dla przemysłów: cementowoceramami, żelaznym, rolniczego i cukrowniczego, poza tem zaś zwiększył się odbiór węgla przez koleje i na opał domowy. W porównaniu do I półroczu 1931 r. zbyt krajowy w I półroczu 1932 r. zmniejszył się o 1,462.866 t, t. j. o 16'98%, w czem zmniejszenie się zbytu węgla dla przemysłu wynosi 1,175.587 t, t. j. 24'73%, a dla innych odbiorców — 287.279 t, t. j. 7'44%. Udział wysyłek dla przemysłu w całym zbyciu krajowym wynosił w I półroczu 1932 r. 50'01% wobec 55'16% w I półroczu 1931 r.

Obrót węgla kamiennego, koksu, brykietów i węgla brunatnego — w czerwcu 1932 r. (w tonnach)

Tablica IV

REJONY WĘGLOWE	Pozostałość z poprzed. miesiąca	Wydobycie (produkcja)	Do dyspozycji ¹⁾	R O Z C H Ó D								Pozostałość na zwłacz na następ. miesiąc
				Z B Y T			Z U Ż Y C I E			Ogółem		
				W kraju	Zagranicę	Razem	Na cele własne	Deputaty robot. urzęd.	Razem			
W ę g i e l k a m i e n n y												
Śląski	1,901.215	1,599.851	3,488.467	771.840	693.543	1,465.383	123.629	26.079	2.312	152.020	1,617.403	1,871.064
Dąbrowski	675.773	397.930	1,072.449	241.669	125.425	367.094	52.790	9.144	1.075	63.009	430.103	642.346
Krakowski	129.882	129.240	259.122	109.425	510	109.935	22.074	2.967	271	25.312	135.247	123.875
Ogółem:	2,706.870	2,127.021	4,820.038	1,122.934	819.478	1,942.412	198.493	38.190	3.658	240.341	2,182.753	2,637.285
K o k s												
Śląski	253.849	78.272	332.121	42.086	23.301	65.387	89	—	—	89	65.476	266.645
B r y k i e t y												
Śląski	2.338	13.022	15.371	12.603	610	13.213	—	—	—	—	13.213	2.158
W ę g i e l b r u n a t n y												
Zawiercki	—	1.968	1.968	1.356	—	1.356	200	164	21	385	1.741	227
Poznańsko-Pomorski	—	65	65	65	—	65	—	—	—	—	65	—
Ogółem:	—	2.033	2.033	1.421	—	1.421	200	164	21	385	1.806	227

Eksport wzrósł w czerwcu, jak ilustruje tablica III, głównie dzięki zwiększeniu wysyłek do Austrii, Norwegii, Szwecji

¹⁾ Liczba poprawiona.

²⁾ Z uwzględnieniem przypisów i skreśleń przy sprawdzaniu zapasów oraz obrotu między kopalniami.

i Belgii. W porównaniu z czerwcem 1931 r. eksport w czerwcu 1932 r. spadł o 362.710 t, czyli o 30'68%, a eksport w całym I półroczu r. b. jest mniejszy niż w I półroczu r. ub. o 1,784.202 t, czyli o 27'44%.

Całkowity obrót węgla, jak również koksu i brykietów w czerwcu r. b. podaje tablica IV, z której przy odpowiednim

zestawieniu z danymi za poprzednie okresy wynika, że zapasy węgla kamiennego na zwalach kopalnianych zmniejszyły się w ciągu czerwca o 69.585 t, jak również, że produkcja koksu w czerwcu w stosunku do maja wzrosła o 1.135 t, produkcja brykietów — o 1.241 t, wydobycie węgla brunatnego — o 459 t. W okresie I półrocza 1932 r. produkcja koksu stanowiła 503.104 t, czyli zmniejszyła się w stosunku do I półrocza 1931 r. o 164.077 t, t. j. o 24·59%, produkcja brykietów w tymże czasokresie wyniosła w 1932 r. 91.523 t i odpowiednio do 1931 r. spadła o 37.063 t, t. j. o 28·82%, węgla zaś brunatnego wydobyto w I półroczu 1932 r. 13.780 t, t. j. odpowiednio mniej niż w 1931 r. o 7.017 t, t. j. o 33·74%.

Tablica II

Zbyt węgla kamiennego w Kraju — w czerwcu 1932 r.

Rodzaj odbiorców	Czerwiec 1932 tonn	Styczeń — czerwiec			
		1932		1931	
		tonn	%	tonn	%
I.—Przemysł					
Metalurgiczny:					
żelazny	54.773	358.917	5·02	632.316	7·34
innych metali	33.599	242.680	3·39	386.899	4·49
Koksiarnie	108.671	694.296	9·70	919.623	10·67
Brykietciarnie	13.445	94.858	1·33	126.044	1·46
Gazownie	19.221	140.958	1·97	149.745	1·74
Górnicy (kopalnie rud i kopalnie węgla własnego) ¹⁾	1.400	11.553	0·16	44.239	0·51
Naftowy	4.008	43.891	0·61	53.869	0·63
Solny	10.100	59.274	0·83	55.413	0·64
Cementowy, ceramiczny oraz cegielniarski i wapienniki	70.843	212.875	2·98	285.165	3·31
Obróbczy (metalowy i inny)	4.322	47.302	0·66	59.307	0·69
Chemiczny	26.976	173.791	2·43	194.445	2·26
Garbarski i przetwórczy zwierzęcych	1.582	14.253	0·20	12.611	0·15
Rolniczy (przetwórczy rolny, browary, młyny i gorzelnie)	42.009	283.861	3·97	377.827	4·38
Cukrowniczy	57.299	111.398	1·56	160.559	1·86
Papierniczy	23.426	129.019	1·80	140.946	1·64
Włókienniczy	45.284	314.127	4·39	342.397	3·97
Inne gałęzie	93.240	644.641	9·01	811.876	9·42
Razem przemysł¹⁾:	610.278	3.577.694	50·01	4.753.281	55·16
II.—Inni odbiorcy					
Koleje żelazne	232.995	1.440.428	20·14	1.549.538	17·98
Żegluga	1.410	5.230	0·07	4.315	0·05
Instytucje miejskie (oprócz gazowni)	28.938	207.545	2·90	213.838	2·48
Wojskowość	36.651	123.182	1·72	110.938	1·29
Instytucje państw.	5.092	48.596	0·68	50.373	0·59
Opał domowy	90.781	900.144	12·58	931.179	10·81
Pośrednicy	116.789	851.111	11·90	1.003.334	11·64
Razem inni odbiorcy²⁾:	512.656	3.576.236	49·99	3.863.515	44·84
Ogółem w kraju:	1.122.934	7.153.930	100·00	8.616.796	100·00

Sezonowy wzrost zapotrzebowania węgla kamiennego w czerwcu, jak również większa liczba dni pracy (25 wobec 22) wpłynęły na wzrost liczby wszystkich dniówek odrobionych w kopalniach węgla kamiennego, która wyniosła 1.562.839, t. j. w porównaniu z majem wzrosła o 86.098, czyli o 5·83%. W tej liczbie

¹⁾ Bez zużycia na cele techniczne kopalni

²⁾ Bez zużycia na deputaty.

liczba dniówek zwykłych odrobionych wzrosła o 107.821 (7·59%) do 1.528.854, natomiast liczba dniówek nadliczbowych spadła o 21.723 (3·90%) do 33.985.

Liczba dniówek opuszczonych wzrosła w czerwcu w porównaniu z majem o 115.320 (18·13%) do 751.325. Do wzrostu tego przyczyniło się z jednej strony zwiększenie się o 91.509 (18·41%) do 588.610 liczby świętówek (dniówek, opuszczonych z przyczyn niezależnych od robotnika), a z drugiej strony o 22.837 (32·82%) do 92.429 liczby dniówek urlopowych.

Liczba robotników, przeciętnie zatrudnionych w czerwcu, zmalała o 2.295 (2·45%) do 91.207.

Tablica III

Eksport węgla kamiennego — w czerwcu 1932 r.

KRAJE	Czerwiec 1932 tonn	Styczeń — czerwiec			
		1932		1931	
		tonn	%	tonn	%
I.—Rynki licencyjne					
Austria	169.836	1.041.950	22·09	1.387.407	21·34
Czechosłowacja	121.552	686.921	14·56	822.201	12·65
Jugosławia	45.117	334.556	7·09	377.771	5·81
Niemcy	250	8.415	0·18	31.889	0·49
Węgry	612	3.083	0·07	1.240	0·02
	2.305	8.975	0·19	154.306	2·37
II.—Rynki, objęte konwencją eksportową					
Dania	529.684	2.881.991	61·10	3.889.947	59·83
Norwegia	80.890	643.308	13·64	874.020	13·44
Szwecja	82.849	438.996	9·31	385.485	5·93
Estonia	210.663	1.082.624	22·95	1.335.985	20·55
Finlandja	—	4.676	0·10	24.633	0·38
Łotwa	47.270	126.312	2·68	210.039	3·23
Litwa	2.620	72.103	1·53	191.003	2·94
Kłajpeda	—	29.021	0·61	46.437	0·72
Islandja	2.540	13.584	0·29	22.290	0·34
Belgia	1.102	12.207	0·26	11.183	0·17
Francja	11.055	72.897	1·54	10.655	1·56
Holandja	81.875	328.794	6·97	629.173	9·68
	8.820	57.469	1·22	58.044	0·89
III.—Inne rynki europejskie					
Włochy	68.646	508.409	10·78	621.749	9·56
Szwajcaria	58.946	439.544	9·32	457.428	7·04
Rumunia	8.125	59.283	1·26	63.079	0·97
Hiszpania	1.575	9.582	0·20	21.565	0·33
Z. S. R. R.	—	—	—	29.978	0·46
Portugalia	—	—	—	49.649	0·76
	—	—	—	50	—
IV.—Rynki pozaeuropejskie					
Algier	8.755	44.642	0·95	56.822	0·87
Egipt	8.755	34.247	0·73	40.812	0·63
Turcja Azjatycka	—	2.750	0·06	7.975	0·12
Syria	—	450	0·01	2.820	0·04
Palestyna	—	1.895	0·04	—	—
Brazylja	—	730	0·01	—	—
Argentyna	—	4.570	0·10	5.215	0·08
V.—Węgiel okrętowy					
	20.892	139.840	2·95	420.269	6·47
Razem zagran.:	797.813	4.616.832	97·87	6.376.194	98·07
VI.—W. M. Gdańsk					
	21.665	100.297	2·13	125.137	1·93
Ogółem:	819.478	4.717.129	100·00	6.501.331	100·00

Na jednego przeciętnie zatrudnionego robotnika przypada dniówek zwykłych odrobionych w czerwcu 16·76 wobec 15·20 w maju, dniówek nadliczbowych 0·37 wobec 0·60 i dniówek opuszczonych 8·24 wobec 6·80.

Przeciętne wydobycie na 1 robotniko-dniówkę wynosiło w rej. śląskim w czerwcu 1.547 kg wobec 1.510 kg w maju, w rej. dąbrowskim 984 kg wobec 989 kg i w rej. krakowskim 1.039 kg wobec 1.015 kg, przeciętnie dla całego Państwa — 1.361 kg wobec 1.333 kg, czyli wzrosło o 28 kg.

Przeciętny całkowity zarobek dorosłego mężczyzny na 1 dniówkę opłaconą uległ nieznacznym wahaniom i wynosił: w rej. śląskim w czerwcu zł 9·88 wobec zł 9·93 w maju, w rej. dąbrowskim zł 8·24 wobec zł 8·48 i w rej. krakowskim zł 7·58 wobec zł 7·43.

Przeciętny dochód dorosłego mężczyzny wzrósł w czerwcu z powodu zwiększenia się liczby dniówek odrobionych i wynosił w rej. śląskim w czerwcu zł 180'34 wobec zł 166'18 w maju, w rej. dąbrowskim zł 146'38 wobec zł 134'70, i w rej. krakowskim zł 137'79 wobec zł 125'64¹⁾.

W liczbie czynnych kopalń węgla kamiennego zmian w czerwcu nie było, jak widać z poniższego zestawienia:

Rejony	M a j		Czerwiec:	
	1932		1931	1932
Śląski	44		46	44
Dąbrowski . .	25		27	25
w tem:				
głębokie . . .	17		18	17
płytkie . . .	8		9	8
Krakowski . .	7		8	7
Ogółem:	76		82	76

WYWÓZ WĘGLA KAMIENNEGO W I POŁOWIE SIERPNI 1932 R. — Eksport węgla kamiennego w I połowie sierpnia, pomimo mniejszej o 1 ilości dni roboczych (12 wobec 13) w porównaniu z przeciętną za połowę lipca, wzrósł o 58 tys. t i wynosił 477 tys. t.

Wzrost wywozu dotyczył zarówno rej. śląskiego, jak i dąbrowskiego. Z rej. śląskiego wywieziono 403 tys. t, t. j. o 43 tys. tonn więcej, z rej. dąbrowskiego 74 tys. t, t. j. o 15 tys. t więcej.

Na rynki licencyjne wywieziono ogółem 96 tys. t, t. j. o 15 tys. t więcej w porównaniu z przeciętną za połowę lipca, przyczem wzrósł jedynie eksport do Austrii, co do pozostałych zaś rynków nieznacznie spadł. Na rynki, objęte konwencją eksportową, wywieziono 328 tys. t, czyli o 66 tys. t więcej. Wzrost dotyczył głównie Szwecji, Islandji, Norwegii, Belgii, Danii, na innych zaś rynkach, objętych konwencją eksportową, eksport utrzymał się mniej więcej na poziomie przeciętnej za połowę lipca.

Eksport na inne rynki pozakonwencyjne spadł o 14 tys. t, głównie wskutek zmniejszenia się wysyłki do Włoch.

Wysyłka do W. M. Gdańska spadła o 3 tys. t i wynosiła 10 tys. t. Węgla okrętowego wywieziono 9 tys. t, czyli o 4 tys. t mniej.

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego (łącznie z węglem okrętowym) w okresie od 1 do 15 sierpnia wynosiła około 40 tys. t wobec ok. 32 tys. t w lipcu, a zatem wzrosła o około 8 tys. t.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

SYTUACJA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO W LIPCU 1932 R. — Wydobyte ropy w lipcu r. b. wyniosło 5.023 cyst. brutto (w czerwcu 4.875 cyst.), a mianowicie: w okręgu jasielskim wydobyto 899 cyst., drohobyckim 3.776 cyst. i stanisławowskim 348 cyst. Z tych ilości na ropę marki podstawowej przypadało 2.978 cyst. i na marki specjalne 2.045 cyst.

Cena ropy marki podstawowej, zakupywanej przez Państwowe Zakłady Naftowe, wynosiła zł 1.540 za cysternę loco zbiorniki (w czerwcu zł 1.580).

Produkcja gazowa wynosiła około 766 m³ na minutę. Za 1 m³ gazu w Borystawiu płacono zł 4'76 (w czerwcu zł 4'95).

Przerobiono w rafineriach 4.629 cyst. ropy (w czerwcu 4.581 cyst.). Otrzymano (cystern): nafty 1.338, benzyny 770, oleju gazowego 991, olejów smarowych 319, parafiny 161, innych produktów 741, razem 4.320 (w czerwcu 4.286).

Zapotrzebowanie krajowe wynosiło (cystern): nafty 449, benzyny 570, oleju gazowego 353, olejów smarowych 247, parafiny 48, innych produktów 247, razem 1.914 (w czerwcu 1.892).

Wywieziono zagranicę (cystern): nafty 248, benzyny 600, oleju gazowego 317, olejów smarowych 684, parafiny 88, innych produktów 109, razem 2.046 (w czerwcu 2.017).

Zapasy w dn. 31 VII wynosiły (cystern): nafty 4.928, benzyny 2.030, oleju gazowego 1.491, olejów smarowych 4.429, parafiny 775, innych produktów 9.241, razem 22.885 (w dn. 30/VI 23.746).

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY W LIPCU 1932 R. — Według danych Związku Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskim stan zatrudnienia w 4-ym tygodniu lipca przed-

stawiał się w wielkim przemyśle bawełnianym Łodzi następująco: 6 dni w tygodniu pracowało 12 fabryk, 5 dni — 9, 4 dni — 8, 3 dni — 4 fabryki; nieczynna była zupełnie 1 fabryka, 2 fabryki zaś były unieruchomione z powodu zbiorowych urlopow robotniczych. Ogółem w 36 fabrykach wielkiego przemysłu bawełnianego zatrudnionych było 36.204 robotników.

Sytuacja ogólna przemysłu bawełnianego kształtowała się w lipcu pod znakiem bardzo poważnego ożywienia zbytu w zakresie handlu detalicznego. Rozwojowi ożywionych transakcyj w tej branży sprzyjały upalne pogody I połowy lipca, wskutek czego sezon letni, który właściwie kończy się w czerwcu, przeciągnął się automatycznie i na lipiec, przyczem obroty nieoczekiwanie były o 100% wyższe aniżeli w czerwcu, nawet przekraczając obroty w lipcu r. ub., i to przy uwzględnieniu poważnej różnicy cen. Ceny towarów bawełnianych w związku z tem miały tendencję utrzymaną, a nawet jeżeli chodzi o niektóre specjalnie poszukiwane gatunki — zwykłą. Warunki pokrycia natomiast nie uległy żadnej zmianie, co świadczy o dość ciężkiej sytuacji finansowej odbiorców.

Ożywienie w handlu bawełnianym nie wpłynęło w sposób decydujący na sytuację samego przemysłu, który w lipcu wkroczył w okres przygotowań do sezonu jesienno-zimowego. Zaznaczyć należy, że przygotowania te realizowane są naogół bardzo ostrożnie, i produkcja towarów sezonowych odbywa się w rozmiarach znacznie mniejszych aniżeli w r. ub., co nie sprzyja wydatniejszemu odprężeniu na rynku pracy w Łodzi. O ile natomiast konjunktury, które mogą się wyłonić w związku z hałasą bawełnianą, zdołają spowodować ożywienie na większą skalę — wówczas można oczekiwać dość poważnego wzrostu zatrudnienia w miesiącach jesienno-zimowych. Podkreślić należy jako objaw niezmiernie dodatni w związku z zbliżającym się sezonem, że zapasy towarów bawełnianych są nieznaczne, co spowodować powinno stabilizację cen w sezonie i zapobiec katastrofalnemu zjawisku wczesnego ramszowania.

Rynek przędzy bawełnianej w okresie lipca znamionował naogół spokój, jakkolwiek pod koniec miesiąca wzrosło zapotrzebowanie na przędę w związku ze wzmagającymi się przygotowaniami do sezonu branży bawełnianej oraz trykotażowej i pończoszniczej. Nadmienić tu należy, że bardzo energiczne przygotowania do sezonu jesienno-zimowego czyni przemysł średni i drobny, który znajduje się w stosunkowo korzystniejszej sytuacji aniżeli przemysł wielki, wykazując też większy stan uruchomienia od tego ostatniego. Zapasy przędzy bawełnianej w okresie lipca podlegały dość dużym wahaniom, dochodząc w 4-ym tygodniu lipca do 1.186.728 kg, co w porównaniu z poprzednim tygodniem oznacza redukcję o 54.256 kg. Uruchomienie przez cały lipiec wynosiło 41 godzin tygodniowo i ustalone zostało przez zarząd kartelu przędzalników bawełnianych na okres 8/VIII do 4/IX również w tej samej wysokości. Odnośna uchwała zarządu kartelu zaznacza, że o ile zapasy przędzy bawełnianej ulegną w międzyczasie dalszej redukcji i na dzień 12/VIII wynosić będą nie więcej aniżeli 950.000 kg, wówczas norma uruchomienia podwyższona zostanie automatycznie do 46 godzin tygodniowo we wszystkich przędzalniach, należących do kartelu. Ceny przędzy bawełnianej kształtowały się przeciętnie następująco (w centach): Nr. 16/1 33, Nr. 20 1 39, Nr. 24/1 41, Nr. 26/1 43, Nr. 32/1 49, Nr. 20/2 45, Nr. 24/2 47, Nr. 32/2 57, Nr. 40/2 69.

Wielki przemysł wełniany w okresie lipca zatrudniał ogółem w 23 fabrykach 12.280 robotników. W przemyśle tym przez 6 dni w tygodniu pracowało 8 fabryk, 5 dni — 7, 4 dni — 5 fabryk, nieczynne były zupełnie 3 fabryki.

W branży wełnianej konjunktury lipcowe produkcji i zbytu kształtowały się inaczej aniżeli w branży bawełnianej. Upalne pogody bowiem, które dodatkowo wpłynęły na rozwój transakcyj towarów bawełnianymi, działały tutaj hamująco i jedynie niektóre tylko specjalne gatunki damskich tkanin czesankowych, które wobec tegorocznej mody znalazły zastosowanie nawet i w lecie, cieszyły się dość dużym popytem. Ceny utrzymywały się na dość stałym poziomie. Przędzalnie czesankowe były zatrudnione w lipcu przeciętnie 3—4 dni w tygodniu. Sytuacja ich w obecnym momencie wobec przygotowań do sezonu jesienno-zimowego uległa lekkiej poprawie. Fabryki towarów zgrzebnych zatrudnio i były częściowo przy produkcji sukna z tytułu zamówień dla armii. Ożywienie zapotrzebowania sezonowego wpłynęło dodatnio na sytuację rynku przędzy czesankowej, na który korzystny wpływ wywarł również przebieg lipcowych aukcyj wełny kolonialnej w Londynie. Aukcje te, które przyniosły w końcowym efekcie dość znacznąwyżkę cen poszczególnych gatunków surowej wełny — wpłynęły na łódzki rynek przędzy w kierunku zwykłym.

Na rynku jedwabnym lipiec przyniósł w handlu detalicznym dość duże ożywienie, które zaznaczyło się już pod koniec

¹⁾ Szczegółowe dane, dotyczące stanu zatrudnienia, wydajności pracy i zarobków robotniczych, publikuje kwartalnik Ministerstwa Opieki Społecznej „Praca i Opieka Społeczna”.

czarwca, a które spotęgowane zostało w okresie lipca w wyniku upałów.

Przemysł dziany i trykotażowy znajdują się również w okresie intensywnych przygotowań do sezonu jesienno-zimowego. Pewne zaniepokojenie wywołała haussa na światowych rynkach surowej bawełny, której ceny zwiększały przez cały lipiec. Ceny przędzy trykotażowej kształtowały się przeciętnie następująco (w centach): Nr. 20 z baw. am. 39, Nr. 20 z baw. eg. 45, Nr. 24 z baw. am. 41, Nr. 24 z baw. eg. 47, Nr. 32 z baw. am. 49, Nr. 32 z baw. eg. 53.

Średni przemysł włókienniczy Łodzi, według danych Krajowego Związku Przemysłu Włókienniczego, zatrudniał w lipcu ogółem 8.110 robotników, pracujących w 96 fabrykach. Z tej liczby 71 fabryk, zatrudniających 6.150 robotników, pracowało 6 dni, 5 dni — 8 fabryk (474 robotników), 4 dni — 9 fabryk (1.266 robotników) i 3 dni — 8 fabryk (320 robotników).

Produkcja przemysłu bielskiego kształtowała się w lipcu naogół dość pomyślnie. Wpłynęło na to w pierwszym rzędzie znaczne zwiększenie zapotrzebowania na przędzę czesankową

w związku z przygotowaniami do sezonu jesienno-zimowego. Z tego też względu zatrudnienie przedziałń czesankowych w porównaniu z czerwcem wzrosło bardzo wydatnie. Sytuacja finansowa przedsiębiorstw nie uległa natomiast wydatniejszym zmianom wobec trudności eksportowych. Przemysł bielski posiada wciąż jeszcze bardzo poważne należności zagraniczne z tytułu wyeksportowanych towarów, których ze względu na restrykcje dewizowe nie jest w stanie upłynnić. Pociąga to za sobą ciążną sytuację obrotową, potęgując ciężką sytuację poszczególnych przedsiębiorstw.

Analogicznie i przemysł białostocki wkroczył w okres przygotowań do sezonu jesienno-zimowego, przy czym produkcja fabryk jest dość intensywna, gdyż zlikwidowany niedawno długotrwały strajk w tym przemyśle spowodował zupełne prawie wyczerpanie składów towarowych, co nie pozostanie bez wpływu na wzmocnienie się tendencji cen w okresie zimowym. Sytuacja eksportowa jest w dalszym ciągu ciężka, przemysł białostocki liczy jednak na możliwość zawarcia poważniejszych transakcji na rynkach Dalekiego Wschodu.

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA

NORMALIZACJA PRZEMIAŁU ŻYTA. — W tyg. „Polska Gospodarcza” zesz. 8/1932 donosiliśmy o projektowanych zmianach obowiązującej dziś normalizacji przemiału żyta, w szczególności o uchwale Komitetu Ekonomicznego Ministrów z dn. 5 II r. b., upoważniającej Ministra Spraw Wewnętrznych do wprowadzenia normalizacji przemiału żyta na podstawie 4 standardów mąki żytniej, a więc: 1) mąka pyłtowa jasna, pochodząca z 50%-owego przemiału żyta, 2) mąka pyłtowa ciemna 65—70%-owa, 3) mąka sitkowa 50%-owa, oraz 4) mąka razowa 95%-owa. We wspomnianej uchwale Komitet Ekonomiczny Ministrów polecił również Ministrowi Przemysłu i Handlu, aby w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych wprowadził notowania na giełdach zbożowo-towarowych powyższych 4 typów mąki żytniej.

W wykonaniu uchwały Komitetu Ekonomicznego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przystąpiło do badania rynku mącznego w Polsce. Badania te wykazały, że faktycznie przyjęty przez młyn wymiar nie odpowiada standardom, wyznaczonym przez Komitet Ekonomiczny Ministrów, i z tego względu, w celu uzgodnienia norm przemiału żyta ze stanem faktycznym, należy wspomniane normy nieco zmodyfikować. Mianowicie, okazało się, że nie jest przyjęty w Polsce 50%-owy przemiał żyta, a najniższy przemiał wynosi 57%; nieznacznie odbiegają również od przyjętych norm przemiału pozostałe normy, wysunięte przez Komitet Ekonomiczny Ministrów.

Po uzgodnieniu tych spraw ze sferami młynarskimi i zainteresowanymi Ministerstwami oraz po przedyskutowaniu ich w Głównej Komisji do Badania Mąki i Pieczywa, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wysunęło projekt rozporządzenia o normalizacji przemiału żyta, które w niedługim czasie, po podpisaniu go przez Ministrów, ukaże się w „Dz. Ust. R. P.”.

Wspomniane rozporządzenie będzie opierać się na art. 1 pkt. a i art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 31/VIII 1926 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku („Dz. Ust. R. P.” Nr. 91, poz. 527) w brzmieniu, ustalonym rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej z dn. 22/III 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 38, poz. 374).

Omawiane rozporządzenie wprowadzi następujące standardy mąki dla potrzeb rynku wewnętrznego:

1) „żytnia pyłtowa I gatunek 0 — 55”, stanowiąca nie wyższy ponad 50% wymiar z ziarna standardowego; 2) „żytnia pyłtowa I gatunek 0 — 65”, stanowiąca nie wyżej jak 65%-owy wymiar z ziarna standardowego; 3) „żytnia II gatunek”, zwana także „sitkową”, stanowiąca dalszy, nie wyżej jednak niż 70%-owy wymiar z ziarna żyta standardowego, przemielenego na wyższe gatunki mąki; 4) „żytnia razowa”, stanowiąca nie wyższy niż 95% wymiar z ziarna standardowego, oraz 5) „żytnia poślednia”, stanowiąca dalszy, ponad 70%-owy wyciąg z ziarna standardowego. Odciażanie mąki w pierwszym, drugim i czwartym punkcie będzie niedozwolone.

Nomenklatura wymienionych standardów została uzgodniona z przedstawicielami zainteresowanych sfer gospodarczych i fachowych.

Przemiał żyta według innych norm niż te, które zostały powyżej wymienione, będzie zakazany z wyjątkiem przemiału dla własnego użytku, dla celów eksportowych, wskazanych przez władze wojskowe, oraz dla potrzeb specjalnych, uznanych

przez Ministra Spraw Wewnętrznych. Przemiał ten nie będzie podlegał ograniczeniom.

Zakazane natomiast będzie używanie mąki żytniej, nie odpowiadającej powyżej wyszczególnionym normom, w zakładach przemysłowych do przerobu i wszelkiego rodzaju wypieku, zwłaszcza do wypieku chleba. Dla własnego użytku, dla celów eksportowych, dla celów wojskowych oraz dla innych celów, wskazanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, będzie wolno używać mąki, odpowiadającej innym normom przemiału.

Władze administracji ogólnej, w celu kontroli przestrzegania omawianych norm podziału, będą upoważnione do żądania potrzebnych wyjaśnień od osób i zakładów, zajmujących się przemiałem żyta w celach przemysłowych, handlowych mąką żytnią, przetwarzających w celach przemysłowych mąkę żytnią na pieczywo i artykuły spożywcze, oraz posiadających na składach mąkę żytnią i inne artykuły spożywcze, wyrabiane z mąki żytniej. Ponadto będą one upoważnione do wstępu do lokalów przemysłowych, handlowych, składów i zakładów powyżej wymienionych w godzinach, kiedy będą one czynne i w obecności właściciela lub upoważnionego zastępcy.

Należy zaznaczyć, iż z chwilą wejścia w życie omawianego rozporządzenia straci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Spraw Wewn. z dn. 1/XII 1928 r. o przemiale pszenicy i żyta („Dz. Ust. R. P.” Nr. 98, poz. 882) oraz rozporządzenie Ministra Spraw Wewn. z dn. 27/III 1930 r. o przemiale żyta („Dz. Ust. R. P.” Nr. 28, poz. 252), na podstawie których obowiązywał dotychczas 65%-owy przemiał żyta, w praktyce jednak nieprzeznaczony przez władze administracyjne.

Omówione rozporządzenie będzie obowiązywać do dn. 31/VII 1933 r.

STAN ZASIEWÓW W POŁOWIE LIPCA 1932 R. —

Stan zasiewów głównych ziemioplodów, ustalony na podstawie sprawozdań korespondentów rolnych Gł. U. Stat., przedstawiał się w dn. 15 lipca r. b. przeciętnie dla całej Polski następująco (w stopniach kwalifikacyjnych):

	1931 15/VII	1932 5/VII	1932 15/VI	1931 15/VII
Pszennica ozima	3.2	3.3	3.1	3.5
Żyto ozime	3.4	3.4	3.3	2.9
Jęczmień ozimy	3.4	3.3	3.2	3.2
Pszennica jara	3.4	3.5	3.3	3.3
Żyto jare	3.0		3.0	2.9
Jęczmień jary	3.6	3.6	3.3	3.2
Owies	3.5	3.4	3.4	3.2
Ziemniaki	3.5	3.5	3.4	3.7

W porównaniu ze stanem z dn. 5/VII r. b. widoczne jest nieznaczne pogorszenie pszenicy zarówno ozimej, jak i jarej. W zasiewach żyta ozimego zmiana nie zaszła. Owies naogół polepszył się.

Opadów w okresie od połowy czerwca do połowy lipca nie było dostatecznie. Większy brak wilgoci dał się odczuć w woj.: wileńskim, krakowskim, lwowskim, lubelskim, śląskim i stanisławowskim. Ilość słońca i ciepła była dostateczna. Najwięcej wyłęgło zboże w woj. poznańskim i pomorskim.

Burze i grady spowodowały w całej Polsce naogół niezbyt wielkie zniszczenia. O największych szkodach, wyrządzonych przez powyższe czynniki komunikują z woj. pomorskiego.

Zwraca się uwagę na dość znaczne zachwaszczenie zboża miętlicą. Z pośród innych chwastów występowały najczęściej następujące: w woj. warszawskim, lubelskim i wołyńskim perz, osiet i ognicha, w kieleckim i pomorskim — osiet, w białostockim i wileńskim — osiet i ognicha, w nowogródzkim i poleskim — perz i ognicha.

Na burakach cukrowych dała się zaobserwować zgorzel, głównie w woj. warszawskim i poznańskim.

W drugiej połowie lipca, a więc w okresie przed samymi

znięwami, niespodziewanie ujawniło się silne zarażenie pszenicy rdzą. Wystąpiła ona najsilniej w woj. kieleckim, lubelskim i krakowskim, następnie w wołyńskim i tarnopolskim, oraz częściowo — we lwowskim i stanisławowskim. Ponieważ ujawnienie się rdzy nastąpiło przeważnie po dn. 15/VII, przeto stan zasiewów, podany na dz. 15/VII r. b., nie odzwierciedla jeszcze skutków tej zarazy w pełnej mierze.

Zniszczenia w sadach przez burze i grady były raczej nieznaczne. Szkodniki w sadach poczyniły większe zniszczenia, zwłaszcza w woj. poleskim, wołyńskim, stanisławowskim i tarnopolskim.

H A N D E L

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE¹⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie od 1 do 15 sierpnia r. b. kształtował się następująco (ceny za 100 kg):

	1—8/VIII		9—15/VIII		Wzrost (+) Spadek (-) %
	zł	\$	zł	\$	
Pszenica					
Warszawa	24.27	2.72½	25.00	2.81	+ 3.0
Poznań	20.50	2.30	22.08	2.48	+ 7.7
Lwów	25.56	2.87	27.12½	3.04	+ 6.1
Przeciętna	23.44	2.63	24.73	2.77½	+ 5.5
Żyto					
Warszawa	16.25	1.82½	16.60	1.86½	+ 2.1
Poznań	15.40	1.73	15.42	1.73	+ 0.1
Lwów	17.00	1.91	16.75	1.88	- 1.4
Przeciętna	16.22	1.82	16.25½	1.82½	+ 0.1
Owies					
Warszawa	19.66½	2.21	17.20	1.93	- 12.5
Poznań	17.96	2.01½	14.96	1.68	- 16.7
Lwów	18.75	2.10½	18.75	2.10½	—
Przeciętna	18.79	2.11	16.97	1.90½	- 9.6
Jęczmień browarowy					
Warszawa	18.25	2.05	18.25	2.05	—
Poznań	—	—	—	—	—
Lwów	—	—	—	—	—
Przeciętna	—	—	—	—	—
Jęczmień zwykły					
Warszawa	17.45	1.96	17.50	1.96	+ 0.2
Poznań	17.62½	1.97	17.42½	1.95	0.1
Lwów	17.00	1.91	16.50	1.85	- 0.2
Przeciętna	17.35½	1.95	17.14	1.92	- 0.1

— Okres sprawozdawczy (od 8 do 13 sierpnia) przyniósł poprawę na giełdach zbóż chlebowych; jak i w okresie poprzednim, w pierwszym rzędzie dotyczy to pszenicy, która na giełdach poznańskiej i warszawskiej odzyskała straty ostatniego tygodnia, zwiększając o zł 3.00 na 100 kg. Ceny żyta oraz jęczmienia przemiałowego i browarowego nie wykazują niemal różnic w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego, kształtując się raczej zwyklowo, przetwory pszenicy również poprawiły swe ceny: mąka o zł 2.00, otręby o zł 0.25 — 1.00, podczas gdy przetwory żyta utrzymały się na dotychczasowym poziomie. Wyjątek stanowi owies jednolity i zbierany, który w dalszym ciągu zniżkował, tracąc na giełdzie warszawskiej zł 1.00, na giełdzie zaś poznańskiej zł 3.00 (różnica ceny owsa starego i nowego). Obroty na giełdzie gdańskiej wzrosły, ceny zaś nie wykazują poważniejszych zmian; pszenica, żyto oraz wszystkie gatunki jęczmienia miały tendencję zwyklową, zniżkowały natomiast otręby pszenne i żytnie. Na pozostałych

giełdach prowincjonalnych obroty nie uległy zwiększeniu, tendencja naogół spokojna.

Warszawa. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica jednolita nowa 26.00 — 27.00 (23.00 — 24.00), — zbierana 25.50 — 26.00 (22.00 — 23.00), żyto nowe 16.50 — 17.00 (16.00 — 16.50), jęczmień brow. 18.00 — 18.50 (18.00 — 18.50), — przemiałowy stary 17.00 — 18.00 (17.00 — 18.00), owies jednolity nowy 17.00 — 18.00 (18.00 — 19.00), — zbierany 16.00 — 17.00 (17.00 — 18.00), mąka pszenna luksusowa 45.00 — 50.00 (43.00 — 48.00), — pszenna 4/0 40.00 — 45.00 (38.00 — 43.00), — żytnia pyłkowa 30.00 — 33.00 (30.00 — 33.00), — sitkowa 24.00 — 27.00 (24.00 — 27.00), — razowa 23.00 — 25.00 (23.00 — 25.00), otręby pszenne grube 14.00 — 14.50 (13.00 — 13.50), — pszenne średnie 13.00 — 13.50 (12.50 — 13.00), — żytnie 9.00 — 10.00 (9.50 — 10.00).

Poznań. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet Poznań (jak wyżej): pszenica nowa, zdrowa, sucha 22.00 — 23.00 (19.00 — 20.00), żyto nowe, zdrowe, suche 15.15 — 15.65 (15.15 — 15.65), jęczmień przemiałowy 64 do 66 kg nowy, zdrowy, suchy 16.75 — 17.25 (17.00 — 17.50), — 68 kg nowy, zdrowy, suchy 17.25 — 18.25 (17.50 — 18.50), owies nowy, zdrowy, suchy 14.50 — 15.00 (stary 17.50 — 18.00), mąka pszenna 65%owa wraz z workiem 37.00 — 39.00 (35.00 — 37.00), — żytnia 65%owa wraz z workiem 26.00 — 27.00 (26.00 — 27.00), otręby pszenne grube 10.75 — 11.75 (10.50 — 11.50), — pszenne średnie 9.75 — 10.75 (9.50 — 10.50), — żytnie 10.25 — 10.50 (10.25 — 10.50).

Gdańsk. — Notowano — w guld. gd. za 100 kg (jak wyżej): pszenica o wadze 128 hfl. stara 14.00 (13.50), — nowa 13.25, żyto nowe eksportowe 10.00 (9.85), — zwykłe gat. konsu pcyjne 10.35 (10.15), jęczmień nowy 11.00 (fl. 11.50 — 11.75 (11.20 — 11.30), — nowy wyborowy 12.00 — 12.75 (12.00 — 12.50), rzepik 19.00 — 21.50, rzepak najwyższy gatunek 17.25 — 17.75, otręby pszenne 6.75 — 7.00 (7.25), — żytnie 6.75 — 7.00 (7.25).

SKÓRY

— Rynek skór surowych stał nadal pod znakiem tendencji słabej; podobnie kształtowała się sytuacja na rynku skór gotowych — wobec niewielkiego zapotrzebowania.

Lublin. — Ceny orientacyjne — w zł za 1 kg (w nawiasach podane są ostatnie notowania): skóry bydlęce miejskie niesolone 0.70 — 0.72 (0.77), — bydlęce prowincjonalne solone 0.65 — 0.70 (0.73); za 1 sztukę: skóry cielęce miejskie niesolone 2.80 — 2.90 (3.00), — cielęce prowincjonalne solone 2.73 — 2.80 (2.75), — końskie 8.00 — 9.00 (8.00), — baranie na kozuchy 3.00 — 3.20, — baranie gołe 0.35 — 0.40 (0.40).

— Ceny orientacyjne skór gotowych — w zł za 1 kg: krupony ciężkie I gat. 5.75 — 5.90, — lekkie I gat. 5.30 — 5.50, skóry juhtowe 8.75 — 9.00.

Poznań. — Na aukcji skór surowych osiągnięto następujące ceny — w zł za 1 funt: skóry bydlęce bukaty do 35 ft. wagi 0.35, — wolce i jałowki od 40 do 49 ft. wagi 0.49, — od 50 wzwyż 0.55, — buhaje od 40 do 49 ft. wagi 0.49, od 50 do 70 ft. wagi 0.52, — od 71 do 85 ft. wagi 0.40, — powyżej 86 ft. wagi 0.35, skóry krowie 0.48, skóry cielęce do 7½ ft. wagi 0.44 — 0.45, — od 7.6 ft. do 9 ft. wagi 0.47 — 0.49, — powyżej 9.1 ft. wagi 0.50, skóry owcze pełnowłniste, półwełniste, krótkowłniste, porośnięte i gołe 0.59.

Kraków. — Notowania Centrali Targowej — w zł za 1 kg: skóry wołowe 0.80 — 0.90, — z buhajów 0.75, — krowie 0.70 — 0.80, — z jałówek 0.80 — 0.85; za 1 sztukę: skóry cielęce 3.00 — 4.00.

¹⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu i Min. Rolnictwa, sprawozdań organizacji gospodarczych, własnych korespondentów, depesz P. A. T. i t. d.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 8 do 13 sierpnia 1932 r.

— Na giełdzie warszawskiej minął okres sprawozdawczy przy nadal słabem zainteresowaniu akcjami i niewielkich obrotach.

Dla akcji Banku Polskiego, na które przypada gros obrotów, panowała tendencja nieco mocniejsza — zwykła ich kursu w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego wynosi 175. Poza niemi sporadyczne transakcje zawierane były akcjami S. A. Eksploatacji Soli Potasowych oraz Lilpopa — kurs obu tych akcji utrzymał się bez zmiany na dotychczasowym poziomie.

Na giełdach prowincjonalnych przyniósł okres sprawozdawczy pewne ożywienie; ilość notowanych akcji wzrosła, kursy zaś kształtowały się naogół zwyklowo w porównaniu z ostatnimi notowaniami.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 12/VIII ¹⁾
Bank Polski	100	72'00	70'00	71'75
S. A. Eksploatacji Soli Potasowych	100	75'00	75'00	—
Lilpop	25	11'00	11'00	—

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje (maksymum i minimum — w zł): Bank Polski — 71'50, Chybie — 10'00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje (jak wyżej): Bank Polski — 65'00, Chodorów — 68'00—69'00, Niemojowski 30'00, Tesp 75'00.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje (jak wyżej — w nawiasach podane są notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski—72'00—70'00 (69'00).

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

URUCHOMIENIE KOMUNIKACJI LOTNICZEJ MIĘDZY WARSZAWĄ, WILNEM, RYGĄ I TALLINNEM.—

Dn. 17/VIII r. b. uruchomiona została komunikacja lotnicza na szlaku Warszawa-Wilno-Ryga-Tallinn. Nowe połączenie stanowi ważne ogniwo w ogólnej sieci polskiej komunikacji lotniczej, gdyż dzięki niemu powstała olbrzymia droga tranzytowa, biegnąca przez Polskę od krajów bałtyckich aż do morza Czarnego i Egejskiego. Na szlaku tym samoloty polskie przelatywać będą drogę ponad Estonją, Łotwą, Polską, Rumunją, Bułgarią i Grecją na przestrzeni około 3.000 km, stanowiącej najkrótszy trakt komunikacyjny dla przewozu pasażerów, poczty i towarów.

Pierwszy odlot z Warszawy miał miejsce, jak zaznaczono, dn. 17/VIII. Odlot pierwszego samolotu z Tallinna i Rygi do Wilna i Warszawy nastąpił dn. 18/VIII.

Regularny rozkład lotów, ustalony dla nowego szlaku, przewiduje połączenie 3 razy w tygodniu w obu kierunkach. Odloty z Warszawy do Wilna, Rygi i Tallinna następować będą w poniedziałki, środy i piątki, w kierunku zaś powrotnym — we wtorki, czwartki i soboty. Szczegółowy rozkład lotów przedstawia się, jak następuje: poniedziałki, środy, piątki (godziny): odlot z Warszawy — 7.20, przylot do Wilna — 9.55; odlot z Wilna — 10.25, przylot do Rygi — 13.00; odlot z Rygi — 13.30, przylot do Tallinna — 15.20; wtorki, czwartki, soboty: odlot z Tallinna — 10.10, przylot do Rygi — 12.00; odlot z Rygi — 12.30, przylot do Wilna — 15.05; odlot z Wilna — 15.35, przylot do Warszawy — 18.10.

Ceny przelotów na nowej linii ze względów propagandowych ustalone zostały na najniższym poziomie i wynoszą (w zł): z Warszawy do Wilna 56, z Warszawy do Rygi 95, z Warszawy do Tallinna 137, za przewóz 1 kg towarów od 50 do 1'15.

Dzięki nowemu szlakowi uzyskało bardzo wygodne połączenie Wilno, które nareszcie włączone zostało do ogólnej polskiej sieci komunikacji lotniczej i uzyskało łączność z Warszawą w ciągu 2½ godzin.

Uroczystość inauguracji linii Warszawa — Tallinn rozpoczęła się dn. 17/VIII o godz. 9 rano. Na lotnisko Mokotowskie przybyli: Pan Premier Prystor, Pan Minister Kühn, PP.: Marszałkowie: Sejmu — Świtalski i Senatu — Raczkiewicz, Gen. Kwaśniewski, Wiceministrowie: Doleżał, Gallot i Czapski, Minister Schaetzel, Szef Dep. Lotnictwa Płk. Rayski, Dyr. Dep. Lotnictwa Cywilnego Płk. Filipowicz, Szef Protokołu Dypł. Przezdziecki, Komendant Miasta Płk. Strzemiński, Chargé d'Affaires Estonji Schmidt, Łotwy — Stegmanis, Finlandji — Płk. Ernst, Wicewojewoda Olpiński, Prez. Stomiński, szereg

wyższych wojskowych, urzędnicy Ministerstwa Komunikacji oraz zarząd i pracownicy polskich linii lotniczych „Lot” z dyrektorem Inż. Makowskim na czele.

O godz. 9.15 przybył na lotnisko P. Prezydent Rzplitej, powitany przez Pana Premiera Prystora, Pana Ministra Kühna, Płk. Filipowicza i Dyr. Makowskiego. Pan Prezydent w towarzystwie Pana Premiera obejrzał trzymotorowego „Fokkera”, przygotowanego do lotu inauguracyjnego, interesując się żywo szczegółami jego konstrukcji. W tym czasie odbyło się kilka startów i lądowań samolotów komunikacyjnych „Lotu”.

Pan Prezydent zajął miejsce przed ustawioną mównicą. Rozpoczęła się właściwa uroczystość. Pierwszy wszedł na mównicę Pan Minister Kühn i wygłosił przemówienie, w którym m. in. powiedział:

„Otwierana linja Warszawa — Wilno — Ryga — Tallinn jest naturalnem przedłużeniem istniejącej już linii „Lotu” Saloniki — Sofja — Bukareszt — Lwów — Warszawa i ustanawia najdłuższy w Europie podniebny szlak o długości 2.700 km, łączący między sobą 6 zaprzyjaźnionych państw. Dzięki tej linii zacieśniają się jeszcze bardziej wszelkie stosunki, łączące te państwa między sobą, a w szczególności stosunki, łączące Polskę, Łotwę i Estonję.

Nie będę podkreślał znaczenia tego faktu z punktu widzenia międzynarodowego, gdyż jest to dla wszystkich zrozumiałe. Pragnę jedynie z punktu ściśle polskiego zwrócić uwagę wszystkim na doniosłość faktu ustanowienia komunikacji lotniczej z Wilnem, jednym z najmilszych sercu każdego z polaków miast.

Utrzymywanie komunikacji lotniczej na nowootwieranej linii jest powierzone zarówno przez Polskę, jak i przez Łotwę i Estonję, Polskim Linjom Lotniczym „Lot”. Eksploatują one w chwili obecnej około 6.000 km międzynarodowej sieci powietrznej, przeleciawszy dotąd około 10 miljn. km, przewożąc przy 100-procentowem bezpieczeństwie przeszło 80.000 pasażerów, 2 miljn. kg towarów i około 200.000 kg poczty.

Dotychczasowe wyniki pracy „Lotu” pozwalają nam mieć pewność, że uruchamiana dziś linja lotnicza będzie stanowić również jedną z najchlubniej zapisanych kart w dobytku naszego lotnictwa komunikacyjnego, a tem samem w ogólnym dobytku ludzkości na drodze jej dążeń do postępu i pokoju”.

Po przemówieniu Pana Ministra Kühna zabrał głos Chargé d'Affaires Poselstwa Republiki Łotewskiej w Warszawie P. Ar-

¹⁾ W sobotę dn. 13 sierpnia r. b. giełda nieczynna.

tur Stegmanis, poczem z kolei przemawiał Chargé d'Affaire Estonji P. K. Schmidt.

Po przemówieniach PP. Stegmanisa i Schmidta, które wygłoszone zostały po polsku, odegrano hymny narodowe łotewski i estoński.

Następnie Pan Prezydent wręczył Dyrektorowi „Lotu” Inż. Makowskiemu pisma odręczne do Prezydentów Republiki Łotewskiej i Estońskiej. Zostały one przewiezione pierwszym samolotem nowootwartej linii do Rygi i Tallinna.

Po zajęciu miejsc w samolocie przez pasażerów z Płk. Filipowiczem, Płk. Abczyńskim, przedstawicielem Poselstwa Estońskiego P. Prieditsem i Dyr. Makowskim na czele — Pan Prezydent przeciął taśmę, zamykającą drogę samolotowi. Po chwili nastąpił start, i samolot udał się w pierwszą podróż do Estonji.

CHARAKTERYSTYKA PRZEWOZÓW KOLEJOWYCH W I KWARTALE 1932 R. według rodzaju towarów wykazuje następujące zmiany w porównaniu z 1931 r. (w tys. tonn):

	N a d a n i e:				P r z y j ę c i e:			R a z e m:		
	wewnątrz.	do Gdyni	do Gdańska	zagranicę	z Gdyni	z Gdańska	z zagranicy	Tranzyt w I kw. 1932	1931	
Zboże i rośliny strączkowe	207·6	0·1	43·5	32·9	—	0·8	1·5	41·8	328·2	444·2
Mąka i kasze	141·6	0·6	7·8	0·8	—	0·2	—	0·7	151·8	187·4
Ziemniaki	11·8	1·3	0·5	9·1	—	—	—	0·4	23·0	43·1
Buraki cukrowe	3·3	—	—	—	—	—	—	—	3·3	75·8
Siano i słoma	23·7	—	0·3	1·0	—	—	—	1·7	26·8	25·5
Zwierzęta żywe	54·4	—	2·4	7·8	—	—	—	2·9	67·6	92·9
Kamienie	98·2	0·8	—	0·2	—	—	1·8	4·4	105·4	218·7
Wapień i wapno	43·8	—	0·3	1·2	—	—	—	9·3	54·6	82·1
Cement	21·6	0·2	1·1	0·1	—	—	—	0·9	24·0	53·1
Sól naturalna	77·9	—	2·1	4·1	—	—	—	6·4	90·6	129·4
Rudy	28·5	—	—	0·5	2·2	7·6	23·2	21·9	83·9	316·6
Węgiel i koks	2.386·8	852·9	851·7	610·0	0·1	5·7	5·7	365·3	5.078·2	6.223·6
Ropa naftowa i przetwory	173·5	—	16·4	34·9	0·1	0·4	0·4	2·7	228·4	241·6
Cukier	56·3	9·1	1·5	0·2	—	—	—	0·3	67·4	102·2
Przetwory chemiczne	53·5	—	1·1	6·0	—	0·6	1·8	5·8	68·9	102·9
Nawozy sztuczne	123·8	8·0	14·5	9·1	9·8	2·7	0·6	50·7	219·1	321·0
Drzewo	605·4	1·4	148·9	125·5	—	0·5	1·5	50·2	933·6	1.277·9
Wyroby z drzewa	35·0	—	22·7	5·6	—	0·1	0·2	14·5	78·2	123·3
Wyroby ceramiczne	64·3	0·1	0·4	2·4	—	—	0·8	16·0	84·1	140·9
Żelazo i stal	122·1	—	1·6	2·5	3·9	2·2	2·2	8·8	143·3	498·5
Wyroby z żelaza	38·5	4·9	1·5	6·5	0·1	0·7	1·1	20·1	73·4	122·5
Pozostałe towary	639·1	21·1	28·4	83·2	22·2	48·5	68·4	142·1	1.053·1	1.283·2
Razem przewozów handlowych:										
w I kw. 1932 r.:	5.010·6	900·7	1.146·9	943·7	38·6	70·2	109·3	766·8	8.986·9	—
w I kw. 1931 r.:	6.336·3	868·9	1.784·2	1.479·1	102·5	161·3	216·0	1.157·9	—	12.106·3
Przewozy pośpieszne	46·4	4·1	1·9	3·0	—	0·1	1·5	61·9	118·7	148·4
Przewozy gospodarcze	1.320·8	—	—	—	—	—	—	—	1.320·8	1.702·3
Przewozy wojskowe	127·5	—	—	—	—	—	—	—	127·5	148·3
Ogółem przewozów:	6.505·3	904·8	1.148·8	946·7	38·6	70·3	110·8	828·6	10.553·9	14.105·3

Liczby, powyżej przytoczone, stwierdzają, iż w I kwartale r.b. przewozy towarowe na P. K. P. zmniejszyły się w porównaniu z tym samym okresem 1931 r. o 3·5 miljn. t, czyli o 25%. Największy ilościowo spadek wykazał wywóz, bo przeszło 1·1 miljn. t, co czyni 27%. Z tej liczby największy spadek wywozu dotknął Gdańsk, wówczas gdy wywóz przez Gdynię nawet wzrósł. Mniejsze ilościowo, ale największe procentowo było zmniejszenie się importu, bo z 479·8 tys. t do 261·7 tys. t, co stanowi prawie 60%. Tranzyt skurczył się o 391·1 tys. t, czyli o 33%, najmniej zaś stosunkowo ucierpiał ruch wewnętrzny, bo tylko o 20%.

Z pomiędzy poszczególnych artykułów przewozu największy ilościowo był ubytek przewozów węgla i koksu — o 1·2 miljn. t, następnie drzewa — o 344 tys. t, żelaza i stali — o 355 tys. t, rud — o 232 tys. t i zboża o 120 tys. t.

GDĄŃSKIE BIURO POLSKICH KOLEI PAŃSTWOWYCH. — Minister Komunikacji wydał ostatnio rozporządzenie,

na podstawie którego stworzone będzie w najbliższej przyszłości Biuro Gdańskie P. K. P. Biuro to będzie mieć swoją siedzibę w Gdańsku, a celem jego jest wykonywanie administracji kolejowej z ramienia P. K. P. na obszarze W. M. Gdańska. Biuro to rozpocznie swą działalność jeszcze przed przeniesieniem Gdańskiej Dyrekcji Kolejowej do Torunia. Biuro podlegać będzie Dyrektorowi Kolei Państwowych Dyrekcji Toruńskiej, która obejmie również sieć kolejową na obszarze W. M. Gdańska. Biuro dzielić się będzie na 4 Sekcje: Osobową, Ruchową, Taryfową oraz Sekretariat Naczelnika Biura.

Przy biurze tem może istnieć Biuro delegata W. M. Gdańska dla spraw kolejowych dla prowadzenia spraw, zastrzeżonych mu w umowach polsko-gdańskich.

W najbliższym czasie należy oczekiwać mianowania Naczelnika Gdańskiego Biura P. K. P.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

RYNEK FRACHTOWY. — Tendencja na frachtowych rynkach drzewnych i węglowych przybrała w ostatnich dniach formy wprost zastraszające. Niepowstrzymany spadek stawek frachtowych w ub. tygodniu dotychczas, zdaje się, jeszcze nie doszedł do najniższego stanu. Należy się obawiać, że armatorzy, chociaż niechętnie, zmuszeni będą wycofać statki swoje w pełni sezonu celem przywiązania ich. Porównując natomiast samą ilość statków, zafrachtowanych na poszczególnych rynkach, z sytuacją ub. tygodnia, zauważyć można niewątpliwie poprawę. Niestety jednak nie odbiło się to jeszcze na unormowaniu stawek frachtowych na poszczególnych rynkach, tak, że nie może być mowy o polepszeniu się ogólnej koniunktury na rynkach frachtowych.

Na rynku zbożowym La Platy uwidatniła się lekka poprawa popytu wobec ub. tygodnia, która jednak nie spowodowała polepszenia stawek. Powodem tego jest zbyt wielka ilość wolnego tonnażu. Należy się jednak liczyć z tem, że obroty kukurydzą przyczynią się tak jak w ostatnim czasie do dalszego

ubytku wolnego tonnażu, a tem samem do poprawy stawek frachtowych.

Obroty na rynku Montreal pozostawiają dużo do życzenia. Z San Lorenzo zafrachtowano 5.400 t do Antwerpii/Rotterdamu po stawce sh 13 do załadowania pomiędzy 30/VII i 10/VIII, 5.400 t do Danji po sh 15/9 opcja Bergen/Aaahs.

Z Saigon zafrachtowano 7.000-tonnowy statek z ryżem do Le Havre/Dunkierki po stawce sh 23 za tonnę. Z Beira do Kontynentu zapłacono za 6.300 t kukurydzy po sh 15 za tonnę. Z Cardiff zafrachtowano: 1.700 t do Algieru po sh 9 za tonnę, 6.500 t do Rosario po stawce sh 10/9 i 2 ładunki do Montevideo po ok. 8.000 t po sh 8/6.

Na rynku bałtyckim rynek zbożowy wykazuje pewne ożywienie. Sprzedano kilka partyj do Antwerpii, do załadowania na statek w końcu b. m. Z Gdańska do Kłajpedy zafrachtowano partję 600 t fosfatu po stawce RM 4 za tonnę. Rynek drzewny bez zmian.

POCZTA I TELEGRAF

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

RUCH POCZTOWY, TELEGRAFICZNY I TELEFONICZNY W CZERWCU 1932 R. w ważniejszych miastach przedstawiał się w sposób następujący (w tys. jednostek, wzgl. zł):

Nazwa miejscowości	Listy zwykłe i polecone	Listy wartościowe	Paczki	Przesyłki za pobraniem	Zlecenia pocztowe	Przekazy poczt. i telegr. (wplac. wzgl. wyplac. na kwotę)	Wpłaty wzgl. wypł. P. K. O. (na kwotę)	Czasopisma	Telegramy	Rozmowy telef. między-miastowe i z zagranicą
N a d a n o w u r z e d a c h										
Warszawa	13.383·6	15·3	119·1	41·4	17·4	11.352·9	31.888·8	3.683·6	47·0	148·3
Łódź	2.048·2	3·7	38·8	7·2	46·5	2.687·5	17.842·1	365·4	24·4	77·6
Lwów	2.768·7	4·3	36·2	17·3	12·0	3.683·5	9.985·8	1.563·9	17·7	33·9
Poznań	10.034·7	1·5	29·9	16·7	1·9	2.709·8	9.586·7	1.700·1	12·2	32·3
Kraków	2.559·1	3·8	41·2	13·4	6·1	2.821·1	13.683·6	1.903·1	11·7	41·4
Wilno	1.079·6	1·9	8·4	3·4	2·3	1.531·2	4.549·2	630·6	7·2	9·4
Katowice	1.275·6	1·4	14·3	6·9	3·5	1.775·9	4.746·9	461·9	8·2	64·6
Bydgoszcz	1.530·7	0·6	17·2	3·6	0·9	1.235·8	4.285·6	424·4	4·5	16·4
Białystok	451·5	0·7	2·5	0·1	1·0	674·4	2.458·6	15·5	2·1	7·5
Gdynia	541·1	0·1	1·9	0·3	0·2	777·2	3.525·5	11·8	4·4	20·7
N a d e s z ł o d o u r z e d ó w										
Warszawa	8.008·0	13·3	40·2	5·1	3·8	12.055·0	4.252·1	258·4	66·9	148·0
Łódź	1.411·4	2·2	23·1	4·1	7·5	6.506·3	1.234·7	201·5	12·6	40·1
Lwów	4.175·1	5·7	36·2	4·7	3·1	4.512·2	3.438·3	205·5	20·1	35·5
Poznań	2.201·4	1·0	20·7	8·2	0·9	3.035·9	1.521·4	132·2	12·2	37·9
Kraków	2.714·4	0·4	24·4	3·9	3·5	3.152·6	2.454·2	79·6	11·8	47·2
Wilno	778·3	4·1	11·4	3·3	1·2	2.123·6	830·6	53·9	8·1	11·0
Katowice	1.358·2	0·9	13·5	3·2	2·2	1.138·6	586·4	104·8	6·9	52·3
Bydgoszcz	847·8	1·1	11·9	3·3	0·6	1.149·6	935·1	330·9	3·6	16·0
Białystok	688·1	1·4	2·8	1·1	0·6	563·8	266·2	22·3	2·3	8·1
Gdynia	449·9	0·1	5·9	1·9	0·4	480·0	305·0	74·2	3·8	16·3

Rozmów telefonicznych miejscowych przeprowadzono: w Warszawie 19.930.130, we Lwowie 4.837.182, w Łodzi 4.817.182, w Krakowie 3.179.397, w Wilnie 1.756.011, w Katowicach 1.273.211, w Poznaniu 1.163.018, w Bielsku 803.734, w Kielcach 797.604, w Bydgoszczy 709.689.

WPŁYWY I ROZCHODY PRZEDS. „POLSKA POCZTA, TELEGRAF, TELEFON I RADJOTELEGRAF” W CZERWCU 1932 R. przedstawiały się, jak następuje w zł):

	Wpływy	Rozchody
Dyrekcje Poczty i Telegrafów	34.792·32	383.238·08
Urzędy poczt., telegr. i telef.	16.805.698·61	14.670.419·33

Radjotelegraf	212.910·90	154.451·28
Główny Skład Materiałów Poczty	66·64	11.604·45
Główny Skład Materiałów Telegr. i Tel.	109·54	30.238·20
Izba Kontroli Rachunkowej P. i T.	102·54	72.461·85
Emerytury	535.421·33	1.346.908·46

Razem: 17.589.101·88 16.669.321·65

Nadwyżka wpływów nad rozchodami z Państwowego Przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf, Telefon i Radjotelegraf” w czerwcu 1932 r. wynosiła zł 919.780·23. Niezależnie od tego dochody i wydatki Zarządu, wykonywanego przez Min. Poczty i Telegrafów, stanowiły zł 156·67 w dochodach i zł 107.289·88 w wydatkach.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Rejestr państwowy statków powietrznych, badanie zdolności do lotu i t. d. — rozp. Ministra Komunikacji, wydane w porozumieniu z Ministrami: Spr. Wojsk., Spr. Wewn. oraz Przem. i Handlu, z dn. 5.IV 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 69, poz. 635).

Wykonanie ustawy z dn. 7/XI 1931 r. o zasilaniu funduszy izb rzemieślniczych — rozp. Ministra Przem. i Handlu, wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu oraz Spr. Wewn., z dn. 28/V 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 70, poz. 636).

Wykonanie rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 30/VI 1932 r. o opłatach od uprawnień górniczych — rozp. Ministra Przem. i Handlu, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, z dn. 29/VII 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 70, poz. 637).

Emisja złotych 7% obligacji meljoracyjnych P. B. R. oraz długoterminowe pożyczki amortyzacyjne, udzielane w tych obligacjach — rozp. Ministra Rolnictwa i Ref. Roln., wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, z dn. 30/VII 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 70, poz. 638).

Rejestr zastawowy drzewny i znaki zastawnicze — rozp. Ministrów: Sprawiedl. oraz Przem. i Handlu, wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu oraz Rolnictwa i Ref. Roln., z dn. 4/VII 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 70, poz. 639).

Tryb postępowania w sprawach, wynikłych ze stosowania rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 21/VI 1932 r. o ograniczeniu nadmiernych wynagrodzeń w przedsiębiorstwach — rozp. Ministra Sprawiedl. z dn. 5/VIII 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 70, poz. 640).

Uzupełnienie taryfy pocztowej — rozp. Ministra Poczty i Tel. z dn. 6/VIII 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 70, poz. 641).

Uzupełnienie ordynacji pocztowej — rozp. Ministra Poczty i Tel. z dn. 6/VIII 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 70, poz. 642).

NOWE SPÓŁKI AKCYJNE

— „Eksploatacja Fabryk Ceraty w Polsce: S. A. „Cerata” i S-ki firm „Bracia Ruziewicz i M. Krywicki”, S. A. z siedzibą w Warszawie: ul. Senatorska 10; kap. zakł. zł 1.000.000; założyciele: 1) S. A. „Cerata”, ul. Karolkowa 32, 2) S-ka firm. „Fabryka Ceraty i Sztucznej Skóry Bracia Ruziewicz i M. Krywicki” zamieszkali ul. Czerniakowska 84, i 3) „Hurtownia Ce-

raty", Sp. z ogr. odp. Członkowie Zarządu: Marek Krywicki, ul. Czerniakowska 80, i Dr. Leon Mezdreński, ul. Jerolimowska 93. Akt notarialny zeznany przed Notariuszem Adamem Sułowskim w Warszawie dn. 6 czerwca 1932 r. N. Rep. 1339.

— „Żegluga Polska”, S. A. z siedzibą w Gdyni: kap. zakł. zł 8.000.000, p. dzielony na 40.000 akcji imiennych po zł 200; założyciel spółki: Skarb Państwa, działający przez Pana Ministra Przemysłu i Handlu.

ZMIANY KAPITAŁÓW ZAKŁADOWYCH W SPÓLKACH AKCYJNYCH

— „Polska Foresta”, S. A. z siedzibą w Nadwórnej: zmniejsz. kap. zakł. o zł 1.900.000, czyli do zł 100.000, drogą wydania akcjonariuszom wzajemnie 20 akcji dotychczasowych, nominalnej wartości zł 100 każda, jednej nowej akcji, wartości nominalnej zł 100. Pow. kap. zakł. o zł 400.000, czyli do zł 500.000, drogą nowej emisji 4.000 sztuk akcji na okaziciela, nominalnej wartości zł 100; cena emisyjna zł 100.

— „Mikuliczyn” Zakłady Przemysłu Drzewnego, S. A. z siedzibą w Mikuliczynie: zmniejsz. kap. zakł. o zł 270.000, czyli do zł 30.000, drogą wydania akcjonariuszom wzajemnie 10 akcji dotychczasowych, nom. wart. zł 100 każda, jednej nowej akcji, wartości nominalnej zł 100. Pow. kap. zakł. o zł 270.000, czyli do zł 300.000, drogą nowej emisji 2.700 akcji na okaziciela, nominalnej wartości zł 100; cena emisyjna zł 100.

— „Krakowska Miejska Kolej Elektryczna”, S. A. z siedzibą w Krakowie: podwyż. kap. zakł. do zł 4.656.000, drogą emisji 8 akc. na okaziciela, po zł 100 nominalnej wartości, po cenie nominalnej przydzielone gm. m. Krakowa.

— „Borysław” S. A. dla Przemysłu Wosku Ziarnego i Oleju Skalnego z siedzibą w Borysławiu: pow. kap. zakł. S-ki o zł 3.000.000, czyli do zł 4.000.000, drogą nowej emisji 30.000 sztuk nowych akcji na okaziciela, nom. wart. zł 100 każda; cena emisyjna zł 100.

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH

23 sierpnia:

— „Uzdrowisko Ojców”, S. A. — o g. 16 u Dyr. S. Myczkowskiego w Krakowie, Basztowa 8.

25 sierpnia:

— „T-wo Drogi Żelaznej Fabryczno-Łódzkiej” S. A. — o godz. 12 w lokalu S-ki w W-wie, Królewska 35.

— Belgijska S. A. Zakłady Przemysłowe „Boryszew” — o g. 14½ w lok. Zarządu S-ki w Brukseli, 368, Avenue Louise.

30 sierpnia:

— „Związek Producentów Ryb”, S. A. — o g. 10 w Sali Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w W-wie, Krak.-Przedm. 66.

3 września:

— „Polska Fabryka Siatki Jednolitej Hr. St. Ledóchowski w Warszawie”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki W-wie, Przemysłowa 24.

5 września:

— Polsko-Włoska S. A. dla Przemysłu Naftowego „Bonariva” we Lwowie — o godz. 16 w lok. T-wa Kred. Ziemskiego we Lwowie, Kopernika 4.

— Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska”, S. A. — o godz. 17 w lok. S-ki w W-wie, Nowy Świat 23/25.

8 września:

— „Bank Handlu Zagranicznego w Warszawie”, S. A. w likw. — o g. 15 w siedzibie Komisji Likwid. w W-wie, Marszałkowska 142.

— CuKrownia „Nakło”, S. A. — o g. 12 w Strzelnicy w Nakle nad Notecią.

10 września:

— Polskie Zakłady Elektryczne „Brown-Boveri”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Bielańska 6.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

OBLICZENIE ZALICZEK NA PODATEK PRZEMYSŁOWY OD OBROTU. — W związku z nowelizacją ustawy z dn. 15/VII 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym utraciła moc zawarta w okólniku Min. Skarbu z dn. 10/III 1930 r. L. D. V 9868/4/29 interpretacja postanowień art. 7 ustawy w sprawie stosowania ulgowych stawek podatkowych do obrotów, osiągniętych przez przedsiębiorstwa handlowe ze sprzedaży towarów, przerobionych przed odprzedażą w obcym przedsiębiorstwie

Poczynając od dn. 1/I 1932 r., ulgowe stawki podatkowe, o ile chodzi o przedsiębiorstwa handlowe, mogą mieć zastosowanie w myśl art. 7 ust. 3 ustawy z dn. 15/VII 1925 r. w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dn. 27/I 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32, poz. 110) wyłącznie do obrotów, uzyskanych ze sprzedaży towarów bez przerobu.

Obroty przedsiębiorstw handlowych, uzyskane ze sprzedaży towarów po ich przerobieniu w obcych przedsiębiorstwach przemysłowych, opłacają podatek w okresie od dn. 1/I 1932 r. do dn. 31/XII 1933 r. według 2%-owej stawki podatkowej.

W myśl powyższego będą obliczane również i zaliczki na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1932.

W razie stwierdzenia, iż przypisane przez władze skarbowe zaliczki na podatek za rok 1932 zostały obliczone na zasadach, odmiennych od wyżej wyliczonych, będzie dokonany przypis bezzwłocznie sprostowany, przy równoczesnym zawiadomieniu o tem płatnika, a w razie mylnego obliczenia zaliczek przez samego płatnika (przedsiębiorstwa nowopowstałe, wpłaty miesięczne) — będzie on wezwany do uskutecznienia odnośnej dopłaty w terminie do dni 7. W wypadku nieuiszczenia tej dopłaty będą wdrożone niezwłocznie kroki egzekucyjne w myśl ust. ostatniego art. 56 ustawy o państwowym podatku przemysłowym.

OGRANICZENIE POBORU ZALICZEK NA PODATEK PRZEMYSŁOWY OD OBROTU ZA ROK 1932 DLA PRZEDSIĘBIORSTW SKUPU ZAWODOWEGO. — W myśl art. 7 ustawy z dn. 15/VII 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dn. 27/I 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 17, poz. 110) przedsiębiorstwa skupu zawodowego kategorii I, II i III świadectw przemysłowych opłacały w 1932 r. podatek przemysłowy od obrotu bądź według 0,5%-owej stawki podatkowej, o ile prowadziły prawidłowe księgi handlowe, bądź też według 2%-owej stawki podatkowej, o ile ksiąg handlowych nie prowadziły. Wobec tego od przedsiębiorstw skupu zawodowego wymienionych wyżej kategorii, których w 1931 r. księgi nie były prowadzone, przypadają zaliczki na podatek przemysłowy od obrotu za 1932 r., obliczone według 2%-owej stawki podatkowej.

Mając na uwadze, że szereg przedsiębiorstw skupu zawodowego zaprowadziło dopiero po dn. 1/I 1932 r. prawidłowe księgi handlowe, względnie, o ile chodzi o przedsiębiorstwa skupu zawodowego kategorii III świadectw przemysłowych, uproszczone księgi handlowe w myśl rozp. Ministra Skarbu, wydanego w porozumieniu z Ministrem Przem. i Handlu z dn. 13/II 1932 r., jak również licząc się z tem, że zapłacone zaliczek na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1932 według 2%-owej stawki podatkowej może zagrozić egzystencji gospodarce wspomnianych przedsiębiorstw, Min. Skarbu na podstawie art. 94 ustawy o państwowym podatku przemysłowym okólnikiem z dn. 15/VII 1932 r. L. D. V 24686/4/32 upoważniło kierowników urzędów skarbowych do ograniczania przedsiębiorstwom skupu zawodowego, które do dn. 1/VII 1932 r. zaprowadziły księgi handlowe (prawidłowe, względnie uproszczone), zaliczek na podatek przemysłowy od obrotu za I i II kwartał 1932 r., przypadających za okres od 1 stycznia 1932 r. do dnia zaprowadzenia ksiąg — do kwot, obliczonych według 1%-owej stawki.

Powyższe ulgi będą przyznawane na indywidualne podania zainteresowanych płatników.

ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE DLA PRZEDSIĘBIORSTW ZE SPRZEDAŻĄ WYROBÓW SPIRYTUSOWYCH. — Okólnikiem z dn. 10/XI 1931 r. Ministerstwo Skarbu m. in. upoważniło izby skarbowe (Śląski Urząd Wojewódzki) do załatwiania we własnym zakresie działania podań płatników w następujących sprawach:

a) zezwalania na prowadzenie w 1932 r. przedsiębiorstw handlu towarowego na podstawie świadectwa przemysłowego kat. III przedsiębiorstw handlowych, zamiast ustawowo przewidzianej kat. II, o ile nabycie właściwego świadectwa zagraża egzystencji gospodarczej przedsiębiorstwa oraz o ile wysokość obrotu za rok 1930, względnie w wypadku, gdy przedsiębiorstwo uruchomiono w 1931 lub 1932 r., za rok 1931 lub 1932, nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty zł 30.000;

b) zezwalania na prowadzenie w 1932 r. przedsiębiorstw gastronomicznych na podstawie świadectwa przemysłowego kat. III przedsiębiorstw handlowych, zamiast ustawowo przewidzianej kat. II, o ile nabycie właściwego świadectwa zagraża egzystencji gospodarczej przedsiębiorstwa oraz o ile wysokość obrotu (łącznie z otrzymaną prowizją) za rok 1930, względnie w wypadku, gdy przedsiębiorstwo uruchomiono w 1931 lub 1932 r., za rok 1931 lub 1932, nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty zł 15.000.

Wobec niejednolitego stosowania na terenie poszczególnych izb skarbowych wymienionych w tym okólniku norm obrotu w odniesieniu do przedsiębiorstw, trudniących się wyłącznie lub częściowo sprzedażą wyrobów Państwowego Monopolu Spirytusowego (handel w naczyniach zamkniętych), jak również w odniesieniu do przedsiębiorstw gastronomicznych z prawem wyszynku tchże wyrobów, Min. Skarbu okólnikiem z dn. 26/VII 1932 r. L. D. V 22829/4/32 wyjaśniło, że prowiźje, otrzymane ze sprzedaży wyrobów monopolowych, stanowiące różnicę pomiędzy ceną, pobieraną przez monopol państwowy, a wyznaczoną przez tenże monopol ceną sprzedażną, należy traktować narówni z obrotem towarowym.

W związku z tem nie będzie uzależniane udzielanie ulgi przy nabywaniu świadectwa przemysłowego od wysokości obrotu towarowego, obliczonego na podstawie przerechowania otrzymanej prowiźji, a za miarodajną normę przy załatwianiu podań o ulgi przyjmowana będzie jedynie suma prowiźji.

W myśl powyższych wyjaśnień załatwią izby skarbowe (Śląski Urząd Wojewódzki) we własnym zakresie działania na podstawie art. 94 ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dn. 15/VI 1925 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 17/1932, poz. 110) dotychczas niezadowolone podania o ulgi oraz rozpatrzą wniesione już przez płatników bądź do Min. Skarbu, bądź do izby skarbowej ponowne podania (zażalenia) od poprzednio wydanych odmownych decyzji, przyczem w wyjątkowych, zasługujących na specjalne uwzględnienie, wypadkach izby skarbowe zostały upoważnione do przyznawania dla przedsiębiorstw gastronomicznych ulg przy nabywaniu świadectwa przemysłowego kat. III przedsiębiorstw handlowych zamiast ustawowo przewidzianej kat. II, o ile wysokość obrotu łącznie z otrzymaną prowizją nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty zł 20.000.

MONOPOLE

UPRAWA TYTONIU. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 67 ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 19/VII r. b. o uprawie tytoniu, wydane na podstawie art. 5 i 62 ustawy z dn. 1/VI 1922 r. o monopolu tytoniowym oraz art. 9 i 10 ustawy z dn. 18/III r. b. o utworzeniu państwowego przedsiębiorstwa „Polski Monopol Tytoniowy”.

W postanowieniach ogólnych ustala się przedewszystkiem, że prowadzenie uprawy tytoniu wymaga uzyskania koncesji. Przez uprawę tytoniu należy rozumieć wszelkie czynności produkcji surowca tytoniowego, a więc nawet pielęgnowanie roślin tytoniowych, choćby nieposadzonych ani nieposadzonych przez użytkownika gruntu. Koncesje uprawniają do prowadzenia uprawy tytoniu tylko w tym zakresie, który został ściśle oznaczony w dokumencie koncesyjnym. Z tego powodu: 1) uprawa tytoniu innego gatunku, aniżeli wskazany w dokumencie koncesyjnym; 2) prowadzenie uprawy tytoniu na innym gruncie, niż wskazany w dokumencie koncesyjnym; 3) prowadzenie uprawy tytoniu na większym niż wskazany w dokumencie koncesyjnym obszarze; 4) prowadzenie uprawy tytoniu z innego nasienia, aniżeli dostarczone lub wskazane przez organa przedsiębiorstwa „Polski Monopol Tytoniowy” — będą uważane za niedozwoloną uprawę tytoniu. Koncesje są przywiązane do osoby koncesjonariusza i nie mogą być ani dziedziczone, ani odstępowane innym osobom; jedynie w wypadku śmierci plantatora, lub gdy przestaje istnieć osoba prawna, której koncesję nadano, osoby, wchodzące w posiadanie plantacji lub zbiorów po byłych

plantatorach, mogą uzyskać koncesję na dokończenie uprawy tytoniu pod warunkiem, że zawiadomią władzę, nadającą koncesję, w przeciągu 14 dni o przejściu plantacji lub zbiorów tytoniu.

Koncesje na uprawę tytoniu dzielą się na: 1) koncesje jednoroczne, które są ważne na kampanię uprawy tytoniu w jednym tylko roku gospodarczym; 2) koncesje okresowe z ważnością na kilka lat, nie dłużej jednak niż na 10 lat; 3) koncesje na hodowlę rozsady tytoniowej, uprawniające tylko do wyhodowania rozsady tytoniowej i wygasające z dniem 15 czerwca tego roku, na który zostały wydane; 4) koncesje na dokończenie kampanji uprawy tytoniu, o których była mowa wyżej.

W części II rozporządzenia jest mowa o nadawaniu koncesji, a więc przedewszystkiem koncesje mogą być nadawane tylko w okręgach, na które rozciąga się terytorjalna właściwość zakładów uprawy tytoniu. Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego może nadawać koncesje na uprawę tytoniu w celach naukowych, doświadczalnych i próbnych i poza wspomnianymi okręgami. Rozporządzenie ustaliło 11 okręgów uprawy tytoniu, a mianowicie: 1) borszczowski, 2) jagielnicki, 3) monasterzycki, 4) tarnopolski, 5) zabolowski, 6) wołyński, 7) lubelski, 8) grodzieński, 9) pomorski, 10) miechowski i 11) śląski; wyszczególnienie zakładów uprawy tytoniu, którym podlegają wyżej wymienione okręgi, jakoteż wyszczególnienie powiatów i gmin, które wchodzi w skład każdego z wymienionych okręgów zawarte jest w § 46 rozporządzenia. Koncesje okresowe nadaje Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego, koncesje zaś innego rodzaju nadają terytorjalnie właściwe zakłady uprawy tytoniu. Koncesje nie mogą być nadawane na plantacje mniejsze od 600 m²; minimum to może Dyrekcja Monopolu podwyższać w poszczególnych okręgach uprawy tytoniu. Koncesje na uprawę tytoniu w celach naukowych, doświadczalnych i próbnych mogą być nadawane i na mniejszą przestrzeń. W celu uzyskania koncesji należy złożyć przed dn. 15 stycznia roku, w którym zamierzona jest uprawa tytoniu, do władzy, nadającej koncesje, podanie z wyszczególnieniem: 1) miejscowości, w której ma być prowadzona uprawa, z podaniem gminy i powiatu, w którym znajduje się dana miejscowość; 2) zgłaszanego obszaru uprawy tytoniu w m²; 3) dokładnego oznaczenia położenia gruntu, przeznaczonego pod uprawę tytoniu. Nie mogą uzyskać pozwolenia na uprawę tytoniu, poza osobami niedolnymi według ustaw cywilnych do zaciągania zobowiązań i do swobodnego rozporządzania swym majątkiem, również pracownicy przedsiębiorstwa „Polski Monopol Tytoniowy” i osoby, pozostające z nimi we wspólności gospodarczej.

W części III rozporządzenia jest mowa o obowiązkach plantatorów, z których najważniejszym jest ściśle stosowanie się do przepisów o uprawie tytoniu i instrukcji technicznych, udzielanych przez organa Monopolu, jak również ściśle przestrzeganie zakresu uprawnień, wynikających z dokumentu koncesyjnego. Do produkowania nasienia tytoniowego trzeba mieć specjalne zezwolenie zakładu uprawy tytoniu lub Dyrekcji Monopolu; nasienie można produkować tylko z roślin nasiennych, wybranych przez organ Monopolu, dozorujący plantację. Wynoszenie wyprodukowanego tytoniu poza obręb zabudowań gospodarczych jest wzbronione; suszenie i przechowywanie tytoniu może się odbywać tylko w budynkach, uznanych za odpowiednie przez organa, dozorujące plantację. Plantator obowiązany jest odstąpić Monopolowi całą ilość wyprodukowanego tytoniu i nasienia. Łodygi i inne części rośliny tytoniowej, nie podlegające wykupowi, plantator obowiązany jest zaraz po zbiorze liści i nasienia, a najpóźniej do dn. 15 października roku uprawy tytoniu zniszczyć.

Część IV omawia warunki dokonywania wykupu surowca tytoniowego. Wykup przeprowadzają właściwe terytorjalnie zakłady uprawy tytoniu, opierając się, o ile chodzi o ustalenie należności za liście tytoniowe, na orzeczeniu szacunkowym, wydanym przez ekspertów lub komisje szacunkowe. Orzeczenie to powinno ustalać: 1) podział dostarczonych przez plantatora liści na materiał użyteczny i nieużyteczny ze wskazaniem wagi tego ostatniego według kategorii tytoniu; 2) klasyfikację liści tytoniowych użytecznych; 3) wysokość i rodzaj potrąceń. Eksperti i komisje szacunkowe przy ustalaniu orzeczeń szacunkowych obowiązani są kierować się zasadami klasyfikacyjnymi i normami szacunkowymi, określonymi odrębnym rozporządzeniem Ministra Skarbu. Plantator lub jego zastępca ma prawo być obecny przy klasyfikowaniu liści tytoniowych. Jeżeli plantator nie zgadza się z orzeczeniem eksperta, liście tytoniowe, dostarczone przez plantatora, poddaje się ponownemu szacunkowi, dokonywanemu przez komisję szacunkową, składającą się z: 1) przewodniczącego, wyznaczonego przez Ministra Skarbu, 2) rzeczoznawcę, powołanego przez właściwą Izbę Rolniczą 3) jednego z ekspertów, wyznaczonych przez Dyrekcję Mono

polu dla danej stacji wykupu, według wyboru przewodniczącego komisji. Orzeczenia komisji zapadają większością głosów i są ostateczne.

Część V rozporządzenia omawia wypadki, w których koncesja wygasa lub ulega cofnięciu. Koncesja wygasa w razie śmierci plantatora lub utraty przez niego prawa użytkownika gruntu, na którym są uprawiane rośliny tytoniowe, w razie zrzeczenia się koncesji przez plantatora, gdy przestaje istnieć osoba prawna, której koncesję nadano i z upływem czasu, na jaki koncesja była nadana. W wypadkach: 1) gdy plantator prowadzi uprawę na obszarze mniejszym co najmniej o 20% od obszaru, na który otrzymał koncesję; 2) gdy produkuje nasienie tytoniowe lub liście odrostowe, nie uzyskawszy na to osobnego zezwolenia; 3) gdy plantator wynosi wyprodukowany tytoń poza obręb swych zabudowań gospodarczych; 4) gdy plantator zostanie skazany za przestępstwo, przewidziane w ustawie karnej skarbowej, popełnione w czasie wykonywania koncesji, na karę pozbawienia wolności lub karę pieniężną z wyjątkiem kary pieniężnej porządkowej — koncesja może być cofnięta bez wypowiedzenia.

W razie cofnięcia lub wygaśnięcia koncesji plantator, lub jego następca prawny, obowiązany jest zniszczyć posiadane rośliny lub zbiory tytoniowe w ciągu 14 dni od doręczenia decyzji o cofnięciu lub od wygaśnięcia koncesji; o mającem nastąpić zniszczeniu należy conajmniej na 3 dni naprzód zawiadomić organ Monopoli, sprawujący stały dozór nad uprawą tytoniu.

Nadzór nad koncesjonowaną uprawą tytoniu należy do Dyrekcji Polskiego Monopoli Tytoniowego i podległych jej zakładów uprawy tytoniu. Zarządy gminne obowiązane są udzielać pomocy organom Monopoli, dozorującym uprawy tytoniu.

Rozporządzenie zezwala na uprawę tytoniu bez koncesji w celach zdobniczo-ogrodniczych następujących odmian rośliny tytoniowej: *Nicotiana affinis vel alata*, *Nicotiana glauca*, *Nicotiana silvestris*, tudzież *Nicotiana colossea* (*Nicotiana albo Lemannia tomentosa*).

Wł. O.

OBRÓT SOLĄ. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 65 ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 19/VII r. b. o obrocie solą, wydane na podstawie art. 22 rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 30/XII 1924 r. o wprowadzeniu jednolitego monopoli sprzedaży soli oraz art. 10, 12, 16 i 21 rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 21/VI 1932 r. o przedsiębiorstwie „Polski Monopol Solny”.

W części ogólnej rozporządzenia ustala się przedewszystkiem, że przez sól należy rozumieć wszelką sól jadalną, zarówno warzoną, jak i kamienną, w stanie czystym lub zmieszany z innymi ciałami. Przedmiotem obrotu na obszarze Rzeczypospolitej może być tylko sól, sprzedana przez przedsiębiorstwo „Polski Monopol Solny”. Sól nie można sprzedawać w handlu domokrężnym, ani obnośnym.

Należytość monopolowa od soli wynosi: od soli warzonej i białej soli kamiennej 13'50 od 100 kg, od szarej soli kamiennej 8'50. Sól, przeznaczona na cele przemysłowe i hodowlano-rolnicze, wolna jest od opłaty monopolowej.

Część druga omawia sprzedaż soli na spożycie przez ludzi, która w dalszych paragrafach rozporządzenia nazywana jest solą kuchenną.

Detaliczna sprzedaż soli nie wymaga uzyskania zezwolenia władz monopolowych (koncesji), detalista obowiązany jest jednak sprzedawać sól kuchenną po ustalonych przez Ministra Skarbu cenach.

Hurtowa sprzedaż soli, określona w rozporządzeniu jako sprzedaż od 50 kg wzwyż jednorazowo, prowadzona jest przez przedsiębiorstwo „Polski Monopol Solny” bądź we własnych zakładach sprzedaży, bądź za pośrednictwem koncesjonowanych hurtowników. Koncesje przywiązane są do osoby koncesjonariusza i z tego powodu nie mogą być ani odstępowane, ani wydzierżawiane; koncesjonariusz obowiązany jest prowadzić sprzedaż soli osobiście, dopuszczalne jest jednak powierzenie sprzedaży zastępcy za zezwoleniem Dyrekcji Polskiego Monopoli Solnego.

Zezwolenia na hurtową sprzedaż soli kuchennej przewidywane są dwóch rodzajów: a) zezwolenia na prowadzenie hurtowni soli, upoważniające do hurtowej sprzedaży soli wszystkim zgłaszającym się odbiorcom, i b) zezwolenia na prowadzenie rozdzielczych składów soli, nadawane tylko związkowi stowarzyszeń spożywców i uprawniające do zaopatrywania w sól wyłącznie zakłady sprzedaży, prowadzone przez te związki lub przez poszczególne należące do związku stowarzyszenia spożywców.

Zezwolenie na hurtową sprzedaż soli nadaje Dyrekcja Polskiego Monopoli Solnego. Osoba, pragnąca uzyskać zezwolenie

na hurtową sprzedaż soli, musi się wykazać posiadaniem trwałych i suchych pomieszczeń, nadających się do przechowywania soli i odpowiednim kapitałem lub kredytem.

Hurtownik obowiązany jest należycie zaopatrywać odbiorców w sól oraz przestrzegać przepisów, normujących sprzedaż soli, a w szczególności m. in. obowiązany jest utrzymywać na składzie stałe zapasy soli, określony przez Dyrekcję Monopoli w granicach do trzymiesięcznego obrotu, sprzedawać tylko sól, otrzymaną od przedsiębiorstwa „Polski Monopol Solny”, prowadzić księgę przychodu i rozchodu soli, umieścić na widocznym miejscu cennik soli, sprzedawać sól kuchenną wszystkim zgłaszającym się odbiorcom po cenie o 10% niższej od obowiązującej ceny detalicznej i tylko w oryginalnych opakowaniach monopolowych w ilościach nie mniejszych niż 50 kg jednorazowo. W pomieszczeniach hurtowni, służących do przechowywania soli, nie wolno przechowywać żadnych innych towarów.

Za prowadzenie sprzedaży otrzymują hurtownicy wyznaczony im przez Dyrekcję Monopoli rabat w wysokości do 17% obowiązującej w chwili zakupu ceny detalicznej. Niezależnie od tego rabatu Dyrekcja Monopoli może przyznawać hurtownikom, posiadającym swe hurtownie w odległości większej niż 5 km od najbliższej stacji kolejowej lub saliny, bonifikatę na koszt przewozu kołowego. Dyrekcja może zmienić wysokość rabatu lub bonifikaty, jednakże obniżenie rabatu lub bonifikaty bez zgody hurtownika może się odbywać tylko za jednorocznym wypowiedzeniem. Koszty przewozu kolejowego całowagonowych przesyłek do najbliższej dla hurtowni stacji kolejowej ponosi Dyrekcja Monopoli.

Zezwolenia na hurtową sprzedaż soli wygasają w wypadkach: a) nieuruchomienia sprzedaży w terminie, wskazanym w zezwoleniu; b) śmierci hurtownika; c) zrzeczenia się zezwolenia przez hurtownika; d) upływu czasu, na jaki opiewało zezwolenie; e) gdy przestaje istnieć osoba prawna, której wydano zezwolenie.

W wypadkach ogłoszenia upadłości hurtownikowi, wydzierżawienia lub odstąpienia zezwolenia innej osobie, fałszywego prowadzenia przepisowych ksiąg, ujawnienia okoliczności, które wykluczają daną osobę od otrzymania zezwolenia, następuje cofnięcie zezwolenia na hurtową sprzedaż soli bez wypowiedzenia; natomiast w wypadkach: a) gdy przedsiębiorstwo hurtowej sprzedaży jest nieczynne dłużej niż 7 dni; b) powierzenia prowadzenia przedsiębiorstwa nieupoważnionemu zastępcy; c) jeżeli koncesjonariusz rozdzielczego składu soli sprzedaje sól o obom innym aniżeli tym, do sprzedaży którym upoważniona go posiadane zezwolenie; d) uniemożliwienia lub utrudniania organom przedsiębiorstwa „Polski Monopol Solny” lub władz skarbowych kontroli; e) naruszenia obowiązków, przewidzianych w rozporządzeniu; f) naruszenia przepisów rozporządzenia, dotyczących sprzedaży soli przemysłowej lub hodowlano-rolniczej — cofnięcie zezwolenia bez wypowiedzenia jest pozostawione uznaniu władzy, nadającej koncesję. Wreszcie zezwolenia na hurtową sprzedaż soli mogą być cofane bez podania powodów za jednorocznym wypowiedzeniem. Orzekanie o wygaśnięciu i cofanie zezwoleń na hurtową sprzedaż soli kuchennej należy do Dyrekcji Polskiego Monopoli Solnego, która działa w tych wypadkach w charakterze władzy skarbowej. Odwołanie od orzeczeń Dyrekcji rozstrzyga Minister Skarbu. Odwołania powinny być wnoszone najpóźniej w 14 dni, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia orzeczenia za pośrednictwem władzy, która wydała orzeczenie. Odwołanie wstrzymuje wykonanie orzeczenia władzy orzekającej aż do czasu rozstrzygnięcia odwołania, z wyjątkiem odwołań od orzeczeń o zmianie rabatów lub bonifikat; jednakże uchylenie lub zmiana orzeczenia ma zastosowanie co do wysokości rabatu lub bonifikaty wstecz od daty, od której zaskarżona decyzja weszła w życie. W wypadkach odwołań od orzeczeń w sprawach wygaśnięcia lub cofnięcia koncesji może władza orzekająca zawiesić koncesjonariusza w jego prawach, jeżeli pozostawienie go w prawach mogłoby narazić monopol na straty.

Część III rozporządzenia poświęcona jest ustaleniu warunków sprzedaży soli na cele przemysłowe i hodowlano-rolnicze.

Na cele przemysłowe sprzedaje się zasadniczo sól skażona, jednakże w wypadkach: a) gdy dla danego celu przemysłowego użycie soli skażonej byłoby niemożliwe, b) gdy chodzi o użycie soli na cele przemysłu rybnego do solenia śledzi oraz innych świeżych ryb i krabów morskich — urząd skarbowy akcyz i monopolów państwowych może zezwolić na nabycie soli nieskażonej; ten sam urząd może również zezwolić na nabycie soli nieskażonej w salinie pod warunkiem jednak skażenia jej w przedsiębiorstwie przemysłowym pod kontrolą organów skarbowych w wypadkach skażenia soli posoką z jelit do solenia jelit lub w innych wyjątkowych wypadkach, gdy skażenie soli na salinie lub przewóz soli skażonej byłyby szczególnie utrudnione.

We wszelkich innych wypadkach sól bywa skażona na selenie. Jako środek ogólnego skażenia służy olej mineralny w stosunku 1 kg oleju na 100 kg soli. Środkami szczególnego skażenia są następujące domieszki na 100 kg soli: a) 5 kg sody bezwodnej do solenia skór i do studzenia lodu; b) 5 kg lub 5 litrów posoki z jelit do solenia jelit; c) 6 kg roztworu stężonego ługu sodowego lub 2 kg sody bezwodnej lub 2 kg wodorotlenku sodowego lub 2 kg kwasnego siarczanu sodowego na cele przemysłu chemicznego, mydlarskiego i t. p.; d) 2 kg sproszkowanego węgla do regeneracji filtrów, zmiękczejących wodę. Przedsiębiorstwa, które potrzebują dla swych celów soli, skażonej innym środkiem skażającym lub w innym stosunku procentowym, mogą uzyskać odpowiednio pozwolenie w Min. Skarbu.

Nabywanie soli przemysłowej, skażonej ogólnym środkiem skażającym, nie wymaga żadnego zezwolenia, do nabycia soli, skażonej szczególnymi środkami skażenia—potrzebne jest zezwolenie urzędu akcyz i monopolów państwowych, który wydaje odpowiednie zezwolenie na podstawie: zaświadczenia władzy przemysłowej, stwierdzającej potrzebę użycia soli, wysokość zapotrzebowania oraz środek skażający.

Na cele hodowlano-rolnicze sprzedawana jest sól, skażona tlenkiem żelaza (kolkołarem) w stosunku 0.5 kg tlenku żelaza na 100 kg soli, bez żadnych zezwoleń lub sól w bryłach (sól spiszowa w kruchach i omoki); ta ostatnia może być sprzedawana tylko tym o obom, które przedstawia zaświadczenie zarządu gminnego lub sołtysa o ilości głów posiadanego inwentarza; najwyżej roczna norma soli na sztukę wynosi po 14 kg soli w bryłach na konia lub krowę i po 5 kg na każdą sztukę innego inwentarza żywego.

Sól przemysłową nieskażoną sprzedają wyłącznie zakłady przedsiębiorstwa „Polski Monopol Solny”. Sól przemysłową skażoną mogą sprzedawać również i hurtownie soli. Sól bydlęcą mogą sprzedawać, oprócz hurtowni soli, również i osoby, które uzyskają na tę sprzedaż osobne zezwolenie urzędu akcyz i monopolów państwowych.

Przesyłka soli przemysłowej, odbiór jej w miejscu przeznaczenia i sposób zużycia podlegają kontroli skarbowej.

Do nabycia solanki na poprawę paszy dla bydła niezbędne jest uzyskanie zezwolenia urzędu akcyz i monopolów państwowych, wydawane na podstawie zarządzenia Ministra Skarbu z dn. 8/I 1932 r. („Dz. Urzędowy Min. Skarbu” Nr. 2, poz. 39).

Do nabywania i sprzedaży soli łapielowej nie potrzeba żadnego zezwolenia.

Postanowienia przejściowe zawierają przepisy, dotyczące posiadaczy obecnych koncesyj na wolne składy soli, a mianowicie: prawa i obowiązki tych koncesjonariuszów będą normowane do dn. 31/VII 1933 r. na podstawie dotychczasowych przepisów z tem, że decyzje co do wygasania i cofania koncesyj na wolne składy należą do Dyrekcji Polskiego Monopolu Solnego. Z dniem 31/VII 1933 r. koncesje na wolne składy soli uznane będą za wygasłe, tym zaś koncesjonariuszom, których koncesje nie wygasną wcześniej lub nie zostaną cofnięte, będą wydane na ich prośbę, wniesioną najpóźniej do dn. 31/VII 1933 r., zezwolenia na hurtową sprzedaż soli, oparte na przepisach omawianego rozporządzenia. Zezwolenia takie na prośbę koncesjonariuszów mogą być wydane i przed wyżej przewidzianym terminem z tem, że równocześnie z wydaniem zezwolenia na hurtownię soli koncesje na wolne składy soli uznane będą za wygasłe.

Wł. O.

KREDYT

WKŁADY W INSTYTUCJACH KREDYTOWYCH W I KWARTALE 1932 R. — Rok 1931 stał pod znakiem ostrego odpływu wkładów w instytucjach kredytowych, odpływu, spowodowanego znanymi zaburzeniami na rynkach finansowych: austriackim i niemieckim i ich bezpośrednimi lub pośrednimi reperkusjami na naszym rynku pieniężno-kredytowym. Wypadki wspomniane nastąpiły w II i III kwartale r. ub., dlatego też i odpływ wkładów mamy w tych 2 kwartałach (zwłaszcza silny w III kwartale 1931 r.), natomiast zarówno I kwartał r. ub. (jeszcze) jak i IV kwartał r. ub. (już) wykazują wzrost wkładów.

I kwartał 1932 r. — w przeciwieństwie do poprzedniego kwartału i tego samego kwartału w r. ub. — przynosi nieznaczny spadek wkładów, lecz tak jak w IV kwartale r. ub. wzrost lokat żyrowych w Banku Polkim był najpoważniejszą przyczyną wyższej ogólnej sumy wkładów, tak i odpływ tych lokat w I kwartale r. b. był najgłówniejszą przyczyną niższej ogólnej sumy wkładów.

Odpływ wkładów na cele tezauryzacyjne skończył się już w IV kwartale r. ub.; nastroje płochliwości ustąpiły; objawy zdenerwowania dawały się w I kwartale r. b. odczuwać tylko wśród posiadaczy wkładów dolarowych, którzy częściowo wycofywali je, częściowo zaś przynosili na konta złotowe. Odpływ wkładów w I kwartale r. b. był wyrazem stosunkowo silnego zapotrzebowania pieniężnego przy kurczącej się wciąż podaży kredytowej. Rolnictwo miało silne zapotrzebowanie finansowe — początkowo na spłatę różnych kredytów, później już na roboty wiosenne, nie miało zaś nań pokrycia ani w rezerwach kasowych, ani w uszczuplonych dochodach; tam więc, gdzie można było sięgnąć do lokat, tam wycofywano je. Podobnie duże było zapotrzebowanie przemysłu i handlu; choć bowiem produkcja i obroty spadły, a właściwie właśnie dlatego nie było pokrycia dla wydatków bieżących, dla starych zobowiązań; i tu, gdzie było można, dla uzupełnienia wyczerpanych kapitałów obrotowych sięgano do lokat. Wreszcie zmniejszone zarobki zmuszały do sięgania po oszczędności na bieżące cele konsumpcyjne. Naogół jednak biorąc, w nieznacznym odpływie wkładów w I kwartale r. b. (właściwie tylko w lutym) główną rolę odegrało wycofywanie rezerw gotówkowych, gdy ogólny proces kapitalizacyjny postępował dalej naprzód.

Liczbowo ruch wkładów przedstawiał się następująco: w 1930 r. wkłady wzrosły z 2.719.7 miljn. do 2.998.7 miljn. (w tem w I kwartale o 121 miljn.), w I kwartale 1931 r. podniosły się w dalszym ciągu do 3.005.2 miljn., w okresie II i III kwartału 1931 r. gwałtownie spadły — do 2.566.1 miljn., w IV kwartale 1931 r. zpowrotem wykazały wzrost — do 2.659.7 miljn. (pewną rolę odegrał tu przypis odsetek), wreszcie w I kwartale r. b. lekko obniżyły się — do 2.621.6 miljn.

Trzeba zaznaczyć, że omawiane tu dane Gł. Urzędu Statystycznego, nie obejmują gminnych kas oszczędności oraz części kas miejskich i powiatowych, tudzież szeregu spółdzielni kredytowych (przedewszystkiem nie należących do związków rezyzyjnych), przyczem niektóre dane są ustalone szacunkowo. Z drugiej strony, ogólna suma wkładów w instytucjach, uwzględnionych przez Gł. Urz. Stat., może być faktycznie mniejsza od uwidocznionej, gdyż przy sumowaniu nie zostały potrącone — z braku odpowiednich danych — wzajemne wkłady jednych instytucji kredytowych w drugich.

Powyższe ogólne sumy wkładów w różnych okresach czasu nie stanowią dobrego materiału dla porównań, gdyż obejmują zarówno wkłady terminowe (na dłuższe czasem nawet terminy), jak i wkłady natychmiast płatne, a oczywiście zupełnie inne znaczenie mają wkłady terminowe czy oszczędnościowe, inne zaś — czekowe czy żyrowe; bowiem przy wkładach miarodajna jest nie tylko kwota, ale i czas, na które są one ulokowane.

Wobec powyższego znacznie już dokładniejszy obraz ruchu wkładów przedstawia następujące zestawienie (według poszczególnych rodzajów wkładów):

	31/III 1931		31/XII 1931		31/III 1932	
	miljn. zł	%	miljn. zł	%	miljn. zł	%
Wkłady oszczędnościowe	1.261.5	42.0	1.248.3	47.0	1.294.6	49.4
Wkłady terminowe	556.9	18.6	385.6	14.5	363.7	13.9
Razem:	1.818.4	60.6	1.633.9	61.3	1.658.3	63.2
Rachunki bieżące i żyrowe	530.6	11.7	483.5	18.2	435.5	16.6
Wkłady bezterminowe i à vista	392.9	13.1	244.6	9.2	234.9	8.9
Wkłady czekowe	259.1	8.6	293.7	11.1	293.3	11.2
Razem:	1.182.6	39.4	1.021.8	38.5	963.7	36.7
Ogółem:	3.001.0	100.0	2.655.7	100.0	2.622.0	100.0

Jak widzimy, wkłady kapitalizacyjne (oszczędnościowe i terminowe) wykazały w I kwartale r. b. wzrost, podczas gdy rezerwy gotówkowe (rachunki bieżące, żyrowe, czekowe, à vista) — lekki spadek. Rezerwy gotówkowe stanowią obecnie niewiele więcej niż 1/3 ogólnej sumy wkładów.

Wkłady oszczędnościowe wykazały i w I kwartale r. b. i w okresie rocznym od końca I kwartału r. ub. wzrost. Wkłady

terminowe i w jednym i w drugim czasokresie wykazują natomiast spadek. Co się tyczy rezerw gotówkowych — to wkłady czekowe pozostały w I kwartale r. b. na niezmiennym poziomie, wykazując w okresie rocznym zwyżkę, spadek natomiast i w I kwartale r. b. i w okresie 31/III 1931 — 31/III 1932 wykazały i rachunki bieżące wraz z zrywami i wkłady bezterminowe łącznie z *à vista*, ta ostatnia grupa w okresie sprawozdawczym jednak zupełnie niewielki.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę wkłady w poszczególnych instytucjach (względnie grupach instytucyj), to stwierdzić musimy poważne przesunięcie w rozmieszczeniu wkładów w okresie rocznym od końca I kwartału 1931 r. do końca I kwartału 1932 r. Przy spadku ogólnej sumy wkładów o 12½%, wkłady w państwowej instytucji oszczędnościowo-czekowej silnie wzrosły, w 2 pozostałych bankach państwowych pozostały prawie bez zmiany (w Państwowym Banku Rolnym lekko wzrosły, w Banku Gospodarstwa Krajowego zaś bardzo nieznacznie obniżyły się), natomiast spadły, choć nieznacznie, wkłady w komunalnych i spółdzielczych instytucjach oszczędnościowych (zwłaszcza w tych drugich), a gwałtownie obniżyły się wkłady w bankach prywatnych, a także Centralnej Kasie Spółek Rolniczych; banki komunalne wykazały bardzo małą zniżkę wkładów.

Ruch wkładów w poszczególnych instytucjach (czy grupach) ilustruje następujące zestawienie (w miljn. *zł*):

	31/III 1931	31/XII 1931	31/III 1932
Banki akcyjne	934.6	584.7	554.9
Kasy oszczędności	636.4	603.3	624.9
Pocztowa Kasa Oszczędności	444.6	509.8	538.7
Spółdzielnie kredytowe	387.8	342.4	326.7
Bank Gospodarstwa Krajowego	251.9	238.7	245.6
Bank Polski	135.5	190.5	142.3
Oddziały zagranicznych banków akcyjnych	77.2	55.9	57.3
Banki komunalne	67.4	62.5	64.5
Państwowy Bank Rolny	58.0	62.9	62.4
Centralna Kasa Spółek Rolniczych	7.6	5.0	4.7

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 8 do 13 sierpnia 1932 r.

— Okres sprawozdawczy nie przyniósł poważniejszych zmian na rynku walut; kursy notowanych walut ulegały niewielkim wahaniom i w rezultacie tygodniowym wykazują niewielkie tylko różnice w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego. Zniżyły się dolary, belgi oraz korony czeskosłowackie, poprawiły się zaś funty szterlingi, franki francuskie i szwajcarskie, liry włoskie, floreny holenderskie oraz rzadko ostatnio notowane leje rumuńskie.

Zapotrzebowanie na dolary gotówkowe było w okresie sprawozdawczym bardzo małe; kurs ich oficjalnie nie był notowany, w obrotach prywatnych nastąpiła zaś niewielka zniżka — do *zł* 8.91 za \$ 1.

Wysokość dziennego zapotrzebowania walut utrzymywała się w okresie sprawozdawczym na niskim poziomie ostatnich tygodni.

		Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 12/VIII ¹⁾
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	8.923	8.92	8.921
" " " telegr.	\$ 1	8.928	8.925	8.926
Funty szterlingi	£ 1	31.20	30.82	31.05
Franki francuskie	100 fr.	34.97	34.94	34.97
Franki szwajcarskie	100 fr.	174.00	173.80	173.90
Belgi	100 blg.	123.90	123.50	123.80
Korony czeskosłowackie	100 kor.	26.40	26.39	26.39
Liry włoskie	100 lir.	45.65	45.40	—
Floreny holenderskie	100 fl.	359.30	359.15	359.30
Guldeny gdańskie	100 guld.	—	—	—
Leje rumuńskie	100 lei	5.34	5.34	—

¹⁾ W sobotę dn. 13 sierpnia r. b. giełda nieczynna.

W dziale papierów lokacyjnych państwowych nastąpiło w okresie sprawozdawczym wzmocnienie tendencji, na co wywarła swój wpływ poprawa na giełdach zagranicznych, zwłaszcza nowojorskiej. Poważniejszą zwyżką w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego wykazują 7% Pożyczka Stabilizacyjna, która zwyżkowała o około 5%; poza tem wyżej cenione były: 3% Pożyczka Budowlana — o *zł* 0.45, 4% Pożyczka Dolarowa — o *zł* 0.95, 4% Pożyczka Inwestycyjna sztuki — o *zł* 1.00, 5% Pożyczka Konwersyjna — o 1%, 6% Pożyczka Dolarowa — o ½%. Zniżyła się jedynie 10% Pożyczka Kolejowa — o 1¼%, bez zmiany zaś pozostał kurs 4% Pożyczki Inwestycyjnej serie oraz listów zastawnych i obligacji banków państwowych.

Zainteresowanie działem listów zastawnych wzrosło w okresie sprawozdawczym dość znacznie, obroty jednak pozostały nadal niezbyt wielkie wskutek dającego się często odczuwać braku podaży, szczególnie listów prowincjonalnych. Gros obrotów przypadało na 8% L. Z. T-wa Kredytowego m. Warszawy, które też uzyskały największą zwyżkę — o 1.75%; 4¼% L. Z. T-wa Kredytowego Ziemskiego poprawiły się o 1%, pozostałe zaś nieliczne notowane papiery tego działu wykazują różnice kursowe znacznie mniejsze. 7% L. Z. T-wa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie 1928 r., notowane wyłącznie z pośród listów zastawnych w walucie obcej, uzyskały poprawę o 1%.

Dział obligacji nadal zupełnie nie cieszył się zainteresowaniem.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Kurs w dn. 12/VIII ¹⁾
w <i>zł</i>				
3% Pożyczka Budowlana	<i>zł</i> w <i>zł.</i> 50	35.25	34.50	—
4% " Dolarowa	\$ 5	49.45	48.50	49.40
4% " Inwestycyjna	<i>zł</i> w <i>zł.</i> 100	96.00	94.50	—
4% " " serie	<i>zł</i> w <i>zł.</i> 100	103.50	103.50	—
w % nominalu				
5% " Konwersyjna	<i>zł</i>	37.00	36.00	36.50
5% " Konwers. Kol.	<i>zł</i>	—	—	—
6% " Dolarowa	\$	54.50	54.25	—
7% " Stabilizacyjna ²⁾	\$	54.00 ³⁾	48.23	50.38
				-52.00
				-52.25
				-53.50 ³⁾
10% " Kolejowa	fr. w <i>zł.</i>	101.00	93.00	—
7% L. Z. Państ. Banku Roln.	<i>zł</i> w <i>zł.</i> 1927	83.25	83.25	83.25
8% " " " "	<i>zł</i> w <i>zł.</i> 1927	94.00	94.00	94.00
7% " Banku Gosp. Kraj.	<i>zł</i> w <i>zł.</i> 1927	83.25	83.25	83.25
8% " " " "	<i>zł</i> w <i>zł.</i> 1924	94.00	94.00	94.00
7% Obl. Kom. " " "	<i>zł</i> w <i>zł.</i> 1927	83.25	83.25	83.25
8% " " " "	<i>zł</i> w <i>zł.</i> 1924	94.00	94.00	94.00
8% " Bud. " " "	<i>zł</i> w <i>zł.</i> 1927	93.00	93.00	93.00
4½% L. Z. T-wa Kred. Ziems.	<i>zł</i>	38.00	37.50	38.00
7% L. Z. T-wa Kred. Ziems. w Warszawie 1928 r.	\$ w <i>zł</i>	49.00	48.00	—
4½% L. Z. T-wa Kred. m. Warsz.	<i>zł</i>	44.25	44.00	44.00
5% " " " " " "	<i>zł</i>	47.00	45.50	46.50
8% " " " " " "	<i>zł</i>	58.75 ⁴⁾	55.88	57.25
				-57.50
				-58.75 ⁴⁾
8% " " " " " Łodzi	<i>zł</i>	56.25	55.50	—
10% " " " " " Siedlec	<i>zł</i>	50.75	50.50	—

ZŁOTY ZAGRANICĄ

1932	Gdańsk ⁵⁾	Berlin ⁵⁾	Wiedeń ⁵⁾	Paryż ⁵⁾	Zurych ⁵⁾
8/VIII	57.53—57.65	47.10—47.30	79.31—79.79	—	57.60
9 "	57.52—57.64	" "	" "	286.00	—
10 "	57.51—57.62	" "	" "	286.50	57.65
11 "	57.51—57.63	" "	" "	—	—
12 "	57.52—57.64	" "	" "	286.50	57.50
13 "	—	" "	—	—	"

¹⁾ W sobotę dn. 13 sierpnia r. b. giełda nieczynna.

²⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

³⁾ Dotyczy odcinków po 100.

⁴⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

⁵⁾ Za *zł* 100.

1932	Londyn ²⁾	Praga ¹⁾	New York ¹⁾	Amsterdam ¹⁾
8/VIII	30'75	377.125—379.125	—	—
9/ "	"	"	—	—
10/ "	31'00	"	—	—
11/ "	31'25	378.25—380.25	—	—
12/ "	31'00	377.875—379.875	—	—
13/ "	"	—	—	—

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH³⁾

	25—30/VII	1—6/VIII	8—13/VIII
	(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)		
New - York			
6% dolarowa 1920	54—52½—52½ (5.000)	54—53—54 (4.000)	52½—51—52 (7.000)
8% Dillon. 1925	58—56—56 (45.000)	56—55—55½ (28.000)	58—55½—57 (19.000)
7% stabilizac. 1927	44½—46½—46½ (98.000)	47 (63.000)	50—47½—49 (41.000)
7% Warszawy 1928	37½—35—37 (26.000)	37—35½—36½ (14.000)	39—36½—38 (27.000)
7% śląska 1928	36½—35½—36 (20.000)	37—36—36 (10.000)	38—37—38 (19.000)
Londyn			
7% stabilizac. 1927	67—64—65	72'15—67'15 —70'15	71'73—61'73 —70'83
Zurych			
7% stabilizac. 1927	48'75—47'00 —48'75	49'75—48'75 —49'75	50'25—49'75 —50'25
Paryż			
7% stabilizac. 1927	—	—	—
Medjolan			
7% włoska 1924	90'30—90'20 —90'30 (50)	90'40—90'40 —90'30 (25)	giełda nieczynna

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 10 SIERPNI 1932 R. — Podobnie jak cały lipiec i I dekada sierpnia wypadła pod względem walutowym dla Banku korzystnie. Sprzedaż bardzo nieznacznie tylko przewyższyła skup, dlatego też i deficyt walutowy był niewielki, a ponieważ jednocześnie sprzedano złota za ok. zł 5 miljn., więc ostatecznie bilans walutowy za I dekadę wykazał nawet nadwyżkę dopływu walut. Ponieważ ubytek walut nastąpił jedynie z walut, niezaliczonych do pokrycia, więc pokrycie złoto-walutowe per saldo nie zmniejszyło się, a nawet wzrosło o zł 0'6 miljn. — dzięki drobnym zakupom złota przez Bank.

W rezultacie więc rezerwy walutowe Banku Polskiego podniosły się w I dekadzie sierpnia z zł 145'2 miljn. do zł 146'9 miljn., przyczem rezerwy, wchodzące w skład pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku, wzrosły o zł 5'0 miljn. (dzięki zamianie złota), rezerwy zaś, niezaliczone do pokrycia, wykazały spadek o zł 3'4 miljn. Zapas złota wykazał w dekadzie sprawozdawczej zniżkę o zł 4'5 miljn., przyczem dzięki drobnym zakupom złota zapas w skarbcu wzrósł z zł 268'7 miljn. do zł 269'3 miljn., dzięki zaś sprzedaży części złota zapas zagraniczny spadł z zł 211'4 miljn. do zł 206'3 miljn.

Zmiany w stanie rezerw złoto-walutowych, stanowiących pokrycie obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań, w ciągu I dekady sierpnia i w okresie miesięcznym od końca I dekady lipca ilustruje następujące zestawienie (w tys. zł):

	10/VII	31/VII	10/VIII
Złoto	479.371	480.078	475.615
Waluty i dewizy netto	48.325	40.190	45.225
Razem:	527.696	520.267	520.840

¹⁾ Za zł 100.

²⁾ Za £ 1.

³⁾ Kursy — w %-ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (we Włoszech — w tysiącach).

W stosunku do sumy obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań powyższe pokrycie złoto-walutowe stanowiło w dn. 10/VIII 42'29%, gdy w dn. 31/VII 41'81% i w dn. 10/VII 42'11% (przepisane statutem pokrycie 40%). Pokrycie samym złotem wynosiło w dn. 10/VIII 38'62%, w dn. 31/VII 38'58%, w dn. 10/VII 38'26% (statutowe pokrycie 30%).

Stosunkowo większy wzrost w I dekadzie sierpnia procentu pokrycia niż sumy pokrycia (rezerw) tłumaczy się tem, że jednocześnie zmniejszyła się nieco suma obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku, mianowicie z zł 1.244'5 miljn. do zł 1.231'6 miljn. Zmniejszył się właściwie — jak zwykle na początku miesiąca — tylko jeden składnik tej sumy — obieg banknotów (z zł 1.089'2 miljn. do zł 1'068'3 miljn.), podczas gdy drugi składnik — natychmiast płatne zobowiązania — wykazał wzrost (z zł 155'3 miljn. do zł 163'3 miljn.).

Wzrost zobowiązań powstał częściowo wskutek zwiększenia się salda pozycji „różne rachunki” (z zł 18'8 miljn. do zł 22'1 miljn.), częściowo zaś naskutek wzrostu lokat żyrowych (z zł 136'6 miljn. do zł 141'2 miljn.). Ten stosunkowo bardzo niewielki wzrost lokat żyrowych (w I dekadzie lipca zł 35'7 miljn.) powstał jedynie dzięki dopływowi lokat na rachunki żyrowe prywatne (z zł 135'6 miljn. do zł 140'3 miljn. — wobec zł 149'7 miljn. w dn. 10/VII), natomiast lokaty żyrowe kas państwowych, utrzymujące się zresztą ostatnio w minimalnych rozmiarach, wykazały w dekadzie sprawozdawczej lekką zniżkę — z zł 1'0 miljn. do zł 0'9 miljn. (w dn. 10/VII zł 0'8 miljn.).

Spadek obiegu biletów bankowych w I dekadzie sierpnia (o zł 20'8 miljn., t. j. o ok. 2%) był prawie taki sam jak w I dekadzie lipca (z zł 21'5 miljn.), ale wobec obniżki obiegu w ciągu lipca poziom, osiągnięty w dn. 10/VIII, okazał się o zł 20'9 miljn. niższy niż w dn. 10/VII r. b. (a o zł 147'8 miljn. niższy niż przed rokiem, t. j. dn. 10/VIII 1931 r.). Spadek obiegu stanowi częściowo odpowiednik wzrostu lokat na rachunkach żyrowych, głównie jednak został spowodowany zmniejszeniem się kredytów Banku. Zwykle na obieg wpłynęło podniesienie kredytu Skarbu w Banku o dalsze zł 20 miljn.

Spadek kredytów bankowych dotknął tylko kredyty dyskontowe, ale był szczególnie silny. Gdy, mianowicie, w I dekadzie czerwca portfel weksli krajowych zmniejszył się tylko o zł 1'3 miljn., w I dekadzie lipca o zł 7'0 miljn., to w I dekadzie sierpnia aż o zł 23'2 miljn., przyczem suma weksli w portfelu była w dn. 10/VIII niższa o zł 4'9 miljn. niż przed miesiącem (dn. 10/VII r. b.), a o zł 23'8 miljn. wyższa niż przed rokiem (dn. 10/VIII r. b.). Suma pożyczek zastawowych wykazała w dekadzie sprawozdawczej lekki wzrost — o zł 1'0 miljn., lecz mimo to okazała się o zł 2'5 miljn. niższa niż przed miesiącem. Portfel weksli zagranicznych (głównie z tytułu eksportu) zmniejszył się w I dekadzie sierpnia o zł 3'5 miljn.

Z innych pozycji bankowego pokrycia obiegu — zapas monet srebrnych i bilonu, przejętych przez Bank na własność, zmniejszył się w I dekadzie sierpnia o zł 0'4 miljn., zapas papierów procentowych własnych wzrósł o zł 0'3 miljn., a dług Skarbu Państwa (kredyt bezprocentowy) podniósł się, jak wspomnieliśmy wyżej, o zł 20 miljn. (niewykorzystane pozostało jeszcze zł 10 miljn.).

Całe bankowe pokrycie obiegu przedstawiało się następująco (w tys. zł):

	10/VII	31/VII	10/VIII
Weksle	663.948	682.311	659.095
Weksle zagraniczne	89.048	74.052	70.504
Polskie monety srebrne i bilon	45.591	49.083	48.640
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	124.202	120.700	121.674
Papiery proc. własne	13.495	13.589	13.863
Dług Skarbu Państwa	70.000	70.000	90.000

Razem: 1,010.285 1,009.734 1,003.777

Obieg pieniędzy skarbowych zmniejszył się w I dekadzie sierpnia znacznie słabiej niż obieg biletów Banku Polskiego, bo zaledwie z zł 267'6 miljn. do zł 267'2 miljn. Na sumę powyższą składa się: 1) obieg monet srebrnych (5-, 2- i 1-złotowych) w wys. zł 183'9 miljn. (w dn. 31/VII zł 184'4 miljn.), 2) obieg bilonu niklowego i brązowego w wys. zł 83'3 miljn. (w dn. 31/VII zł 83'2 miljn.).

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

TRUDNOŚCI FINANSOWE I GOSPODARCZE FRANCJI

Szybkość, z jaką sytuacja francuskich finansów państwowych przeistacza się z pomyślnej w katastrofalną i odwrotnie, jest zaiste zdumiewająca. Podczas gdy z początkiem 1926 r. Skarb francuski stał wobec — zdawało się — nieuchronnej katastrofy, energiczna akcja sanacyjna Poincaré'go doprowadziła w ciągu 2 lat finanse francuskie do stanu kwitującego. Krótko jednak trwał okres pomyślności. Z jednej strony przesilenie, a z drugiej niebywała rozrzutność, spowodowana licytacjami wydatkowemi Parlamentu, doprowadziły finanse państwowe do krytycznego stanu, w jakim się obecnie znajdują.

Deficyty budżetowe wzrastają z roku na rok. Podczas gdy w 1930/31 r. deficyt budżetowy wynosił 2.642 miljn. fr., w 1931/32 roku 4.748 miljn. fr., to w roku budżetowym 1932, t. j. od kwietnia do grudnia r. b., deficyt wynosił około 4.500 miljn. fr., w roku budżetowym 1933 oczekują zaś, iż deficyt osiągnie wysokość co najmniej 8 miljard. fr. Na tak znaczne pogorszenie się sytuacji budżetowej Francji wpłynęło szereg momentów. W pierwszym rządzie należy zanotować wzrost wydatków, będący wynikiem różnorodnych nowych ustaw, jak np. ustawy o ubezpieczeniach społecznych. W ostatnich latach wzrosły również poważnie świadczenia Skarbu Państwa dla byłych kombatanów, emerytów, urzędników i t. p. Równocześnie odbywał się spadek wpływów, spowodowany w latach poprzednich odciążeniami podatkowymi, a ostatnio zmniejszaniem się wpływów podatkowych oraz odpadnięciem niemieckich wpłat reparacyjnych.

Dażenie do osiągnięcia równowagi budżetowej winno być realizowane w okresie depresji gospodarczej przede wszystkim na drodze ograniczenia wydatków państwowych, gdyż jedynie ta droga przyniesie może pozytywne i trwałe rezultaty. Po tej drodze przede wszystkim szedł projekt sanacji finansów państwowych, przedłożony z początkiem lipca r. b. Izbie Deputowanych. Przewidywał on oszczędności w wydatkach w wysokości 423 miljn. fr. w budżecie na r. b., oraz w wysokości 2.590 miljn. fr. w budżecie na 1933 r. Równocześnie proponowane były podwyżki podatkowe w wysokości 602 miljn. fr. w ciągu r. b., a 1.684 miljn. fr. w 1933 r. W sumie deficyt budżetowy miałby być zmniejszony w 1933 r. o 4.274 miljn. fr., t. j. o około 50% przewidywanego niedoboru.

Jednakże i ten projekt rządowy wydał się Parlamentowi francuskiemu zbyt heroicznym, t. zn. wymagającym takich ofiar, na które wobec wyborców swych zgodzić się nie chcieli, a więc obniżenia uposażeń urzędniczych, emerytur, pensyj kombatanckich, podwyższenia podatku od kawy i t. p., tak że w rezultacie Izba, przyjmując ustawę finansową, zmniejszyła jednak odciążenia budżetu do 333 miljn. fr. w ciągu r. b., a do 2.570 miljn. fr. w 1933 r. Sytuacja budżetowa przedstawia się więc nadal krytycznie.

Deficytowość budżetu francuskiego stanowi zjawisko tem bardziej niebezpieczne, że towarzyszy mu jednocześnie zupełne wyczerpanie rezerw skarbowych. Rezerwy te wynosiły jeszcze 2 lata temu kilkadziesiąt miljard. fr., rozplynęły się jednak na pokrycie deficytów budżetowych, na przedterminowe spłaty pożyczek, wpłaty do Kasy Amortyzacyjnej, zapomogi dla dotkniętych katastrofami żywiołowemi, zaliczki i pożyczki zwrotne dla linii kolejowych i żeglugowych, zagrożonych banków i t. p.

W rezultacie z początkiem lipca r. b. w Kasie Państwowej znajdowała się suma, nie wystarczająca na pokrycie jedmiesięcznych wydatków. To też wobec grożącego niedoboru kasowego uchwalona została ostatnio ustawa, upoważniająca Skarb

Państwa do emitowania bonów skarbowych w dodatkowej wysokości 2 miljard. fr. (dotychczas emitowano 4.400 miljn. fr.). Nie na długo to jednak wystarczy, tem bardziej, że równocześnie wpływy podatkowe maleją z miesiąca na miesiąc. W maju r. b. wpływy te wyniosły 2.397 miljn. fr. wobec 3.095 miljn. fr. w kwietniu r. b. Osiągnięte wpływy podatkowe były niższe od preliminowanych o 305 miljn. fr. w maju, w ciągu zaś pierwszych 2 miesięcy roku budżetowego o 459 miljn. fr.

Spadek wpływów podatkowych jest w pierwszym rządzie wynikiem stałego i równomiernego pogłębiania się przesilenia. Postępy depresji ilustrują następujące wskaźniki produkcji przemysłowej (1913 = 100):

Rodzaj przemysłu	Przec. roczna:		Wskaźnik			
	1930	1931	1 marzec	9 kwiecień	3 maj	2: czerwiec
ogólny . . .	140	124	98	95	94	93
Włókienniczy . . .	85	71	55	52	56	57
Budowlany . . .	137	125	113	107	101	95
Mechaniczny . . .	157	136	99	96	93	93
Metalurgiczny . . .	125	103	71	71	72	71
Wydobywczy . . .	123	110	96	95	99	97
Skórzany . . .	110	106	92	92	93	94
Papierniczy . . .	130	128	108	111	110	106
Gumowy . . .	898	897	692	656	631	607
Samochodowy . . .	640	545	466	430	400	394

Po pewnym przejściowym wiosennym ożywieniu w niektórych gałęziach produkcji, jak np. w przemyśle włókienniczym, wydobywczym, skórzanym, metalurgicznym, miesiące letnie charakteryzuje obniżenie się poziomu produkcyjnego. Świadczą o tem równocześnie dane, dotyczące bezrobocia. Liczba bezrobotnych zmniejszała się nieustannie, począwszy od końca marca r. b., kiedy osiągnęła 302.218 osób. Jednakże od początku lipca występuje ponowny wzrost bezrobocia, a mianowicie z 252.008 do 265.627 bezrobotnych, zanotowanych w dn. 6/VIII r. b.

Ten wzrost bezrobocia jest w pewnym stopniu wywołany wejściem w życie nowej ustawy, upoważniającej bezrobotnych, pozbawionych pracy przez czas dłuższy niż 6 miesięcy, do korzystania z t. zw. biur dobroczynności, oraz wprowadzającej obowiązek rejestrowania tychże bezrobotnych. Składiną o pewnej poprawie na rynku pracy świadczyłyby dane, dotyczące stanu zatrudnienia, wykazujące, iż liczba zatrudnionych była mniejsza w stosunku do lipca r. ub. o 14'94% w kwietniu, 13'98% w maju, 13'37% w czerwcu, a 11'60% w lipcu r. b. Niemniej dodatni wpływ czynników sezonowych w produkcji oraz na rynku pracy ma się niemal ku końcowi, i już w najbliższym czasie należy oczekiwać wzrostu liczby bezrobotnych, która przypuszczalnie w miesiącach zimowych znacznie przekroczy poziom z ubiegłej zimy.

Jednym z czynników, wpływających stale na pogłębianie się przesilenia, jest niepomysłne kształtowanie się obrotów handlowych z zagranicą, które charakteryzuje stale zmniejszanie się wywozu oraz znaczna bierność bilansu handlowego. W ciągu I półrocza r. b. przywóz do Francji wynosił 15.278.535 tys. fr., podczas gdy w 1931 r. 23.198.756 tys. fr. Tak więc przywóz obniżył się o 7.920 miljn. fr. Wywóz francuski wynosił w I półroczu r. b. 10.683.949 tys. fr. wobec 16.223.307 tys. fr. w I półroczu r. ub. Wywóz obniżył się przeto o 6.139 miljn. fr. Deficyt bilansu handlowego zmniejszył się z 6.976 miljn. fr. do 4.595 miljn. fr.

Gwałtowne kurczenie się obrotów handlowych z zagranicą oraz utrzymanie się znacznej deficytowości bilansu handlowego

uwazane jest coraz ogólniej za świadectwo małej skuteczności polityki kontyngentowania przywozu, prowadzonej w tak skrajnej formie, jak to ma miejsce we Francji. Wskazują na fakt, że ograniczenie przywozu z zagranicy sprowadza natychmiastową reakcję w postaci stosowania ograniczeń do wywozu francuskiego. To też nietylko znaczna część kół gospodarczych, lecz i czynniki miarodajne przychylają się coraz bardziej do oparcia obrotów handlowych Francji w pierwszym rzędzie na ochronie celnej i KNU, a dopiero w wyjątkowych wypadkach na systemie kontyngentowania przywozu. Równocześnie występują we Francji tendencje do przestawiania handlu zagranicznego na kolonie francuskie. Istotnie, udział kolonii francuskich, zarówno w wywozie, jak i w przywozie francuskim, wzrasta z miesiąca na miesiąc.

Główną przyczyną niepomysłnego kształtowania się zagranicznych obrotów handlowych jest stale trwająca dysproporcja między wysokim poziomem cen krajowych a niskim poziomem cen zagranicznych. Ostatnie miesiące przyniosły cprawda w tej dziedzinie pewną zmianę na lepsze, jest ona jednakże zbyt mała, by mogła zaważyć na kształtowaniu się handlu zagranicznego.

Ewolucję cen w okresie luty-lipiec r. b. ilustruje następująca tablica cen hurtowych (1914 = 100):

	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec
Wskaźnik ogólny . . .	421	427	425	421	408	404
Produkty krajowe . . .	486	493	494	492	475	468
Produkty importowane . . .	304	308	301	294	287	290
Artykuły żywnościowe . . .	485	495	498	500	480	472
Wyroby przemysłowe . . .	366	368	362	353	346	346

Mimo niżki, jaka wystąpiła w zakresie cen hurtowych artykułów krajowych, rozpięcie między temi cenami a cenami zagranicznymi jest w dalszym ciągu znaczne. Należy zauważyć, że podczas gdy w ciągu ostatnich 3 lat ceny detaliczne artykułów pierwszej potrzeby obniżyły się w W. Brytanji o 20%, w Stanach Zjedn. o 22%, a w Niemczech o 17%, to równocześnie we Francji wzrosły o 5%.

Tutaj leży niejako klucz do zrozumienia trudności, przeżywanych obecnie przez gospodarstwo francuskie. Przy pomocy sztucznej ochrony rynku wewnętrznego, a w szczególności rynku artykułów rolniczych przy użyciu środków skrajnie prohibicjonistycznych i protekcyjnych udało się utrzymać we Francji niewspółmiernie wysoki poziom cen wewnętrznych, a przez to przesunąć wystąpienie „ostrych objawów przesileniowych” o przeszło rok czasu w stosunku do zagranicy. Ta „izolacja” pomyślności gospodarczej mogła być tem łatwiej zrealizowana, że towarzyszyła jej wielka obfitość i płynność pieniężna i kapitałowa. Jednakże to opóźnienie wystąpienia objawów przesileniowych spowodowało jedynie przedłużenie trwania kryzysu, tak, iż podczas gdy w innych krajach proces deflacji cen oraz deflacji pieniężnej ma się ku końcowi, to we Francji dopiero przybiera on na sile i przypuszczalnie trwać będzie jeszcze czas dłuższy.

Sytuacja na rynkach pieniężnych i kapitałowych Francji nie przedstawia się naogół pomyślnie. Z jednej strony na rynkach francuskich nagromadzone są kolosalne masy gotówki. Wkłady w kasach oszczędności wynoszą przeszło 30 milj. fr. Na rynkach pieniężnych panuje wielka płynność i taniać. Równocześnie na wielką skalę odbywa się proces tezauryzacji. Obliczają, iż przeszło 40 milj. fr. jest obecnie stezauryzowanych, bądź

to pod postacią banknotów, bądź częściowo jako depozyty prywatne w Banku Francji. Równolegle do niezwyklej płynności i taniości gotówkowej — na rynkach kapitałowych panuje wielka drożyzna, a ulokowanie dłużerterminowych pożyczek nietylko zagranicznych, ale nawet krajowych — połączone jest z wielkimi trudnościami i kosztami.

Wysoce znamienne jest, iż Bank Francji zmniejszył w czerwcu r. b. dywidendę półroczną z 235 na 100 fr. i to w momencie, gdy zapas złota Banku Francji przekroczył wysokość obiegu banknotów. Z początkiem lipca zapas złota wzrósł jeszcze znacznie do 825 milj. fr., ostatnio jednak spadł nieco, gdyż w związku z tendencją zwykłą na giełdach amerykańskich wystąpił odpływ zapasów złotych do Stanów Zjednoczonych.

W ostatnich miesiącach nastroje giełdy paryskiej poprawiły się częściowo wskutek dodatniego interpretowania wydarzeń politycznych, a więc obrad lozańskich i t. p., ostatnio zaś pod wpływem tendencji zwykłej na giełdzie nowojorskiej. Wzmocnienie tendencji giełdowej ilustruje następujące zestawienie (1913 = 100):

	Frzec. roczna:		1932			
	1930	1931	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec
Walory francuskie ogółem	437	308	250	220	227	233
Banki	324	244	186	163	173	185
Ubezpieczenia	965	733	652	550	558	570
Kopalnie węgla	510	312	235	202	218	218
Przem. mechaniczny	416	317	256	222	236	247
Przem. budowlany	582	424	339	296	280	289
Przem. chemiczny	412	260	200	179	185	195
Przem. włókienniczy	706	369	250	215	211	207
Koleje	141	125	102	85	88	86
Żegluga	285	169	103	93	93	94
Przem. elektryczny	673	535	464	407	433	440
Przem. żywnościowy	528	496	457	428	437	445
Tow. kolonjalne	460	264	202	182	186	192
Tow. franc. zagranicą	272	153	120	102	113	126
Walory zagr. ogółem	526	302	188	159	171	200

Uderzająca zwłaszcza jest zwykła akcyj zagranicznych. Co do trwałości ruchu zwykłego — trudno jest obecnie wypowiedzieć się stanowczo. Nie ulega wątpliwości, że kształtowanie się tendencji giełdowych zależy będzie w bezpośredniej przyszłości przedewszystkiem od faktu, czy zwykła tendencja giełd amerykańskich jest objawem spekulatywnym, spowodowanym sztuczną inflacją pieniężną, a przeto skazanym na załamanie — czy też jest ona wywołana obiektywnymi możliwościami rozwoju gospodarczego oraz sytuacją na rynkach kapitałowych.

Bez względu na kształtowanie się sytuacji gospodarczej i finansowej na rynkach światowych — gospodarstwo francuskie czeka jeszcze dłuższy okres krytyczny, w którym walczyć trzeba będzie z czynnikami rozkładowymi. Najtrudniej przedstawia się sytuacja na odcinku finansów państwowych, gdzie dalsze uciekanie się do paljatywów, może zagrozić podważeniem wyjątkowo silnej pozycji, zajmowanej przez Francję w świecie — jako potęgi finansowej. Sanacja finansów francuskich nie jest zadaniem łatwym, głównie ze względu na parlamentaryzm francuski — stanowiący ostoją obronną zagrożonych interesów klasowych i jednostkowych — i zdolny do większych ofiar jedynie w rzeczywiście patetycznych momentach, nie zaś w starciu z codzienną, szarą rzeczywistością.

Dr. Roman Battaglia

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIEŃ POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

OGÓLNE

BUDOWNICTWO OKRĘTOWE W II KWARTALE 1932 R.¹⁾

Według statystyki Lloyd's Register na stocznich światowych w dn. 30/VI r. b. znajdowało się w budowie 224 jednostek o tonnażu powyżej 100 brt, liczących razem 1,109,773 brt.

W porównaniu ze stanem z dn. 31/III r. b. dalsze zmniejszenie się wynosi 188,190 brt, w porównaniu zaś ze stanem z przed roku — 716,214 brt.

Katastrofalne położenie przemysłu budowy okrętów wykazuje poniższa tabelka, opracowana na dz. 30/VI lat 1932, 1931 i 1913 (w brt):

	1932	1931	1913
W. Brytania z Irlandją i Stany Zjedn.	280.692	555.603	2,003.241
Am.	162.203	301.489	169.423
Dominja Brytyjskie	1.801	4.044	29.843
Belgia	4.860	2.170	21.277
Brazylja . . .	125	125	—
Chiny	—	850	343
Gdańsk	240	7.914	—
Dania	20.373	90.655	23.332
Estonia	120	—	—
Francja	128.128	211.940	243.404
Niemcy	103.500	130.651	565.951
Holandia . . .	48.574	108.299	115.605
Włochy	180.565	170.658	73.389
Japonia	43.669	46.269	58.634
Litwa	950	950	—
Norwegia . . .	11.100	23.165	38.608
Portugalia . .	400	—	—
Z. S. R. R. (Rosja) . .	—	—	10.820
Hiszpania . . .	33.272	60.700	7.510
Szwecja	89.201	110.355	8.180
Inne kraje . . .	829.081	1.270.384	1.443.317
Razem:	1,109.773	1,825.987	3,446.558

Należy przytem zaznaczyć, że przy wielu jednostkach, znajdujących się w budowie, przerwano zupełnie roboty na czas nieokreślony. W W. Brytanji, w której stocznich rozpoczęto budowę statków o ogólnym tonnażu 280.692 t, została zawieszona praca przy statkach o ogólnym tonnażu 159.000 t. Tak niskiej liczby, jak obecnie, w W. Brytanji statystyka budowy okrętów nie notowała już od 50 lat.

Co się tyczy nowych zamówień na statki, to w II kwartale r. b. stocznie angielskie otrzymały ich tylko na 27.956 t, stocznie zaś innych krajów na 42.540 t (o 12.005 t mniej, niż w ciągu kwartału poprzedniego).

Spuszczono na wodę: w W. Brytanji 69.255 t i w innych krajach 124.871 t.

S. K.

JUGOSŁAWJA

SYTUACJA ŻEGLUGI W 1931 R.

Ruch portowy 69 portów morskich Jugosławji w 1931 r. wyniósł 101.495 statków o łącznym tonnażu 16.729 tys. t na wejściu i tyleż na wyjściu. W porównaniu z ro-

kiem poprzednim nadwyżka na wejściu wynosi 1.753.100 t.

Natomiast obroty towarowe portów jugosłowiańskich w porównaniu z latami ubiegłymi spadły w dalszym ciągu. Wynosiły one (w miljn. t): w 1929 r. — 30, w 1930 r. — 28 i w 1931 r. — 25.

Największy obrót towarowy przypadł na (w miljn. t): Split — 10,3, Suszak — 5,5, Dubrownik — 2,9 i Szibenik — 1,9. Pasażerów na wejściu i wyjściu zarejestrowano 1.400 tys.

Flota handlowa jugosłowiańska składała się w 1931 r. z 182 parowców o poj. 333.600 t, 10.560 żaglowców o poj. 24.400 t i 570 statków motorowych i żaglowo-motorowych o poj. 5.800 t. Załoga statków parowych wynosiła 3.000 osób, statków żaglowych — 25.500 osób i statków motorowych — 1.450 osób, razem około 30 tys. osób.

TURCJA

STRUKTURA GOSPODARCZA.

Dn. 18/VII r. b. Turcja została przyjęta do Ligi Narodów. Z okazji tej warto rzucić okiem na strukturę gospodarczą tego kraju, przodującego w modernizacji Bliskiego Wschodu.

Powojenna Turcja, której obszar wynosi 762.741 km², a ludność blisko 14 milionów, jest krajem o charakterze wybitnie rolniczym: przeszło 80% zawodowców-czynnych zajmuje się uprawą roli. Ze względu na obszar zasiewów pierwsze miejsce przypada roślinom zbożowym. Tytoń zaś zajmuje naczelne miejsce w eksporcie, w którym udział jego waha się w różnych latach ok. 30%. Poważniejsze pozycje wywozowe Turcji stanowią poza tem owoce śródziemnomorskie, opium, bawełna. Eksport tytoniu z Turcji odgrywa również poważną rolę na rynku światowym. Poza tem jest Turcja też dostawcą na rynek światowy chromu i soli baru. Turcja posiada, zresztą, także dosyć znaczne zasoby manganu, rud żelaznych, węgla, miedzi i siarki. Dotychczas jednak naskutek braku kapitałów i złego stanu dróg i kolei (długość linii kolejowych wynosi wszystkiego 5.750 km) te bogactwa mineralne są w słabym stopniu eksploatowane. Również i przemysł przetwórczy znajduje się na bardzo niskim stopniu rozwoju. Według spisu z 1927 r. liczył on tylko zgórą 65 tysięcy przedsiębiorstw, z których zaledwie około 3 tysięcy zaopatrzone były w silniki. Przemysł włókienniczy mimo istnienia surowca i odpowiedniego robotnika jest słabo rozwinięty. Produkcja cukru datuje dopiero od 1926 r. i pokrywa tylko 15—20% zapotrzebowania. Słabo rozbudowany jest również przemysł metalowy. Dalsza rozbudowa przemysłu może się odbyć głównie przy udziale kapitału zagranicznego, któremu władze dotychczas nie zawsze chętnie udzielały koncesyj. Ostatnio jednak celem przyciągnięcia kapitałów obcych wysuwany jest projekt utworzenia w Turcji kredytowego banku przemysłowego, któryby udzielał gwarancji na długoterminowe kredyty zagraniczne.

Obecny kryzys gospodarczy odbił się bardzo dotkliwie również i na Turcji,

eksportującej głównie, jak już wspomnieliśmy, płody rolnicze i to nie najpierwszej potrzeby — ze względu na silny spadek cen i skurczenie zbytu. Celem zahamowania gwałtownego spadku cen tytoniu został w maju r. b. zwołany z inicjatywy wytwórców tureckich kongres z głównymi poza Turcją wytwórcami europejskimi — Grecją i Bułgarią — dla osiągnięcia porozumienia w sprawie dostosowania podaży do popytu. Podobnie w kwietniu r. b. zawarli tureccy producenci opium analogiczną umowę z Jugosławją.

Bilans handlowy Turcji wykazywał stale aż do 1929 r. włącznie saldo ujemne, co przy niedostatecznym dopływie kapitałów z zagranicy i przy jednoczesnej spłacie długu przedwojennego pociągało za sobą ustawiczny spadek waluty. Funt turecki uległ od 1921 r. do 1930 r. stopniowo dewaluacji o blisko 30%.

Dla przeciwdziałania dalszej dewaluacji Rząd w początku 1930 r. wprowadził regulację dewizową; w 1931 r. zaś wydane zostało zarządzenie o kontyngentach przywozowych oraz zarządzenia o t. zw. transakcjach kompensacyjnych, zobowiązujących władze państwowe i komunalne do czynienia zakupów zagranicznych tylko wzamian za równoważny zakup w Turcji. Posunięcia te okazały się skuteczne, w latach bowiem 1930 i 1931 osiągnięte zostało zrównoważenie bilansu handlowego, jak również zahamowanie spadku funta tureckiego.

Współczesna Turcja, jednolita zupełnie pod względem narodowościowym, weszła w przeciągu ostatniego dziesięcia lat na drogę intensywnej europeizacji, połączonej z całym szeregiem inwestycji (jak rozbudowa dróg i kolei, wzniesienie wśród stepu stolicy Ankary i t. d.). Wszystko to nie obyło się bez pewnego nadwężenia środków budżetowych, do którego przyczynił się również ciężący na Turcji dług otomański, ustalony w 1925 r. w wys. 560 tys. złotych funtów tureckich. (Turcja czyni ostatnio zabiegi w kierunku złagodzenia warunków płatności i obniżenia globalnej sumy). W wyniku tego stanu rzeczy Turcja jest dziś krajem o najbardziej zaciśniętej śrubie podatkowej.

Pęd Turcji do europeizacji znalazł swój wyraz w ciężeniu jej do Ligi Narodów. Niekorzystne jednak dla Turcji orzeczenie instytucji genewskiej, wydane w 1925 r., oraz pominięcie przy koncepcji pan-europejskiej w sierpniu 1930 r. odepchnęły od Ligi Narodów Turcję na pewien czas. Pocieszała się Turcja każdorazowo pakta-ami z Z. S. R. R., z którą mimo różnic ustrojowych łączy ją węzły przyjaźni: Turcja stanowi dla Sowietów poważną bazę dla ich działalności antybrytyjskiej i antyfrancuskiej na Bliskim Wschodzie, co spowodowało prawdopodobnie zakaz ze strony Turcji przeprowadzenia przez jej teren zasadniczych linii lotniczych potęg kolonialnych; Z. S. R. R. z kolei wywiera pewien wpływ na życie gospodarcze Turcji. (W maju r. b. oświadczyli Sowiety gotowość dostarczenia Turcji maszyn cukrowniczych i włókienniczych na długoterminowy kredyt). Wstąpienie Turcji do Ligi Narodów nie odbyło się, jak przypuszczają, bez cichej aprobaty Z. S. R. R.

A. St.

¹⁾ Dane za I kwartał 1932 r. — p. zesz. 23/1932, str. 679.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

— Rumuński Minister Przem. i Handlu P. Madgearu, obejmując swój urząd, nakreślił program pracy, sprowadzający się do racjonalizacji górnictwa (nafta), rewizji protekcji przemysłowej i wprowadzenia kontroli cen kartelowych, wreszcie obrony bilansu handlowego przez zarzucenie KNU, wprowadzenie systemu kontyngentów, kompensacji i preferencji, dążących do skoordynowania bloku państw rolniczych.

— Na Węgrzech utworzono Komisję Racjonalizacyjną. Ma to być organ centralny, kierujący wielkimi poczynaniami racjonalizacyjnymi w przemyśle, handlu i komunikacji, oraz jednocześnie organ doradczy dla Rządu w tych sprawach.

— Zbiory pszenicy na Węgrzech przewidywane są na 15.838 tys. q wobec 19.745 tys. q w r. ub. Obszar obsiany wyniósł 2.786.855 morgów katastralnych wobec 2.820.567 w r. ub. Zbiór żyta przewiduje się o 2.297 tys. q większy niż w r. ub., jęczmienia o 1.668 tys. q większy, owsa o 764 tys. q większy, kukurydzy o 7.853 tys. q.

— Urodzaje w Austrii ocenione są jako rekordowo pomysne. Zbiór żyta przewidywany jest o 26% większy niż w r. ub., pszenicy o 15%.

— Zbiory w Z. S. R. R. postępują w powolnym tempie. Do dn. 25/VII r. b. zebrano z 19.690 tys. ha, wobec 29.090 tys. ha w tym okresie r. ub.

— Urodzaje na Litwie, doniedawna zapowiadające się dobrze, zostały ostatnio osłabione przez nadmierne deszcze. Oblicza się, że uległo zniszczeniu przeciętnie 50% zbioru. Ceny zbóż w związku z tem silnie zwyżkowały, np. żyto prawie o 100%.

— Rząd rumuński podjął rokowania z bankami szwajcarskimi o pożyczkę na bieżące potrzeby skarbowe. Jednocześnie pojawiły się oferty niemieckie udzielenia pożyczki, przy jednoczesnym oddaniu firmom niemieckim poważniejszych dostaw do Rumunii.

— Parlament jugosłowiański zgodził się na wybicie monet srebrnych 50-dinarowych na sumę 550 miljn. din. Łącznie ze srebrnymi 10- i 20-dinarówkami stanowić to będzie 1 milj. din., t. j. 20% całego obiegu pieniężnego.

— W tureckim ustawodawstwie dewizowym wprowadzono nowe normy, skierowane przeciw krajom, utrudniającym import z Turcji przez swą reglamentację dewizową.

— Zły stan bułgarskiego Banku Narodowego powołał, że ograniczenia dewizowe mają być zastrzeżone. Rozszerzona będzie zapewne lista towarów, na których import nie przydziela się dewiz i które nie mogą figurować w układach kompensacyjnych.

— Parlamentowi urugwajskiemu przedłożył Rząd projekt nowej taryfy celnej, zawierającej zupełnie oryginalne postanowienia. Mianowicie kraje, z którymi bilans handlowy jest co najmniej na 1 miljn. peso aktywny, płaciłyby cła o 10% niższe, o ile przyznałyby pewne udogodnienia wza-

jemne dla towaru urugwajskiego. Natomiast kraje z bilansem dla Urugwaju pasywnym miałyby cła podwyższone proporcjonalnie do rozmiarów tego pasywu i aż do limitu 50% stawki zasadniczej.

— W Anglii od dn. 1/IX r. b. obowiązywać będzie nowe dodatkowe cła na owoce, jarzyny i kwiaty.

— Po częściowem scentralizowaniu łotewskiego eksportu jaj czynione są przygotowania do centralizacji eksportu masła. W przewidywaniu trudności istnieją zamiary przeprowadzenia przymusowej koncentracji w tej branży.

— Projektowane jest utworzenie na Węgrzech centralnej organizacji dla eksportu tłuszczu zwierzęcego w drodze transakcyj kompensacyjnych. Bierze się pod uwagę przede wszystkim rynki czeskosłowacki i niemiecki.

— W Turcji stworzono faktyczny monopol handlu opium. Ma to na celu uporządkowanie odnośnej produkcji i pozostaje w związku z umową, zawartą z Jugosławją, ustalającą dla obu krajów kwoty eksportowe.

— W r. ub. tranzyt przez Łotwę wyniósł rekordową liczbę prawie 1 miljn. t. Z całej tej liczby 75% przypada na Z. S. R. R., 14,4% na Niemcy i 8,2% na Polskę.

— Imigracja do Argentyny (pasażerowie II i III klasy) wyniosła w I półroczu r. b. 14.271 osób, wobec

32.731 w tym okresie r. ub. Z powyższej liczby na Europę przypada 13.433 osób; na pierwszym miejscu stoją Włochy (5.111), na drugim Hiszpania (4.035), na trzecim Polska (1.299).

SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN. W PAŃSTW. ZAGR.

CHINY.—Faktury konsularne.—Transporty towarów, nadane do przewozu morskiego do Chin po dn. 1/IX r. b., muszą być zaopatrzone w fakturę konsularną; z pod obowiązku tego wyłączone są przesyłki o wartości poniżej 200 dol. chińskich, paczki pocztowe oraz towary, nie opłacające w Chinach cła. Formularze faktur konsularnych otrzymywać można w konsulatach chińskich. Konsulat, wizujący te faktury, ma prawo zażądać rachunków, kontraktów etc. Oryginał faktury jest zwracany eksporterowi i winien być przedłożony chińskim władzom celnym z chwilą czenia towaru, z dalszych 2 kopii jedna zostaje w urzędzie wizującym, druga przesyłana jest do Min. Spraw Zagr. w Chinach. Opłata konsularna jest niezależna od wartości transportu. Eksporterzy polscy zapewne będą mogli otrzymywać wize w konsulatach Stanów Zjedn. Am., które otrzymają odpowiednie uprawnienia od Rządu chińskiego.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie od 1 do 15 sierpnia r. b. kształtowały się następująco (w \$ za 100 kg):

	1-8/VIII	9-15/VIII	+ wzrost - spadek
Pszenica:			
Berlin . . .	5'28	5'07½	- 3'8
Praga . . .	4'49½	4'64	+ 3'3
Chicago . .	1'90	2'06	+ 8'4
Buenos Aires	2'89	2'97	+ 2'7
Liverpool .	2'35	2'51	+ 6'8
Wiedeń . .	4'81	4'82½	+ 0'2
Hamburg . .	2'34½	2'44	+ 4'1

Żyto:			
Berlin . . .	3'86½	3'81	- 1'5
Praga . . .	3'26	3'47	+ 5'4
Chicago . .	1'27	1'34	+ 5'5
Wiedeń . .	3'66	3'71½	+ 1'4
Hamburg . .	1'68	1'69	+ 0'4

Owies:			
Berlin . . .	3'96	3'58½	- 9'6
Praga . . .	2'74½	2'74½	—
Chicago . .	1'28	1'35	+ 5'4
Buenos Aires	2'45	2'47	+ 0'8
Liverpool .	2'49	2'46	- 1'2
Wiedeń . .	3'14½	3'14½	—
Hamburg . .	1'80	1'82	+ 0'6

Jęczmień browarowy:			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	—	—	—
Chicago . .	1'40	1'52	+ 11'0

Wiedeń . .	—	1'66½	—
Hamburg . .	—	—	—

Jęczmień zwykły:

Berlin . . .	3'93	3'90	- 0'6
--------------	------	------	-------

METALE

ŻELAZO. — W okresie od 23 lipca do 5 sierpnia ogólne położenie na rynku żelaznym pozostawało bez zasadniczych zmian. Tem niemniej uwidacznia się coraz wyraźniej przebieg optymizmu, głównie ze strony Stanów Zjednoczonych. W Europie jednak położenie rynku żelaznego nie wykazuje żadnej poprawy. Ostatnio notowano cenę żelaza sztabowego £ 2.3.0 wobec £ 2.4.0 w poprzednim okresie sprawozdawczym. Również niezmiernie zdeprymowany był rynek starego żelastwa.

W poszczególnych krajach stan rynku żelaznego przedstawiał się, jak następuje:

W Niemczech nastąpiło pewne ożywienie w interesach wywozowych dzięki strajkowi belgijskiemu. To też i uzyskiwane ceny były odpowiednio wysokie, tak np. za bednarke, walcowana na zimno, Nr. 26 g uzyskiwano £ 6.18.0, podczas gdy na dostawy z dalszemi terminami 4 do 6 tygodni cena wynosiła £ 6.10.0. Z chwilą jednak unormowania się spraw w hutach belgijskich taki stan rzeczy dla Niemiec ulegnie pogorszeniu.

Na rynku wewnętrznym zmian poważniejszych nie było. W dziale żelaza walcowanego panowała duża nierównomier-

ność w zapotrzebowaniu. Stosunkowo najlepiej sprawy przedstawiały się w żelazie sztabowym, gdzie był niewielki popyt ze strony fabryk przetwórczych, głównie rolniczych. Również dosyć słabo przedstawiały się interesy na rynku blach. Bednarka miała zbyt niezły, przeważnie do fabryk beczek. Zapotrzebowanie na rury było bardzo słabe. Ceny pozostawały bez zmiany.

We Francji, chociaż położenie się nie pogorszyło w ostatnich czasach, jednakże uważane jest nadal za bardzo poważne. Huty naogół obstalunków mają mało, tak, że pomimo znacznie zmniejszonego personelu, nie pracują więcej niż 4 dni w tygodniu, a w wielu wypadkach i mniej. Główną nadzieję dla przemysłu metalurgicznego stanowią obecnie roboty publiczne, które w 1932 r. miały być przeprowadzone na sumę 3.476 milj. fr., jednakże trudności budżetowe wpłynęły na znaczne zredukowanie tej sumy.

W dziale surówki zauważyć się dała tendencja ku zmniejszeniu wytwórczości i niema widoków na prędkie polepszenie się. Ceny wynosiły w okresie sprawozdawczym 200 do 205 fr. za tonnę surówki odlewniczej Nr. 3. Surówka hematytowa sprzedawana była po 375 — 380 fr. loco huta wschodnia. W dziale wytworów walcowanych również daje się silnie odczuwać brak zbytu, tak, że zarówno stalownie jak i walcownie zmuszone są silnie ograniczać swoją wytwórczość. Ceny pozostawały bez zmiany przy zasadniczej cenie żelaza sztabowego fr. 530 za 1.000 kg loco huta wschodnia. Na rynku starego żelazta panował zupełny zastój.

Rynek belgijski był ciągle bardzo słaby, przyczem zdradzał tendencję mocno nierównomierną. Huty nie przysły jeszcze do normy po strajku, który na kopalniach ponownie się wzmożił, co, oczywiście, musiało wpłynąć również i na nastrój robotniczy w hutach. Tranzakcje, zawarte na ostatniej giełdzie brukselskiej, przypadły w udziale hutom belgijskim, są to jednak ilości nieznaczne i po niskich cenach, które wynosiły: żelazo sztabowe, kwadratowe i okrągłe £ zł. 2.3.0 do 2.2.0, belki i kęsy £ 2.0.0, platyny £ 2.1.0, surówka Nr. 3 £ 1.16.0. Pewne ożywienie wykazał rynek blachy cienkiej, dzięki zwiększonemu zapotrzebowaniu ze strony fabryk konserw.

Na rynku angielskim panował kompletny letarg i cisza sezonowa, która jednak w r. b. jest większa niż normalnie. W Szkocji zadekowane są prawie wszystkie wielkie piece; we wszystkich okręgach wytwórczość obecna, choć znacznie zredukowana, jest ciągle jeszcze zbyt duża i zapasy rosna.

W dziale wielkopieczowym zapasy rosna. W Cleveland jest mowa o kompletnym wygaszeniu kilku wielkich pieców. Pomimo jednak braku zbytu trusty utrzymują swoją cenę sh 58/6 za surówkę odlewniczą. W dziale walcowni—obstalunków brak. Stosunkowo najlepsze są na blachę czarną. W blasze białej również panuje zastój, wysyłki zmniejszyły się i zapasy rosna.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ zł. f.o.b. port — notowane były w dn. 4/VIII 1932 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1.016 kg	za 1.000 kg	
Surówka:			
odlewn. Nr. III (2'5-3'0% Si)	—	1.16.0	1.16.0
tomasowska	—	1.14.0	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	1.19.6	1.19.0
platyny	—	2. 0.0	2. 0.0
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	2. 3.0	2. 3.0
belki	—	2. 1.0	2. 0.6
kątowniki	—	2. 3.0	2. 2.6
blacha okrętowa, rezerwarowait.p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.12.6	5.12.6
bednarka	—	3. 2.6	3. 2.6
druk-walcówka	—	4.12.6	4.12.6
blacha tomasowska	—	2.14.6	2.14.6
blacha czarna (24 gage)	—	—	—
druk ocynk.	—	6. 5.6	6. 5.0
gwoździe druc.	—	5.10.0	5.10.0

METALE NIEŻELAZNE. — Okres sprawozdawczy od 23 lipca do 5 sierpnia przyniósł ze sobą nie tyle może ożywienie na rynku w sensie wzmocnienia się konsumpcji i zapotrzebowania, ile znaczną podwyżkę cen wszystkich metali, noszącą zupełnie charakter haussy. To raptowne i nieoczekiwane podniesienie się cen zaczęło się głównie na rynku miedzi i cyny i, według wszelkiego prawdopodobieństwa, jest konsekwencją haussy, jaka zapanowała w New-Yorku na giełdzie papierów, częściowo zaś może być refleksem konwersji angielskiej pożyczki wojennej, jako wyrazu stabilizowania się stosunków finansowych. Poza tem jednak w zwyżce tej wyraźne są cechy gry spekulacyjnej dla pokrycia niedawno przez spekulację zakupionych większych ilości metalu. Toteż zwyżki tej nie można uważać za poprawę rynku i stabilizowanie się cen metali na wyższym poziomie, jest to według wszelkich oznak chwilowa haussa, jakich już było dużo, która wkrótce może się załamać, gdyż nie idzie z nią w parze odpowiednie zwiększenie konsumpcji. Poza tem statystyka wykazuje położenie niekorzystne, gdyż zapasy metali, z wyjątkiem cynku, wykazują tendencję ku wzrostowi. Ze zwyżki ta nie może oznaczać stałszej poprawy — świadczy o tem jeszcze jej raptowność; stała poprawa może nastąpić tylko bardzo powoli, gdyż wszelkie większe skoki cen, któreby się utrzymały czas dłuższy, pociągnąć muszą za sobą zwiększenie produkcji, która bez odpowiedniego zwiększenia spożycia pociągnęłaby za sobą niewątpliwie powrót do dawnej depresji.

Rynek miedzi był dominującym w okresie sprawozdawczym. W początku pierwszego tygodnia zaznaczyła się pewna niżka, która była rezultatem walki konkurencyjnej po załamaniu się kartelu i która doprowadziła do spadku ceny do 4'5 cts. za lb. Od 28-go jednak zaczęła się dosyć raptowna i stała zwyżka, która trwała do końca okresu sprawozdawczego, podnosząc cenę miedzi do 5'10 cts. W ciągu tego czasu ożywienie było znaczne, i duże ilości metalu zostały sprzedane do Anglii, Francji i Niemiec. Położenie rynku

miedzi nie jest jednak zdrowe; według danych statystycznych zapasy miedzi oceniane są na ok. 1 milj. t. w czem ok. 700.000 t miedzi rafinowanej. Wytwórczość światowa miedzi w czerwcu wyniosła 70.000 t, podczas gdy wysyłka do konsumentów osiągnęła zaledwie 60.000 t. Z drugiej jednak strony liczy się na to, że wkrótce musi nastąpić drogą naturalną silne ograniczenie produkcji, gdyż cena dzisiejsza daje stratę, której zakłady nie będą w stanie znieść przez dłuższy przeciąg czasu. Jednym z ważniejszych posunięć na rynku miedzi jest zawarcie umowy między Francją i Belgią, mocą której miedź belgijska ma być uprzywilejowana drogą zmniejszenia obciążeń celnych przy wejściu na rynek francuski; wywołało to sprzeciw ze strony Stanów Zjednoczonych, które grożą nawet podniesieniem swego cła do 50% ad valorem na produkty pochodzenia francuskiego. Sprawa nie jest jeszcze uregulowana.

Na rynku cyny panowało dosyć znaczne ożywienie przy silnym wzroście ceny, dochodzącym do £ 14. Ogólne przyczyny, które oddziaływały na miedź, miały swój wpływ i tu, poza tem jednak były przyczyny specjalne dla cyny. Mianowicie spodziewany wybuch wojny w Boliwii wywołał znaczniejsze zapotrzebowanie metalu, następnie zaczyna już okazywać swój wpływ ograniczenie produkcji cyny i wywozu jej u Straits, wreszcie oczekiwano zmniejszenia się znacznego zapasów, które jednak nie sprawdziło się, gdyż według ostatnich wiadomości zapasy cyny wzrosły o 1.554 t. wynosząc w końcu lipca 59.442 t. Działalność spekulacji dawała się na tym rynku silniej odczuwać niż na innych.

Na rynku ołowiu nie sposób doszukać się przyczyn, usprawiedliwiających zwyżkę ceny. Położenie statystyczne jest bardzo niekorzystne. W ciągu czerwca wytwórczość zmniejszyła się o 700 t, zapasy zaś wzrosły o 6.500 t, w lipcu nie są oczekiwane lepsze rezultaty. Cena ołowiu spadła do poziomu nienotowanego od 1894 r. Jedyna nadzieja jest w tem, że w sierpniu nastąpią większe zakupy ze strony konsumentów, których składy są już zupełnie wyczerpane.

Rynek cynku był właściwie jedynym rynkiem, gdzie zwyżka ceny metalu była usprawiedliwiona położeniem. Powolne przystosowanie produkcji do potrzeb rynkowych wydaje już swoje rezultaty, gdyż zapasy się zmniejszają i cena wykazuje cechy stabilizacji, mając lekką tendencję ku wzrostowi. Wytwórczość, bez Stan. Zjedn., która w roku ubiegłym wyniosła ok. 57.000 t miesięcznie, spadła obecnie do 45.000 t, zapasy zaś z 200.000 t spadły już do ok. 165.000 t. Nowe zmniejszenie produkcji o 5%, zadecydowane w Ostendzie, zostało już przez wszystkich przyjęte i jest wprowadzone w życie. Jedynie tylko producenci włoscy na życzenie ich Rządu otrzymali możliwość utrzymania bez ograniczenia swojej produkcji pod warunkiem jednak, że będą zasilali wyłącznie swój rynek wewnętrzny i nie będą zupełnie występowali na rynku międzynarodowym.

Ruch cen poszczególnych metali w okresie sprawozdawczym przedstawiał się następująco (pierwsza liczba oznacza tranzakcje kasowe, druga — terminowe): miedź standard wykazała wzrost ceny o £ 3¼ wzgl. 37'16; miedź elektrolityczna zyskała £ 3¼, miedź zaś rafinowana £ 3¼. Cyna podniosła się o £ 13¼ wzgl. 13. Ołów zy-

skat $\text{£ } 1\frac{13}{16}$, wzgl. 1. Cynk również zyskał $\text{£ } 1\frac{13}{16}$, wzgl. $1\frac{1}{4}$. Nikiel w sprzedaży krajowej zyskał $\text{£ } 5$, w zagranicznej zaś pozostał bez zmiany. Blacha biała podrożała o $\text{sh } \frac{1}{8}$ na skrzynce. Srebro podniosło się o $\frac{1}{2}$ d na uncji dla obu rodzajów transakcji. Złoto zyskało $\text{sh } 2\frac{1}{2}$ na uncji. Glin i platyna pozostawały bez zmiany.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali (w £ za 1.016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszach, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję):

Metal	Poprzed. Okres sprawozdawczy:			
	okres ultimo	maksy- mum	mini- mum	ulti- mo
Miedź:				
standard:				
kasa	$25\frac{3}{8}-\frac{1}{2}$	$28\frac{3}{4}$	25	$28\frac{1}{16}-\frac{3}{4}$
term.	$25\frac{1}{16}-\frac{3}{16}$	$28\frac{5}{8}$	$24\frac{1}{2}$	$28\frac{9}{16}-\frac{5}{8}$

elektrol.	$27\frac{1}{2}-28\frac{1}{2}$	$33\frac{1}{2}$	$27\frac{1}{2}$	$33-\frac{1}{2}$
rafinow.	$27\frac{1}{4}-28\frac{1}{2}$	$32\frac{1}{4}$	$26\frac{1}{2}$	$31-32\frac{1}{4}$
Cyna:				
kasa	$124\frac{1}{4}-125$	$138\frac{3}{4}$	$124\frac{1}{4}$	$138\frac{1}{2}-\frac{3}{4}$
term.	$126\frac{1}{4}-127$	140	126	$139\frac{1}{4}-140$
Ołów:				
kasa	$9\frac{3}{8}$	$10\frac{7}{16}$	$9\frac{5}{8}$	$10\frac{7}{16}$
term.	$9\frac{7}{8}$	$10\frac{7}{8}$	$9\frac{3}{4}$	$10\frac{7}{8}$
Cynk:				
kasa	$11\frac{9}{16}$	$12\frac{3}{4}$	$11\frac{5}{8}$	$12\frac{3}{4}$
term.	$11\frac{13}{16}$	$13\frac{1}{16}$	$11\frac{13}{16}$	$13\frac{1}{16}$
Glin:				
dla kraju	95	95	95	95
" zagr.	—	—	—	—
Blacha				
biała	$14\frac{3}{4}-15\frac{1}{4}$	$15\frac{1}{4}$	$14\frac{3}{4}$	$15\frac{1}{4}$
Nikiel:				
dla kraj.	230—235	240	230	235—240
" zagr.	$\$ 37-38$	$\$ 38$	$\$ 37$	$\$ 37-38$

Platyna				
"Spong"	$9\frac{3}{4}$	$9\frac{3}{4}$	$9\frac{3}{4}$	$9\frac{3}{4}$
Srebro:				
kasa	$16\frac{15}{16}$	$17\frac{7}{16}$	17	$17\frac{7}{16}$
term.	17	$17\frac{1}{2}$	$17\frac{1}{16}$	$17\frac{1}{2}$
Złoto	115.12	118.6	116.4	118.6

Na rynku starych metali ożywienia nie było, jednakże pod wpływem haussy nowych metali ceny i tu wykazały zwykłą. Uwidoczniło się to szczególnie w Niemczech, gdyż we Francji narazie znane są tylko ceny z przed okresu zwykły nowych metali i te wykazują pewną zniżkę. Ceny hurtowe za 100 kg wynosiły: w Berlinie dn. 5/VIII — w RM: miedź 41 — 43, brąz 34 — 36, mosiądz 30 — 32, cynk $11\frac{1}{2}$ — $12\frac{1}{2}$ i ołów 13 — 14. Analogiczne ceny we Francji loco Paryż — we fr. fr. w dn. 29/VII wynosiły: 180, 140, 100, 65 i 80.

BIBLIOGRAFJA

"FUNKCJONOWANIE WALUTY ZŁOTEJ". DR. FELIKS MŁYNARSKI. Memorjał, złożony Delegacji Złota przy Komitecie Finansowym Ligi Narodów. — Fundusz Naukowy Zrzeszenia Pracowników Banku Polskiego, „chcąc zaznajomić szersze koła fachowe z najnowszymi prądami i poglądami w zakresie problemu złota, funkcjonowania złotej waluty oraz zaleconych reform dla udoskonalenia tego systemu”, podjął się wydania w języku polskim memorjału, złożonego przez Prof. Młynarskiego Delegacji Złota Ligi Narodów, która wydała go drukiem p. t. „The Functioning of the Gold Standard”. Inicjatywa ta jest tem ważniejsza, że wiele osobistych poglądów Autora znalazło swe odbicie w ostatecznym raporcie Delegacji Złota Ligi Narodów z maja 1932 r., który zarówno zagranicą jak i w Polsce jest przedmiotem zainteresowania i szczególnie badań ze strony sfer, bezpośrednio zainteresowanych.

Praca dzieli się na 8 rozdziałów. W rozdziale I Autor omawia „Zmiany w strukturze waluty złotej”, w rozdziale II „Zmiany w funkcjonowaniu”, w rozdziale III

p. t. „Dostateczność zapasów złota” zastanawia się nad dysproporcją między wysokością zapotrzebowania złota a możliwością zaspokojenia tego popytu; łagodzenie tego deficytu złota przez zastosowanie oszczędnych metod w postępowaniu się nim stanowi konkluzję tego rozdziału. W rozdziale IV „Czy cierpimy na niedostatek złota?” Autor stara się udowodnić tezę, że nie tyle brak złota jest główną przyczyną przeżywaną współcześnie trudności walutowych „lecz błędna gospodarka świata, która przez nadmierne wydatki publiczne i zbyt ciężkie podatki we wszystkich formach stwarza niedostatek kapitału” i potęguje niebezpieczeństwo deficytu produkcji złota. Z tych względów, zdaniem Autora, „oszczędność w postępowaniu się złotem na cele monetarne staje się postulatem pierwszorzędnej, decydującej dla przyszłości świata wagi”.

W rozdziale V „Oszczędność w postępowaniu się złotem” i VI „Waluta rozrachunkowo-złota” zawarte są głęboko i wnikliwie ujęte oryginalne projekty ekonomicznej waluty. W rezultacie wywodów Autor ujmuje problem w formę jednolitego systemu, który określa mianem „waluty rozrachunkowo-złotej”, która w ra-

zie wprowadzenia „łagodziłaby konkurencję na rynku złota i przez to ułatwiała kooperację banków biletowych”. W rozdziale VII „Stabilizacja siły nabywczej złota” zawarte są krytyczne uwagi, skierowane przeciwko zwolennikom waluty manipulowanej i stabilizacji siły nabywczej złota przez postępowanie się wskaźnikiem cen hurtowych, jako miarą siły nabywczej złota.

W końcowym rozdziale VIII „Przyszłość waluty złotej” Autor opowiada się stanowczo za utrzymaniem waluty złotej i wyraża przekonanie, że „bez waluty złotej ludzkość nie będzie się mogła obejść jeszcze przez stulecia”. Idea waluty papierowej, opartej na rosnącym w nieskończoność zadłużeniu wzajemnym i w dodatku zadłużeniu krótkoterminowemu, nie wytrzyma próby życia. Zbyt wiele nie można budować na papierze, jeżeli budowa ma być trwała.

Bogata i różnorodna treść, związana z problemem zalet i wad systemu waluty złotej oraz kwestją możliwości stosowania innych systemów walutowych, przedstawiona jest przez Prof. Młynarskiego w żywej i zwartej formie.

H. N.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 412-66 (Red.), 412-73 i 335-35 (Adm.), 11-92-68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — $\text{zł } 15$, półrocznie — $\text{zł } 30$, rocznie — $\text{zł } 60$; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — $\text{zł } 25$, półrocznie — $\text{zł } 50$, rocznie — $\text{zł } 100$.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki $\text{zł } 1.200$; II i III str. okł. — $\text{zł } 900$; $\frac{1}{2}$ str. okł. — $\text{zł } 500$; str. zwyczaj.: 1 str. — $\text{zł } 600$, $\frac{1}{2}$ str. — 350 , $\frac{1}{4}$ str. — $\text{zł } 200$, $\frac{1}{8}$ str. — $\text{zł } 110$. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — $\text{zł } 200$, $\frac{1}{2}$ str. — $\text{zł } 110$, $\frac{1}{3}$ str. — $\text{zł } 80$, $\frac{1}{4}$ str. — $\text{zł } 70$, $\frac{1}{8}$ str. — $\text{zł } 55$, $\frac{1}{16}$ str. — $\text{zł } 40$, $\frac{1}{16}$ str. — $\text{zł } 20$. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor Naczelny: **CZESŁAW PECHE**

Redaktor: **WAĆLAW SZURIG**

Sekretarz Redakcji: **BOHDAN WITWICKI**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
PAWEŁ MICHALSKI

Redaktor działu rolniczego:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
JÓZEF GIEYSZTOR

Wydawca: **MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU**

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

„GAZOLINY“, S. A.

odbędzie się we Lwowie w lokalu własnym ul. Leona Sapiehy 3 w dn. 3 września 1932 r. o godz. 17-ej.

Porządek dzienny:

1) Zatwierdzenie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 2) Przedłożenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu, jakoteż rachunku strat i zysków i protokołu rewizyjnego Rady Nadzorczej Spółki za 1931 r. oraz udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 3) Rozdział czystego zysku; 4) Wybór jednego członka Rady Nadzorczej; 5) Utworzenie nowych Oddziałów Spółki; 6) Wnioski akcjonariuszów.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej na siedem dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone na 8 dni przed terminem odbycia Walnego Zgromadzenia do depozytu w Banku Naftowym S. A. we Lwowie ul. Sapiehy 3.

Zarząd.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f

Zjednoczone Fabryki Portland - Cementu „FIRLEY“, S. A.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że sto owońe do §§ 13 i 15 statutu Spółki, zwołuje się w Warszawie, w lokalu firmy: „Wspólnota Interesów Cementowych“, przy ul. Czackiego 14, II p.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

na dz. 30 sierpnia 1932 r. (wtorek) o godz. 6 po poł.

Porządek dzienny:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie protokołu ostatniego Zgromadzenia Walnego z dn. 18 czerwca 1932 r.;
- 3) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1931;
- 4) Zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego, jak również bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r., oraz budżetu i planu działania na 1932 r.;
- 5) Zatwierdzenie wniosku Komisji Rewizyjnej o udzielenie Zarządowi absolutorjum;
- 6) Upoważnienie Zarządu do zbywania należących do Spółki nieruchomości w drodze kupna-sprzedaży lub zamiany, oraz do nabywania na rzecz Spółki wszelkiego rodzaju nieruchomości;
- 7) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 8) Oznaczenie wynagrodzenia członkom Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów.

W myśl § 19 statutu, PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu Walnym, winni co najmniej na siedem dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie (ul. Czackiego 14 m. 7), w godzinach od 11 do 1 swoje akcje lub świadectwa tymczasowe, względnie świadectwa zastawowe lub depozytowe polskich instytucyj kredytowych lub prywatnych, działających na mocy statutów, przez Rząd zatwierdzonych, lub Banque des Colonies, Bruksela, 52, rue Royale. W świadectwach tych winny być wymienione ogólna suma nominalnej wartości i numery akcji względnie świadectw tymczasowych, oraz wyraźnie zaznaczone, że akcje te, względnie świadectwa tymczasowe nie będą wydane właścicielom, ani też sprzedane przed ukończeniem Zgromadzenia Walnego.

II OGŁOSZENIE

Rada Instytutu Wydawniczego „BIBLIOTEKA POLSKA“, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 5 września 1932 r. o godz. 5 po poł. w lokalu Spółki przy ul. Nowy Świat 23/25 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z porządkiem obrad następującym:

1. Wybór przewodniczącego;
2. Przedstawienie bilansu Spółki za rok 1931 oraz rachunku strat i zysków za tenże okres;
3. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
4. Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931, powzięcie uchwały o pokryciu straty i udzielenie absolutorjum dotychczasowym władzom Spółki;
5. Potwierdzenie uchwał, zapadłych na Walnym Zgromadzeniu w dn. 10 maja 1932 r.;
6. Zmiana art. 12 statutu, polegająca na wykreśleniu wyrazów „z dyrektorem lub” i zmiany wyrazów „lub Dyrektor Zarządzający” na „lub prokurent”;
7. Ustalenie ilości członków Zarządu;
8. Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
9. Wynagrodzenie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
10. Wybór pism, w których pomieszczane będą ogłoszenia, pochodzące od Spółki;
11. Upoważnienie dla Zarządu do zaciągania pożyczek z zabezpieczeniem ich na hipotekach nieruchomości Spółki oraz do sprzedaży nieruchomości Spółki;
12. Wolne wnioski.

Prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu posiadają właściciele akcji, o ile w myśl par. 23 statutu najmniej na 7 dni przed terminem złożą we akcje lub świadectwa depozytowe czy zastawowe w biurze Zarządu Spółki, Nowy Świat 23/25 w Warszawie.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„CHEMIMETAL“, Sp. Akcyjna dla Przemysłu Chemicznego i Metalowego W Z A W I E R C I U

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej „Chemimetal“, S. A. dla Przemysłu Chemicznego i Metalowego w Zawierciu odbędzie się w dn. 31 sierpnia 1932 r. o godz. 11 przed poł. w biurze Dr. Zygmunta Robinsohna, adwokata w Bielsku, ul. 3 Maja 1a z następującym porządkiem dziennym: 1) Zmiana § 5 statutu Spółki przez zmianę jej siedziby. 2) Ewentualja.

Z A R Z A D

Radomskiej Rolnej Spółki Akcyjnej

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że zwołane na dz. 11 sierpnia r. b. Walne Zgromadzenie nie odbyło się z powodu braku wymaganej przez statut liczby akcji wobec czego

WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w drugim terminie w dn. 6 września r. b. w tym samym lokalu i o tejże godz. z niezmiennym porządkiem dziennym. Walne Zgromadzenie będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych akcji.

Krakowskiej Fabryki Portland-Cementu, S. A.

W KRAKOWIE

odbędzie się w dn. 10 września 1932 r., o godz. 12 w poł., w kancelarii Dra J. Rosego w Krakowie, przy ul. Sławkowskiej 30, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu, oraz rachunku strat i zysków za 1931 r.;
- 4) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków, względnie o pokryciu strat;
- 5) Absolutorjum dla władz Spółki;
- 6) Wybór władz Spółki, a to: Rady Nadzorczej, Komisji Rewizyjnej, Zarządu;
- 7) Ustalenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 8) Zmiany statutu Spółki: § 10, ust. 1, zdanie drugie i trzecie, ust. 3, zdanie pierwsze, oraz § 17, ust. 1, zdanie drugie. Dotychczasowe brzmienie § 10, ust. 1, zdania drugiego i trzeciego:

„Akcje te są imienne i pozostają imiennymi aż do chwili zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie Spółki sprawozdania i rachunków za drugi rok obrotowy. W ciągu tego czasu nie mogą być zbywane, ani zastawiane”

otrzymuje brzmienie następujące:

„Akcje te są imienne i pozostają imiennymi aż do chwili zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie Spółki sprawozdania i rachunków za jedenasty rok obrotowy. Aż do czasu zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie Spółki sprawozdania i rachunków za drugi rok obrotowy akcje te nie mogą być zbywane, ani zastawiane”;

Dotychczasowe brzmienie § 10, ust. 3, zdania pierwszego:

„Akcje te stają się po upływie dwulecia okaziełskimi bez potrzeby jakiegokolwiek w tym kierunku dalszej uchwały, o ile akcjonariusz pismem do Zarządu Spółki wniosieniem tego zażąda”

otrzymuje brzmienie następujące:

„Akcje te stają się po upływie jedenastolecia okaziełskimi bez potrzeby jakiegokolwiek w tym kierunku dalszej uchwały, o ile akcjonariusz pismem do Zarządu Spółki wniosieniem tego zażąda”;

Dotychczasowe brzmienie § 17, ust. 1, zdania drugiego:

„Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno się odbyć corocznie w ciągu 4 miesięcy po upływie roku obrotowego”

otrzymuje brzmienie następujące:

„Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno się odbyć corocznie w ciągu 5 miesięcy po upływie roku obrotowego”;

- 9) Wnioski i interpelacje.

Wyciąg ze statutu:

§ 18, ust. 2. — Żądanie pomieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym powinno być zgłoszone nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd

ZAWIADOMIENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Polskie Radio”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że począwszy od dn. 15 sierpnia r. b. Bank Towarzystw Spółdzielczych w Warszawie, ul. Jasna 1, wypłacać będzie za kupon Nr. 6

DYWIDENDĘ OD AKCJI S. A. „POLSKIE RADJO”

za rok operacyjny 1931/32, uchwaloną przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy w dn. 3 sierpnia 1932 r., w wysokości zł 10 od każdej akcji serji A i C oraz wysokości zł 15 od każdej akcji serji B.

Na posiedzeniu Rady Zawiadowczej Spółki Akcyjnej

Kolej Lokalna Dolina — Wygoda

dn. 23/X 1931 r. wylosowano następujące 21 sztuk akcji Nr. Nr.: 1772, 2004, 2005, 2392, 2797, 2796, 2615, 946, 1215, 613, 611, 401, 321, 219, 87, 64, 76, 1592, 1771, 1986, 3068.

Warsz. Tow. Fabryk Wyrob. Metal. Emaljiow. „WULKAN”, S. A.

ma zaszczyt prosić PP. Akcjonariuszów na

51 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbyć się mające w dn. 9 września 1932 r. o godz. 18, w biurze Tow. w Warszawie na Pradze, przy ul. Jagiellońskiej Nr. 4/6.

Porządek dzienny: 1) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu oraz rach. strat i zysków za 1930/31 r., uchwała w sprawie pokrycia strat i preliminarz wydatków na 1931/32 r.; 2) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów, oraz nabywania i sprzedaży nieruchomości; 3) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Potwierdzenie uchwał Walnego Zebrania z dn. 10/X/1931 r. co do uzgodnienia statutu z prawem o Spółkach Akcyjnych; 5) Wnioski, które w myśl art. 54 prawa o sp. akc., mogą być zgłoszone i będą pomieszczone w drugim ogłoszeniu.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Zgromadzeniu, o ile co najmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem zostali zapisani do ksiąg Spółki, właściciele zaś akcji na okaziciela, o ile najdalej do dn. 1 września 1932 r. włącznie w dni powszednie i w godz. od 10 do 14 złożą w biurze Zarządu oryginalne akcje, lub przewidziane prawem dowody depozytowe.

O ileby 51 Zwyczajne Walne Zgromadzenie z powodu braku quorum nie odbyło się, to następne już w drugim terminie będzie prawomocne bez względu na ilość obecnych akcjonariuszów.

I OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Siersza — Trzebinia — Skawce

S. A.

Stosownie do postanowień § 11 — 19 statutu podpisany Zarząd Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Siersza — Trzebinia — Skawce”, zwołuje niniejszem

XIX ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej Kolej Lokalna Siersza — Trzebinia — Skawce na dz. 10 września 1932 r., o godz. 10 przed poł., w Krakowie w sali hotelu „Grand”, ul. Sławkowska Nr. 8.

Przedmiotem obrad będą:

- 1) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz sprawozdania Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od 1/IV 1931 do 31/III 1932 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 2) Rozdział zysku;
- 3) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej oraz wartości znaczka obecności;
- 4) Zmiana § 6 ust. 3 statutu o tyle, że losowania akcji dokonywać ma nie Rada Nadzorcza, lecz Zarząd w obecności Komisarza Rządowego i notariusza, oraz § 48 statutu w związku z wprowadzeniem w Przedsiębiorstwie P. K. P. okresu budżetowego od 1 stycznia do 31 grudnia.

Po myśli postanowień § 21 statutu każda akcja daje prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostanie złożona przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w Kasie Spółki lub w Oddziale Banku Gospodarstwa Krajowego we Lwowie i w Krakowie i nie będzie odebrana przed ukończeniem tegoż.

Ewentualne dodatkowe wnioski do porządku dziennego lub jego uzupełnienia mogą być zgłoszone najpóźniej w dn. 23 b. m. 1932 r. w Zarządzie we Lwowie, ul. Zygmuntowska 1 (gmach D. O. K. P. IV. drzwi Nr. 453).

Lwów, dn. 11 sierpnia 1932 r.

Zarząd

Podaje się niniejszym do wiadomości, że w dn. 11 sierpnia 1932 r. Sąd Rejestrowy przy Sądzie Grodzkim w Gdyni zarejestrował otwarcie likwidacji Spółki

Gdyńska Olejarnia, S. A. w Gdyni

Zarząd wzgl. Likwidatorzy spółki wzywają niniejszym wierzycieli spółki Gdyńska Olejarnia, S. A. w Gdyni do zgłoszenia swych roszczeń w terminie najpóźniej do dn. 25 września 1933 r.

Zarząd wzgl. Likwidatorzy

Gdynia, dn. 12 sierpnia 1932 r.

Zarząd firmy

„Zakłady Mechaniczne i Odlewnia Rohn, Zieliński i S-ka”

S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 12 września 1932 r., o godz. 5 po poł., w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Aleje Jerozolimskie Nr. 105, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

też Spółki, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1931;
- 3) Sprawozdanie i wnioski Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu zamknięcia na dz. 31 grudnia 1931 r., rachunku zysków i strat, sposobu pokrycia strat, wynagrodzenia Zarządu za 1931 r., oraz pokwitowanie władz Spółki;

5) Podwyższenie kapitału akcyjnego o zł 1,500.000, t. j. ze zł 2,000.000 do zł 3,500.000, drogą nowej emisji 15.000 sztuk akcji na okaziciela, nominalnej wartości zł 100 każda, po cenie nominalnej, przy ewentualnym pokryciu powyższej emisji wkładem rzeczowym, z wyłączeniem prawa poboru akcji nowej emisji, przysługującego dotychczasowym akcjonariuszom, — i w związku z tym zmiana § 4 statutu, który wzmiankuje obecnie brzmienia: „Kapitał zakładowy Spółki, określony pierwotnie na mk. 25,000.000, podzielonych na 50.000 akcji po mk. 500 każda, podniesiony do mk. 50,000.000 na mocy zezwolenia Rządu z dn. 5 lutego 1921 r., powiększony do mk. 100,000.000 drogą emisji 100.000 akcji na mocy zezwolenia Rządu z dn. 21 marca 1922 r., powiększony do mk. 300,000.000 drogą emisji 400.000 akcji na mocy zezwolenia Rządu z dn. 10 kwietnia 1923 r., powiększony do mk. 500,000.000 drogą emisji 400.000 akcji na mocy zezwolenia Rządu z dn. 23 października 1923 r., przy przejściu na bilans złoty określa się na zł 1,250.000, podzielonych na 50.000 akcji po zł 25 wartości nominalnej każda. Bilans majątkowy Spółki przerachowano, w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. i część powstałej stąd nadwyżki w sumie zł 750.000 przelano na kapitał akcyjny. Cały więc kapitał zakładowy Spółki wynosi obecnie zł 2,000.000, podzielonych na 20.000 akcji okazicielskich, wartości nominalnej po zł 100 każda, z których każda daje prawo do jednego głosu” — otrzyma brzmienie: „Kapitał akcyjny wynosi zł 3,500.000 (trzy i pół miliona złotych) i jest podzielony na 35.000 sztuk akcji na okaziciela, po zł 100 nominalnej wartości każda”.

6) Zmiana Statutu Spółki: Zmianie ulec mają następujące paragrafy statutu: 1, 5, 10, 11 i 14 („Monitor Polski” z dn. 25 lipca 1930 r.):

§ 1. — **Dotychczasowe brzmienie:** Firma Spółki brzmi: „Zakłady Mechaniczne i Odlewnia Rohn, Zieliński i S-ka, Spółka Akcyjna”. Pierwotny statut Spółki został zatwierdzony postanowieniem pp. Ministrów Przemysłu i Handlu, oraz Skarbu z dn. 5 października 1925 r.

Projektowane brzmienie: Firma Spółki brzmi: „Zakłady Elektro-Mechaniczne Rohn, Zieliński, Spółka Akcyjna. Licencja Brown Boveri”.

§ 5. — **Dotychczasowe brzmienie:** „Kapitał akcyjny może być podwyższony na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia z przepisami art. 115 — 127 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o prawie o spółkach akcyjnych („Dz. Ust. R. P.” 39/28, poz. 383).

Projektowane brzmienie: „Rokiem operacyjnym Spółki jest rok kalendarzowy. Zarząd winien najpóźniej w ciągu 3 miesięcy od upływu roku obrotowego sporządzić i złożyć władzom

nadzorczym do zbadania bilans, rachunek strat i zysków, oraz sprawozdanie z działalności Spółki za rok ubiegły, a Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwołać najpóźniej na dz. 31 maja każdego roku”.

§ 10. — **Ustęp 1, 2 i 3. Dotychczasowe brzmienie:** „Zarząd składa się z siedmiu członków, wybieranych przez Walne Zgromadzenie z pośród akcjonariuszów, lub z poza ich grona, na przeciąg trzech lat administracyjnych, przy czym liczba członków może być zmieniona uchwałą Walnego Zgromadzenia, nie może być jednak niższa od trzech. Po upływie trzech lat od dokonania pierwszych wyborów członków Zarządu ustępuje corocznie z początku przez losowanie, a następnie według starszeństwa wyborów 1/3 część członków Zarządu, a na ich miejsce wybierani są nowi; ustępujący mogą być wybierani ponownie. Członkowie Zarządu wybierają corocznie z pośród siebie prezesa i wice-prezesa.

Projektowane brzmienie: „Zarząd składa się z siedmiu członków, wybieranych przez Walne Zgromadzenie z pośród akcjonariuszów, lub z poza ich grona, na przeciąg trzech lat administracyjnych, przy czym liczba członków może być zmieniona uchwałą Walnego Zgromadzenia, nie może być jednak niższa od trzech. Większość członków Zarządu winna być obywatelami Państwa Polskiego. Corocznie w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia ustępuje z kolei starszeństwa wyboru taka ilość członków Zarządu, by czas urzędowania każdego z nich nie przekraczał trzech lat, w razie równości praw z tytułu starszeństwa o kolejności ustępowania rozstrzyga los; o ile liczba członków Zarządu nie jest podzielna przez 3, w pierwszym roku ustępuje odpowiednio większa liczba członków Zarządu. Na miejsce ustępujących członków Zarządu wybierani są nowi, ustępujący mogą być wybierani ponownie. Członkowie Zarządu wybierają corocznie z pośród siebie prezesa i 2 wice-prezesów.

§ 11. — **Dotychczasowe brzmienie:** „Do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu Spółki wystarczy współdziałanie dwóch członków Zarządu lub jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem”.

Projektowane brzmienie: „Spółkę podpisywać będzie dwóch członków Zarządu łącznie, lub jeden członek Zarządu wspólnie z prokurentem, lub dwóch prokurentów łącznie. Do otrzymywania należnych Spółce sum i dokumentów od wszelkich instytucji państwowych, samorządowych, poczty, banków, osób prywatnych oraz do kwitowania z odbioru upoważniony jest jeden członek Zarządu lub osoba specjalnie do tego przez Zarząd upoważniona”.

§ 14. — **Ustęp c). Dotychczasowe brzmienie:** „Pozostałą resztą rozdziela Walne Zgromadzenie według swego uznania, uwzględniając tworzenie specjalnych kapitałów rezerwowych”.

Projektowane brzmienie: „15% od pozostałej nadwyżki przeznaczają się na tantiemę dla Zarządu, pozostałą zaś resztę rozdziela Walne Zgromadzenie według swego uznania, uwzględniając tworzenie specjalnych kapitałów rezerwowych.

7) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej;

8) Uchwalenie budżetu na 1932 r.;

9) Upoważnienie Zarządu do przeprowadzenia uchwał co do powiększenia kapitału akcyjnego, zmiany statutu, nabycia nieruchomości, zarejestrowania uchwał i do działania przytem na prawach Walnego Zgromadzenia;

10) Upoważnienie Zarządu do obciążenia, wydzierżawienia, lub zbycia nieruchomości fabrycznych;

11) Wyznaczenie czasopism dla ogłoszeń Spółki;

12) Wybór instytucji kredytowych zagranicznych, w których mogą być deponowane akcje na Walne Zgromadzenie;

13) Ewentualne wolne wnioski, które akcjonariusze mają prawo zgłosić, stosownie do art. 57 Prawa o Spółkach Akcyjnych.

W Walnem Zgromadzeniu mogą uczestniczyć akcjonariusze, którzy co najmniej 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą Spółce akcje lub zaświadczenie o zdeponowaniu akcji w formie, prawem przepisanej.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Handlowy

21 maja 1932 r.,

II. Firm. 775/32, B. II. 75

Do ts. rejestru handlowego Oddział „B” przy firmie

SUCHEDNIOWSKA FABRYKA ODLEWÓW, S. A.

wpisano dodatkowo: Dzień wpis 22 maja 1932 r. Wykreśla się z tut. sąd. rejestru handlowego Oddział Krakowski przy firmie „Suchedniowska Fabryka Odlewów”, S. A. Wpisano na podstawie podania nadzoru sądowego z dn. 29 kwietnia 1932 r., ustanowionego wyrokiem Sądu Okręgowego w Kielcach z 23 lutego 1932 r. L. Z. 102/32.

Na podstawie par. 16 Statutu zwołuje się niniejszem

WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI

„POLMEI” Polska Fabryka Lamp, Latań i Wyrobów Metalowych
Wszelkiego Rodzaju, S. A. we Lwowie, ul. Nowej Rzeźni 25

na dz. 28 września 1932 r., o godz. 12 przed poł., w lokalu Spółki, przy ul. Nowej Rzeźni 25, z następującym porządkiem dziennym: 1) Rozpatrzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1930/1931 r. i 1931/1932 r.; 2) Powzięcie uchwały w sprawie rozdziału zysków względnie strat; 3) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 4) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej; 5) Wybór członków Zarządu; 6) Wnioski i ewentualja.

Zarząd

Lwów, dn. 12 sierpnia 1932 r.

Danziger Privat-Actien-Filliale Poznań

Gdański Prywatny Bank Akcyjny, Sp. Akc. w Gdańsku

Oddział w Poznaniu wraz z Oddziałami: Grodzisz,

Starogard i Tczew

Bilans na dz. 30 czerwca 1932 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego		251.751.14
Waluty zagraniczne		168.637.21
Papiery wartościowe własne:		
a) papiery państwowe	5.257.71	
b) papiery hipoteczne	7.750.04	
c) akcje	2.00	13.009.75
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		—
Towary		—
Banki krajowe		123.057.13
Banki zagraniczne		1.177.000.22
Weksle zdyskontowane		439.295.17
Weksle protestowane		—
Rachunki bieżące (saldo debetowe):		
a) zabezpieczone	3.266.641.48	
b) niezabezpieczone	466.754.02	3.733.395.50
Pożyczki terminowe		—
Nieruchomości		169.420.00
Ruchomości		4.632.00
Koszty, różnice kursowe i t.p.		233.432.65
Oddziały		1.354.044.26
Długoterminowe pożyczki hipoteczne		—
Różne rachunki		7.777.88
		<u>7.675.452.91</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	1.500.000.00	
b) zapasowy	23.661.59	
c) inne rezerwy	—	
d) fundusz amortyzacyjny	—	1.523.661.59
Wkłady:		
a) terminowe	531.825.89	
b) a vista	1.551.650.15	2.083.476.04
Rachunki bieżące		1.649.540.82
Zobowiązania inkasowe		—
Redyskonto weksli		287.060.78
Banki krajowe		74.483.08
Banki zagraniczne		340.764.06
Wierzyciele hipoteczni		—
Różne rachunki		331.67
Oddziały		1.530.235.07
Procenty, prowizje i różne zyski		185.899.80
		<u>7.675.452.91</u>

Gwarancje zł 600.288.39
Inkaso zł 184.538.90

Kolej Lokalna Dolina—Wygoda, S. A.

W S T R Y J U

Rachunek bilansu zamknięcia na dz. 31 marca 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Trasa i tor kolejowy		1.855.740.58
Park kolejowy		336.739.78
Waga kolejowa		14.100.73
Remiza		8.226.04
Materiały		1.571.59
Dłużnicy:		
Bank Krajowy Wien r-k fund. rezerw.		100
Dyrekcja Kolei Państw. Stanisławów	98.930.74	
„Silvinia” Wygoda	211.797.26	310.729.00
		<u>2.527.107.72</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitał akcyjny		1.995.405.00
Zamortyzowane akcje		230.845.00
Fundusz rezerwowy		7.222.01
Wierzyciele:		
Bank Krajowy Wiedeń	1.60	
Izba Skarbowa Lwów	63.500.00	
Britische Holzagentur Wien	168.132.95	231.634.55
Straty i zyski:		
Przeniesienie reszty zysku z dn. 31/III 1930 r.	13.996.44	
Zysk z dn. 1/IV 1930 — 31/I 1931 r.	48.004.72	62.001.16
		<u>2.527.107.72</u>

Rachunek strat i zysków

STRATY	zł	zł
Koszty administracyjne		22.692.36
Przeniesienie zysku z 31/II 1930 r.	13.996.44	
Zysk 1/IV — 31/III 1931 r.	48.004.72	62.001.16
		<u>84.693.52</u>
ZYSKI		zł
Przeniesienie zysku z 31/III 1930 r.		13.996.44
Ruch		70.697.08
		<u>84.693.52</u>

L O T

po przez czyste przestworza
wolne od kurzu, dymu i sadzy,
dając moc cudnych wrażeń,
krzepi umysł i ciało.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydz. II Handlowy

dn. 17 czerwca 1932 r. II. Firm. 1077/32, B. II. 271

Do ts. rejestru handlowego Oddział „B” przy firmie
**ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE W TENCZYŃKU, S. A.
W KRAKOWIE**

wpisano dodatkowo: Dzień wpisu 18 czerwca 1932 r. Zmieniono brzmienie § 18 statutu przez dodanie na końcu punktu 4 „z tem, że zbycie nieruchomości fabrycznych Spółki wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia” i przez skreślenie punktu 5. Wybrano Radę Nadzorczą w składzie 10 członków. Oznaczono dziennik „Czas” w Krakowie, jako przeznaczony dla ogłoszeń Spółki. Wpisano na podstawie podania z 16 czerwca 1932 r. i protokołu Walnego Zgromadzenia z 31 maja 1932 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Handlowy

dn. 16 czerwca 1932 r. II. Firm. 1011/32, B. I. 194

Do ts. rejestru handlowego Oddział „B” przy firmie
**POLSKA SPÓŁKA AKCYJNA „PHARMA” MAGISTER
BOLESŁAW JAWORNICKI W KRAKOWIE**

wpisano dodatkowo: Dzień wpisu 17 czerwca 1932 r. Wybrano Radę Nadzorczą w składzie 7 członków. Członkami Zarządu ustanowiono: Mr. Bolesława Jawornickiego, zamieszkałego, Kraków, ul. Długa 46/48, i Mr. Antoniego Kertmana, zamieszkałego, Kraków, ul. Długa 41. Udziela prokury Czesławowi Delekkie, zamieszkałemu w Krakowie, ul. Emaus 7. Po myśli § 5 statutu ustanowiono „Ilustrowany Kurjer Codzienny”, jako pismo przeznaczone dla ogłoszeń firmy. Wpisano na podstawie podania z 8 czerwca 1932 r. i protokołu Walnego Zgromadzenia z 21 maja 1932 r. L. R. 54752.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Handlowy

dn. 16 czerwca 1932 r. II. Firm. 992/32, B. I. 145

Do ts. rejestru handlowego Oddział „B” przy firmie
POLSKIE TOWARZYSTWO HANDLOWE, S. A.

wpisano dodatkowo: Dzień wpisu 17 czerwca 1932 r. Na podstawie strat, wykazanych w bilansie, zmniejszono kapitał akcyjny z kwoty zł 3.775.000 do kwoty zł 1.132.500, w ten sposób, że na każde 20 sztuk akcji 25 złotych otrzymają akcjonariusze jedną nową akcję nominalnej wartości zł 150. Zmieniono § 7 statutu, który otrzymuje brzmienie: „Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 1.132.000, podzielony na 7.500 sztuk akcji po zł 150 nominalnej wartości, na okaziciela opiewających”. Wpisano na podstawie podania z 4 czerwca 1932 r., protokołu Walnego Zgromadzenia z 27 czerwca 1931 r. L. a. 52246, ogłoszeń, umieszczonych w „Monitorze Polskim” Nr. 68, 76, 84 z 1932 r. i dziennika „Czas” z 17 marca, 26 marca, 12 maja 1932 r., oraz na podstawie oświadczenia firmy z 23 maja 1932 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Handlowy

28 kwietnia 1932 r. II. Firm. 717/32, B. I. 194

Do ts. rejestru handlowego Oddział „B” przy firmie
**POLSKA SPÓŁKA AKCYJNA „PHARMA”, MAGISTER
BOLESŁAW JAWORNICKI W KRAKOWIE**

wpisano dodatkowo: Dzień wpisu 24 kwietnia 1932 r. Spółka zmieniła statut, uzgadniając go z przepisami Rozp. Prez. Rzp. z 22 marca 1928 r. „Dz. Ust. R. P.” Nr. 39 poz. 383. Brzmienie firmy po polsku: „Polska Spółka Akcyjna „Pharma” Magister Bolesław Jawornicki, w Krakowie”, po francusku: „Societe Anonyme Polonaise „Pharma” Magister Bolesław Jawornicki, Cracovie”, po angielsku: „Polish Joint Stock Company „Pharma” Magister Bolesław Jawornicki, Cracov”, po niemiecku: „Polnische Aktiengesellschaft „Pharma” Magister Bolesław Jawornicki in Krakau”. Przedmiot przedsiębiorstwa: prowadzenie hurtowego handlu towarami i materjami aptecznymi, truciznami, i materiałami technicznymi, tudzież fabryczne wytwarzanie towarów i materiałów tak aptecznych, jak i technicznych bądź bezpośrednio bądź finansowej łączności z innymi przedsiębiorstwami. Siedzibą Spółki jest miasto Kraków. Czas trwania Spółki nieograniczony. Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 540.000, podzielony na 3.600 w gotówkę wpłaconych niepodzielnych akcji imiennej wartości po zł 150 każda. Akcje dzielą się na 3.320 sztuk akcji, opiewających na okaziciela, i 280 sztuk akcji imiennych uprzywilejowanych. Akcje imienne uprzywilejowane nie dają posiadaczowi żadnych od-

rębnych korzyści materialnych, a różnią się od akcji, opiewających na okaziciela, jedynie tem, że posiadaczowi akcji na okaziciela przysługuje jeden głos, zaś posiadaczowi akcji imiennej uprzywilejowanej dziesięć głosów. Akcje uprzywilejowane są imienne, mogą stanowić własność tylko obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, i nie mogą być pozbyte bez zezwolenia Rady Nadzorczej. Władzami Spółki są: a) Walne Zgromadzenie akcjonariuszów, b) Zarząd, c) Rada Nadzorcza. Zarząd składa się z 2 lub 3 członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie z pośród akcjonariuszów lub z poza ich grona na lat 3. Do zastępowania Spółki w sądzie i poza sądem, do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie 2 członków Zarządu lub jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem przez Zarząd ustanowionym. Zarząd Spółki oprócz ograniczeń w ustawie wyszczególnionych nie podlega w zakresie zastępstwa Spółki żadnym dalszym ograniczeniom. Rada Nadzorcza składa się z 5 do 10 członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie na okres 3 lat z tem, że corocznie ustępuje 1/3 część jej członków. Rokiem obrotowym Spółki jest rok kalendarzowy. Ogłoszenia Spółki skutecznie Zarząd i zamieszcza je w „Monitorze Polskim”, w jednym z pism codziennych krakowskich według wyboru Walnego Zgromadzenia oraz w czasopiśmie „Polska Gospodarcza” w Warszawie. Wpisano na podstawie podania z 21 kwietnia 1932 r., protokołu Walnego Zgromadzenia z 31 października 1931 r. L. R. 53239, postanowienia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z 31 grudnia 1931 r.

Zarząd Zgierskiej Farbiarni i Apretury, S. A.

zawiadamia, że w dn. 24 września 1932 r. o godz. 15 w Zgierzu przy ul. Szczawińskiej Nr. 2, odbędzie się

**NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z porządkiem obrad: 1) Projekt utworzenia Rady Nadzorczej; 2) Rozpatrzenie złożonych wniosków, dotyczących składu osobowego Komisji Rewizyjnej; 3) Upoważnienie Zarządu do wydzierżawienia całego przedsiębiorstwa, należącego do Spółki Akcyjnej; 4) Pokrycie kosztów zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia; 5) Zmniejszenie wynagrodzeń członków Zarządu za czas od 1/I 1932 do 30/V 1932 r.; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział, winni na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć w biurze Zarządu w Zgierzu, przy ul. Szczawińskiej Nr. 2, akcje lub zaświadczenia, zgodnie z art. 59, oraz mogą składać wolne wnioski zgodnie z art. 54 Prawa o Spółkach Akcyjnych.

Spółka Akcyjna Cukrowni i Rafinerji „REJOWIEC”

Bilans na dz. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNYNieruchomości zł 1.752.423,77; Maszyny, aparaty i urządzenia technicz. zł 2.509.094,53; Inwentarz żywy i martwy zł 191.704,75; Cukier zł 2.224.919,95; Magazyn efektów zł 138.969,86; Gotówka w kasie zł 20.845,15; Gotówka w bankach zł 436.826,03; Spółka Handlowa Cukrowni Związkowych zł 11.125,80; Rozrachunki kartelowe zł 962.519,00; Papiery wartość. zł 95.755,75; Dłużnicy zł 138.361,29; Udział w budowie stacji melasowej w Gdyni zł 14.800,00; Depozyty i gwarancje zł 47.003,80; Sumy przechodnie 26.127,94; **Razem zł 8.570.477,62.****STAN BIERNY**Kapitał akcyjny 2.900.000,00; Kapitał zapasowy zł 487.821,44; Kapi. amortyzacyjny 2.389.911,41; Akcepty zł 438.000,00; Pożyczka zagraniczna zł 322.299,70; Rozrachunki kartelowe zł 1.484.364,41; Wierzyciele zł 110.922,15; Niepodniesiona dywidenda zł 144.420,00; Członkowie Zarządu za akcje zł 43.500,00; Sumy przechodnie zł 1.755,66; Zyski zł 247.482,85; **Razem zł 8.570.477,62.****Rachunek strat i zysków za 1931/32 r.****WINIEN**Odpisana część wartości koła podnośnego do buraków zł 1.930,81; Saldo zysków zł 247.482,85; **Razem zł 249.413,66.****MA**Zwrot zadłużenia zł 15.600,93; Dywidenda od papierów wartościowych zł 10.230,00; Zwrot za ubezpieczenia zł 6.644,54; Różnice walutowe zł 102.534,99; Zysk z fabrykacji zł 114.403,20; **Razem zł 249.413,66.**

Towarzystwo Zakładów Żyrardowskich, S. A.

zawiadamia, że

w VI losowanie 5% obligacji

w dn. 1 lipca 1932 r. wylosowano Nr. Nr.:

9, 16, 45, 68, 116, 247, 260, 280, 355, 381, 389, 427, 452, 472, 506, 590, 600, 603, 606, 607, 627, 669, 735, 738, 746, 747, 771, 841, 894, 993, 1008, 1082, 1083, 1211, 1264, 1265, 1292, 1296, 1297, 1299, 1331, 1332, 1333, 1343, 1352, 1362, 1405, 1467, 1470, 1527, 1528, 1650, 1669, 1679, 1725, 1735, 1749, 1886, 2105, 2132, 2235, 2246, 2293, 2344, 2359, 2487, 2491, 2500, 2507, 2666, 2733, 2736, 2750, 2765, 2791, 2897, 2912, 2981, 2996, 3047, 3069, 3141, 3145, 3148, 3156, 3178, 3184, 3185, 3186, 3187, 3189, 3191, 3206, 3290, 3383, 3395, 3400, 3425, 3493, 3582, 3709, 3742, 3781, 3810, 3906, 3930, 3947, 4036, 4144, 4200, 4219, 4310, 4409, 4440, 4445, 4486, 4567, 4570, 4622, 4690, 4696, 4735, 4761, 4772, 4853, 4868, 4869, 4947, 4967, 5056, 5083, 5098, 5103, 5147, 5214, 5245, 5252, 5258, 5288, 5472, 5518, 5556, 5588, 5591, 5594, 5630, 5714, 5762, 5809, 5935, 5968.

I OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Zakładów Przemysłu Włókienniczego C. G. Schön

S. A. W SOSNOWCU

niniejszem zaprasza PP. Akcjonariuszów na

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbyć się mające w dn. 14 września r. b., o godz. 12 w poł., w siedzibie Spółki Akcyjnej w Sosnowcu, ul. Chemiczna 12.

Porządek obrad obejmuje: Zmiana §§ 10, 11 i 14 statutu, a mianowicie w miejsce dotychczasowej treści § 10, który brzmiał: „Zarząd składa się z 2 członków; wybiera go i odwołuje Rada Nadzorcza. Wybór pierwszego Zarządu na podstawie niniejszego statutu uskutecznia Walne Zgromadzenie”, proponuje się następujące postanowienie: „Zarząd składa się z jednego lub większej ilości członków; wybiera go i odwołuje Rada Nadzorcza”; w miejsce 2 pierwszych zdań § 11, które brzmiały: „Spółkę zastępuje każdy z członków Zarządu z osobna. Każdy z członków Zarządu jest samodzielnie uprawniony do składania oświadczeń woli w imieniu Spółki i do podpisywania Spółki”, proponuje się następujące postanowienie: „Do składania oświadczeń woli w imieniu Spółki i do podpisywania Spółki, potrzeba jednej lub 2 osób w zależności od uchwały Rady Nadzorczej, która to uchwała wniesiona być musi do rejestru handlowego”, oraz do art. 14, za wyrazem „akcyjnych”, proponuje się dodać: „oraz postanowienia, zawarte w Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 3/XII 1930 r.”.

Stosownie do art. 54 ustawy o spółkach akcyjnych (Rozporządzenie P. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22/III 1928 r.), akcjonariusze mają prawo zgłaszać dodatkowe sprawy, celem umieszczenia tychże na porządku dziennym.

Prawo głosu na Walnym Zgromadzeniu mają ci akcjonariusze, którzy złożą swoje akcje, kwity tymczasowe lub wzamian za nie kwity depozytowe lub zastawnicze instytucji bankowych i Amsterdamsche Bank w Amsterdamie w biurze Spółki Akcyjnej w Sosnowcu, najpóźniej na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Niniejszem zaprasza się PP. Akcjonariuszów

Cukrowni Mełno, S. A. w Mełnie

NA TEGOROCZNE 48 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbyć się mające w sobotę dn. 17 września 1932 r., o godz. 11 przed poł. w hotelu „Pod Złotym Lwem”, w Grudziądzu.

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu, przedłożenie bilansu, oraz rachunku zysków i strat; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej 3) Udzielenie absolutorjum; 4) Ustalenie dywidendy; 5) Wybory do Rady Nadzorczej; 6) Warja.

Dodatkowe sprawy do porządku obrad, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu, winny być zgłoszone najpóźniej do dn. 2 września 1932 r.

Właściciele akcji na okaziciela (lit. B) mają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu i prawo głosowania, jeżeli złożą przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w Spółce swoje akcje lub poświadczenie złożenia ich u notariusza albo w Gdańskim Prywatnym Banku Akcyjnym oddział w Grudziądzu (§ 18 statutu).

Cukrownia Mełno, Spółka Akcyjna w Mełnie

Zarząd

(—) v. Bieler, (—) W. Schräpel

II OGŁOSZENIE

Inowrocławska Fabryka Maszyn Rolniczych Tow. Akc. w likwidacji w Inowrocławiu

zaprasza niniejszym swych PP. Akcjonariuszy na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w dn. 3 września 1932 r., o godz. 16, w lokalu Towarzystwa w Inowrocławiu, przy ul. św. Ducha 27, z następującym porządkiem obrad:

1) Sprawozdanie Likwidatora o stanie interesów Towarzystwa; 2) Przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r.; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 4) Przyjęcie bilansu oraz rachunku strat i zysków i udzielenie pokwitowania Likwidatorowi i Radzie Nadzorczej; 5) Wolne wnioski.

Do udziału w Walnym Zgromadzeniu upoważnieni są wszyscy akcjonariusze, którzy przed rozpoczęciem Walnego Zgromadzenia przedstawiają akcje oryginalne, kwity depozytowe notarialne względnie bankowe lub dowody subskrypcyjne nowej emisji, w myśl uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zebrania z dn. 20 grudnia 1928 r.

Inowrocław, dn. 16 sierpnia 1932 r.

Rada Nadzorcza

(—) Henryk Suchowiak, Przewodniczący

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Handlowy

dn. 12 marca 1932 r.

II. Firm. 439/32, B. II. 94

Do ts. rejestru handlowego Oddział „B” przy firmie

GANZ ZAKŁADY ELEKTRYCZNE I MECHANICZNE W POLSCE, S. A.

wpisano dodatkowo: Dzień wpisu 12 marca 1932 r. Wykreśla się z rejestru handlowego Oddział firmy w Krakowie. Wpisano na podstawie podania z 7 marca 1932 r. i protokołu posiedzenia Zarządu z 7 września 1931 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Handlowy

dn. 18 maja 1932 r.

L. cz. II. Firm. 866/32, B. I. 254

Do ts. rejestru handlowego Oddział „B” przy firmie

POLSKIE ZAKŁADY GARBARSKIE W KRAKOWIE, S. A.

wpisano dodatkowo: Dzień wpisu 25 maja 1932 r. Członkowie Zarządu Franciszek Budischkowsky, sen. Franciszek Budischkowsky jun. i Marjan de Walter Cronecka ustąpiłi. Wykreśla się prokurę Władysława Szepeńca. Ustanowiono zarząd w osobach: Zygmunta Wrzaka, Władysława Szepeńca i inż. Jana Zapałowicza. Prokurentem ustanowiono Maksymiljana Keha. Wpisano na podstawie podania z dn. 14 maja 1932 r. i protokołu posiedzenia Rady Nadzorczej z dn. 27 kwietnia 1932 r. L. Rep. 42757.

I OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Zakładów Przemysłu Włókienniczego C. G. Schön

S. A. W SOSNOWCU

niniejszem zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbyć się mające w dn. 14 września r. b., o godz. 11 przed poł., w siedzibie Spółki Akcyjnej w Sosnowcu, ul. Chemiczna 12.

Porządek obrad obejmuje: 1) Przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1931 r., wraz z odnośnemi sprawozdaniami Zarządu i Rady Nadzorczej; 2) Powzięcie uchwały, dotyczącej wniosków, zawartych w sprawozdaniach Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Pokwitowanie Zarządu i Rady Nadzorczej z działalności za rok rachunkowy 1931; 4) Zatwierdzenie dokonanych sprzedaży gruntów i budynków i upoważnienie Zarządu do dalszej sprzedaży gruntów i budynków; 5) Wybór Rady Nadzorczej; 6) Ustalenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej.

Stosownie do art. 54 ustawy o spółkach akcyjnych (Rozporządzenie P. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22/III 1928 r.), akcjonariusze mają prawo zgłaszać dodatkowe sprawy, celem umieszczenia tychże na porządku dziennym.

Prawo głosu na Walnem Zgromadzeniu mają ci akcjonariusze, którzy złożą swoje akcje, kwity tymczasowe lub wzamian za nie kwity depozytowe lub zastawnicze instytucyj bankowych krajowych i Amsterdamsche Bank w Amsterdamie, w biurze Spółki Akcyjnej w Sosnowcu, najpóźniej na siedem dni przed Walnem Zgromadzeniem.

Zakłady Przemysłowe „Sitkówka”, S. A.

w Warszawie, ul. Kopernika 30

Bilans zamknięcia w dn. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY.—Grunty zł 7.609.61; Budynki zł 181.071.91; Maszyny i urządzenia zł 677.663.89; Narzędzia i przyrządy zł 66.020.70; Ruchomości zł 19.974.55; Kasa Zarządu zł 496.29; Kasa kopalni zł 1.333.96; Banki zł 1.101.61; Weksle zł 35.604.74; Odbiorcy zł 124.438.73; Dostawcy zł 7.216.60; Różni w obrachunkach zł 39.309.97; Koks zł 4.039.81; Materjały zł 12.262.63; Produkty zł 71.048.55; Kaucje własne zł 19.116.21; Sumy przejściowe zł 192.32; Razem zł 1,268.502.16.

Gwarancje wydane zł 418.250.00; Ogółem zł 1,686.752.16.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 300.000.00; Kapitał zapasowy zł 3.780.42; Kapitał amortyzacyjny zł 124.591.58; R-k podwyższenia kapitału zł 17.465.90; Akcepty zł 670.000.00; Banki zł 22.300.00; Dostawy zł 5.503.79; Odbiorcy zł 2.286.53; Różni zł 98.467.35; Sumy przejściowe zł 7.449.01; Akcepty kaucyjne zł 15.000.00; Straty i zyski zł 1.657.58; Razem zł 1,268.502.16.

Gwarancje otrzymane zł 418.250.00; Ogółem zł 1,686.752.16.

R-k strat i zysków za 1931 r.

MA. — R-k kosztów produkcji przy ogólnym wpływie zł 719.010.00 i kosztach nakładowych zł 581.618.92; Dochód z produkcji zł 137.391.08; Koszty handlowe zł 922.45; Podatki zł 0.36; Dyskonto i procenty zł 3.867.76; Różni zł 7.672.00; Pozostałość zysku z 1930 r. zł 1.093.24; Razem zł 150.946.89.

WINIEN. — Świadczenia zł 5.255.62; Koszty handlowe zł 89.352.87; Dyskonto i procenty zł 8.071.75; Papiery wartościowe zł 49.50; Odbiorcy zł 15.808.66; Dostawcy zł 1.006.00; Różni zł 521.34; Kapitał amortyzacyjny zł 29.174.50; Kapitał zapasowy zł 49.07; Zysk z 1930 r. zł 1.093.24; Zysk z 1931 r. zł 563.34; Razem zł 1.657.58; Razem zł 150.946.89.

Bilans zamknięcia i r-k strat i zysków zatwierdzone zostały uchwałą Walnego Zgromadzenia w dn. 9 sierpnia 1932 r.

NAKŁADEM TYG. „POLSKA GOSPODARCZA”

WYSZŁA Z DRUKU KSIĄŻKA:

MICHAŁ DOSKOCZ

„ZAGADNIENIE HANDLU MIĘSNEGO W POLSCE”

CENA EGZEMPLARZA zł 5.

DO NABYCIA

W ADMINISTRACJI TYG. „POLSKA GOSPODARCZA”,
WARSZAWA, ELEKTORALNA 2
ORAZ WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH

BIBLIOTEKA EKONOMICZNA

TYGODNIKA

„POLSKA GOSPODARCZA”

DAWNIEJ

„PRZEMYSŁ i HANDEL”

	Z		Z
1 — 18) bez serji — wyczerpane.			
19) Tom I — <i>J. Kulikowski</i> . — Bankowość polska i problem jej sanacji. 1926 (wyczerp.)	1'20	42) Tom XXIV — <i>Stefan Konopski</i> . — Ochrona celna w poszczególnych państwach w świetle badań międzynarodowych (wyczerp.)	1'00
20) „ II — <i>Dr. J. Podkomorski</i> . — O właściwej formie monopolu spirytusowego w Polsce, 1926	0'70	43) „ XXV — <i>Henryk Romanowski</i> . — Obrót bezgotówkowy (wyczerpane)	1'00
21) „ III — <i>Dr. F. Młynarski</i> . — Międzynarodowe znaczenie spadku złotego, 1926	1'50	44) „ XXVI — <i>Karol Bajer</i> . — Zarys uprzemysłowienia Woj. Łódzkiego ze specjalnem uwzględnieniem przemysłu włókienniczego	1'50
22) „ IV — <i>St. Pszczółkowski</i> . — Stabilizacja kursu złotego, 1926 (wyczerp.)	1'20	45) „ XXVII — <i>Dr. Stanisław Wachowiak</i> . — Targi i wystawy w Polsce	1'00
23) „ V — <i>Inż. Cz. Klarner</i> . — Dorobek czterech miesięcy (dwie mowy program.), 1926	1'00	46) „ XXVIII — <i>Jan Miklaszewski</i> . — Ogólny rzut oka na rozwój produkcji leśnej i obrotu drzewnego Polski współczesnej	2'50
24) „ VI — <i>Dr. L. Barański</i> . — Uwagi nad obiegiem pieniężnym w Polsce w latach 1924 — 1926, 1926	1'50	47) „ XXIX — <i>Inż. Czesław Klarner</i> . — Zagadnienie mieszkaniowe w niepodległej Polsce	2'00
25) „ VII — <i>F. Prochaska</i> . — Klauzula największego uprzywilejowania (wyczerp.)	1'50	48) „ XXX — <i>Inż. Jędrzej Moraczewski</i> . — Roboty publiczne	0'80
26) „ VIII — <i>A. Siebeneichen</i> . — Rozwój czy upadek portu gdańskiego (wyczerp.)	1'20	49) „ XXXI — <i>Władysław Gieysztor</i> . — Przedsiębiorstwa państwowe	1'00
27) „ IX — <i>J. Gieysztor</i> . — Tranzyt jako problem międzynarodowy	1'00	50) „ XXXII — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Wojna w życiu gospodarczem Polski	1'00
28) „ X — <i>Gustaw Taube jr.</i> — Komercjalizacja Warszawy	1'50	51) „ XXXIII — <i>Dr. Marcin Szarski</i> . — Bankowość polska (wyczerp.)	1'50
29) „ X — <i>Wincenty Jastrzębski</i> . — Zadania i metody pracy Komisji Ankietowej (wyczerp.)	1'00	52) „ XXXIV — <i>Inż. Dr. Stanisław Olszewski</i> . — Fosforyty polskie i ich znaczenie gospodarcze	1'00
30) „ XII — <i>Stanisław Pszczółkowski</i> . — Kredyty zagraniczne i ich rola w polskiej polityce kredytowej	2'50	53) „ XXXV — <i>Prof. Dr. Witold Staniewicz</i> . — Uwagi o reformie stosunków rolnych w Polsce	1'50
31) „ XIII — <i>Z. R. Gawroński</i> . — Zwalczenie trustów w Stanach Zjednoczonych	2'00	54) „ XXXVI — <i>Janusz Butler</i> . — Konkurencja portów bałtyckich w świetle współzawodnictwa kolei polskich i niemieckich	1'50
32) „ XIV — <i>S. Fr. Królikowski</i> . — W sprawie metody obliczania stawek celnych (wyczerp.)	1'50	55) „ XXXVII — <i>Adolf Peretz</i> . — Od kartelu do koncernu	3'00
33) „ XV — <i>St. Starzyński</i> . — Położenie klasy robotniczej po przewrocie majowym	1'20	56) „ XXXVIII — <i>J. Mieszalski</i> . — Wpływ wzrostu budżetów na obciążenie dochodu społecznego zagranicą i w Polsce	1'50
34) „ XVI — <i>J. Kulikowski</i> . — Rozbudowa miast i jej finansowanie	2'00	57) „ XXXIX — <i>Feliks Młynarski</i> . — Reforma waluty dewizowo-złotowej	1'50
35) „ XVI — <i>S. Szwalbe</i> . — Polityka państwa w zakresie obrotu żytem (wyczerpane)	2'00	58) „ XL — <i>Dr. Henryk Gruber</i> . — Stan kwestji mieszkaniowej w Polsce	1'00
36) „ XVII — <i>S. Starzyński</i> . — Stan Finansowy Polski w roku 1927	2'00	59) „ XLI — <i>Stanisław Sasorski</i> . — Podstawy rewizji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem	1'50
37) „ XIX — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Kapitał zagraniczny w przemyśle polskim (wyczerp.)	2'00	60) „ XLII — <i>Tadeusz Woynowski</i> . — Kształtowanie się cen chleba w Polsce	2'00
38) „ XX — <i>Henryk Rozenberg</i> . — Polityka Państwa w dziedzinie zaopatrzenia ludności w chleb (wyczerpane)	1'50	61) bez serji — <i>Stefan Starzyński</i> . — Rola Państwa w życiu gospodarczem	1'00
39) „ XXI — <i>Zygmunt Karpiński</i> . — Waluta złota i pożyczana	1'50	62) „ „ — <i>Stefan Starzyński</i> . — Życie gospodarcze a ustrój państwa	1'50
40) „ XXII — <i>Jerzy Lubowicki</i> . — Zasady reformy podatkowej	3'00		
41) „ XXIII — <i>Marjan Turcki</i> . — Problem aktywizacji bilansu handlowego	3'00		

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH ORAZ BEZPOŚREDNIO W ADMINISTRACJI TYG. „POLSKA GOSPODARCZA” — WARSZAWA, ELEKTORALNA 2, POK. 26

„POLMIN”

PAŃSTWOWA FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
SIEDZIBA DYREKCJI: LWÓW, ULICA SZPITALNA Nr. 1

TELEFONY: 2-48, 3-28, 39-20, 39-21

FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
W DROHOBYCZU — TELEFON 105

REPREZENTACJA W WARSZAWIE
ul. Szkolna 2; telefony: 70-84, 114-75, 512-33 i 177-8

Reprezentacja w Gdańsku — Polish Petroleum Company — Krebsmarkt 7 — 8
Przedstawicielstwa zagraniczne we wszystkich stołecznych miastach Europy

POLECA ZNANE ZE SWEJ PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI

OLEJE I SMARY SAMOCHODOWE

Polmin AS, Polmin AL, Polmin AZ, Polmin AF, Polmin AP, Polmin AD i Polmin AT

OLEJE CYLINDROWE, ODPOWIEDNIE DO
WSZYSTKICH WARUNKÓW PRACY. WYSOKOGA-
TUNKOWE OLEJE ŁOŻYSKOWE. OLEJE DO
SILNIKÓW SPALINOWYCH, DO KOMPRESORÓW PO-
WIETRZNYCH I KOMPRESORÓW CHŁODNICZYCH.
OLEJE TURBINOWE i TRANSFORMATORO-
WE. OLEJE WIERTNICZE. TŁUSZCZE MA-
SZYNOWE. SMARY DO LIN I KÓŁ ZĘBATYCH.
SMARY DO WÓZKÓW KOPALNIANYCH I OLEJE
OSIOWE. — PARAFINĘ, ŚWIECE, WAZE-
LINĘ TECHNICZNĄ. — BENZYNY: EKSTRAKCYJ-
NĄ, LOTNICZĄ, SAMOCHODOWĄ I MOTOROWĄ. —
NAFTĘ: RAFINOWANĄ I SILNOPŁOMIENNĄ. OLE-
JE GAZOWE. ASFALTY BEZPARAFINOWE I PARA-
FINOWE. SULFOKWASY, KWASY NAFTENOWE.

ODDZIAŁY W KRAJU:

BIAŁYSTOK, ul. Warszawska 7, tel. 10-34

KRAKÓW, ul. Szczepańska 9, tel. 15-82

LUBLIN, ul. Krak. Przedm. 46, tel. 10-74

LWÓW, ul. Szpitalna 1, tel. 3-23

ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska 152, tel. 6-27,

WARSZAWA, ul. Szkolna 2, tel. 714-75

POZNAŃ, ul. św. Marcina 18, tel. 35-36

SOSNOWIEC, ul. Naftowa 4, tel. 2-08

TORUŃ, ul. Mostowa 17, tel. 3-99

WILNO, ul. Jagiellońska 8, tel. 1-72

SKŁADY WŁASNE I KOMISOWE:

BIAŁYSTOK, BIELSK PODLASKI, BILGORAJ, BĘDZIN, BRODY, BYDGOSZCZ, CHELM, DOLINA, DRO-
HOBYCZ, GARWOLIN, GDYNIA, GRUDZIĄDZ, JAROSŁAW, KALISZ, KIELCE, KOŃSKIE, KOŁOMYJA,
KOWEL, KRAKÓW, KRASNYSTAW, LIDA, LUBLIN, LUBARTÓW, LWÓW, ŁĘCZYCA, ŁOMŻA, ŁÓDŹ,
MIĘDZYRZEC PODLASKI, NOWOGRÓDEK, OPOCZNO, OSTROWIEC, OSTRÓW, PABJANICE, RADOM,
RADZYŃ, RÓWNE, RYKI, SANDOMIERZ, SAMBOR, SIEMIATYCZE, SIEDLCE, SKIERNIEWICE, SOBOLEW,
SOSNOWIEC, STANISŁAWÓW, STRYJ, TOMASZÓW MAZ., TORUŃ, TARNOPOL, WARSZAWA, WILNO,
WIELUŃ, WIERZBNIK, WÓLKOWYSK, WŁOCŁAWEK, ZDUŃSKA WOLA, ZŁOCZÓW, ŻYRARDÓW

WŁASNY PARK CYSTERNOWY

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI P. K. O.

CENTRALA: WARSZAWA, JASNA 9
ADRES TELEGRAFICZNY: POKO

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW,
POZNAŃ, WILNO, ŁÓDŹ

C Z Y N N O Ś C I B A N K O W E :

INKASO WEKSLI I INNYCH DOKUMENTÓW WIERZYTELNOŚCIOWYCH:

P. K. O. PRZYJMUJE DO INKASAWEKSELE I INNE DOKUMENTY (FRACHTY I T. P.) PŁATNE WE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH KRAJU. WALUTA ZAINKASOWANA DOPISYWANA JEST NATYCHMIAST NA KONTO WIERZycIELA.

PRZECHOWYWANIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (DEPOZYTY):

ZŁOŻONE DO DEPOZYTU WALORY SĄ NIE TYLKO PRZECHOWYWANE, LECZ I ADMINISTROWANE, TO ZNACZY, ŻE P. K. O. BEZ DALSZYCH ZLECEŃ, SAMA DOKONUJE REALIZACJI ZAPADŁYCH KUPONÓW I WYŁOSOWANYCH PAPIERÓW, ORAZ PRZEPROWADZA KONWERSJE I NOWE EMISJE (CENTRALA W WARSZAWIE).

Z L E C E N I A G I E Ł D O W E :

ZLECENIA GIELDOWE KUPNA I SPRZEDAŻY WYKONUJE P. K. O. NA WARUNKACH NAJKORZYSTNIEJSZYCH ŚCIŚLE WEDŁUG KART UMOWY (SZLUSÓW GIELDOWYCH). P. K. O. SKUPIJE RÓWNIEŻ KUPONY WALORÓW PAŃSTWOWYCH ORAZ REALIZUJE WYŁOSOWANE OBLIGACJE PAŃSTWOWE.
.. (CENTRALA W WARSZAWIE). ..

OBRÓT PIENIĘŻNY Z ZAGRANICĄ:

P. K. O. NA ZLECENIE UCZESTNIKÓW OBROTU CZEKOWEGO LUB OSZCZĘDNOŚCIOWEGO PRZEKAZUJE ZAGRANICĘ DOWOLNE KWOTY BĄDŹ TO CZEKAMI NA BANKI ZAGRANICZNE DO WSZYSTKICH ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW, BĄDŹ TO CZEKAMI PRZEKAZOWYMI NA URZĘDY CZEKOWO-POCZTOWE, JAK RÓWNIEŻ ZAPOMOCA PRZELEWÓW NA ZAGRANICZNE KONTA CZEKOWO-POCZTOWE DO AUSTRJI, BELGJI, DANJI, FRANCJI, CZECHOSŁOWACJI, HOLANDJI, JUGOSŁAWJI, LOTWY, NIEMIEC, SZWECJI, SZWAJCARJI.

PRZEKAZYWANE Z ZAGRANICY PIENIĄDZE DO POLSKI DOPISYWANE SĄ NA KONTA P. K. O. W POLSCE LUB PRZEKAZYWANE DO WSKAZANYCH MIEJSC ZAMIESZKANIA ADRESATÓW W KRAJU.

UDZIELANIE POŻYCZEK (LOMBARD):

UCZESTNICY OBROTU CZEKOWEGO I OSZCZĘDNOŚCIOWEGO MOGĄ OTRZYMYWAĆ POŻYCZKI LOMBARDOWE NA ZASTAW PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH ORAZ AKCYJ BANKU POLSKIEGO NA DOGODNYCH WARUNKACH.

WSZYSTKIE FORMALNOŚCI MOGĄ BYĆ ZAŁATWIANE RÓWNIEŻ W DRODZE KORESPONDENCJI.

SAFESY (CENTRALA I ODDZIAŁ W KRAKOWIE)

P.K.O. wynajmuje Kasetki (safesy) różnych wymiarów na bardzo dogodnych warunkach